

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra managementu a informatiky

**Hospodářská opatření vlády na podporu
ekonomiky v době pandemie covid19 v České
republice**

Diplomová práce

Czech Government economic measures supporting the economy at the time of
the covid19 pandemic in the Czech Republic

Diploma thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Dana JUNKOVÁ Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Monika MOŠNIČKOVÁ

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 1. 3. 2022

.....

Bc. Monika Mošničková

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Junkové Daně Ph.D. za metodické vedení, připomínky a cenné rady při zpracování této práce.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na hospodářská opatření vlády na podporu ekonomiky v době pandemie Covid-19 v České republice. Teoretická část práce se zabývá skutečnostmi rozhodnými pro vydání hospodářských opatření vlády a jejich podrobnější specifikací. Praktická část je zaměřena především na praxi z pohledu Finanční správy. Další část práce se zabývá také dopadem pandemie na daňový rozpočet ČR. Výsledkem práce je pak celkové zhodnocení vybraných opatření přijatých vládou v době pandemie Covid-19, konkrétně v období roku 2020 a začátku roku 2021, spolu se současným vyjádřením určitých doporučení, které z této doposud neznámé situace vyplývají, a které by mohly přispět k vyšší efektivitě podobných opatření v budoucnu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Covid-19, hospodářská opatření, kompenzace, nouzový stav, pandemie, podpora ekonomiky

ANNOTATION

The diploma thesis is focused on the government's economic measures to support the economy during the Covid-19 pandemic in the Czech Republic. The theoretical part of the thesis deals with the facts decisive for the issuance of economic measures of the government and their more detailed specifications. The practical part is focused mainly on practice from the perspective of the Financial Administration. The next part of the thesis also deals with the impact of the pandemic on the Czech tax budget. The result of the work is an overall assessment of selected measures taken by the government during the Covid-19 pandemic, specifically in the period 2020 and early 2021, together with the simultaneous expression of certain recommendations arising from this hitherto unknown situation and which could contribute to greater efficiency. similar measures in the future.

KEYWORDS

Covid-19, economic measures, compensation, emergency, pandemic, economic support

Obsah

Obsah.....	6
Úvod	9
1 Cíl a metodika diplomové práce	10
1.1 Hlavní a dílčí cíle diplomové práce.....	10
1.2 Použité metody	11
2 Úloha a význam hospodářské politiky	13
2.1 Teoretická východiska k uplatňování hospodářské politiky	13
2.1.1 Základní koncepční přístupy hospodářské politiky	14
2.2 Cíle hospodářské politiky	16
2.3 Hospodářská politika pod vlivem pandemie Covid-19.....	17
2.4 Vybrané aspekty odpovědnosti vlády, jako nejvyššího výkonného orgánu státní moci	19
2.4.1 Odpovědnost vlády, jako nositele fiskální politiky státu	20
2.4.2 Odpovědnost vlády ve vztahu ke zdraví občanů	23
2.5 Hospodářská politika vlády České republiky v době pandemie Covid 19	23
2.5.1 Vymezení základních pojmů souvisejících s pandemií koronaviru ...	23
2.5.2 Nouzový stav	26
2.5.3 Restrikce přijaté v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu	27
3 Vybraná hospodářská opatření vlády přijatá na podporu ekonomiky v době pandemie	29
3.1 Podpora udržení zaměstnanosti	29
3.1.1 Antivirus A	29
3.1.2 Antivirus A Plus	30
3.1.3 Antivirus B	30
3.2 Podpora podnikatelů	30
3.2.1 COVID – Nájemné	31
3.2.2 COVID – Kultura.....	31
3.2.3 COVID – Cestovní kanceláře a COVID – Ubytování	32
3.2.4 Agricovid Potravinářství	32
3.2.5 COVID 2021	33
3.3 Záruční programy COVID	33
3.3.1 Záruka Covid.....	33
3.3.2 Záruka Covid Plus.....	33
3.3.3 Záruka Covid Sport.....	34

3.4	Přijaté úpravy v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění	34
3.5	Kompenzační bonus	35
3.5.1	Kompenzační bonus – jaro 2020	35
3.5.2	Kompenzační bonus – podzim 2020	37
3.5.3	Kompenzační bonus – jaro 2021	38
3.6	Daňové úlevy	39
3.6.1	Role daňových opatření	40
3.6.2	Přehled vybraných daňových opatření	40
4	Vybraná opatření v praxi	42
4.1	Kompenzační bonus	42
4.1.1	Princip poskytování kompenzačního bonusu	42
4.1.2	Prověřování náležitostí žádostí o kompenzační bonus a nároku na jeho výplatu	43
4.1.3	Pokusy o podvodné vylákání kompenzačního bonusu	46
4.1.4	Excesivní příklady výplaty kompenzačního bonusu	49
4.2	Daňové úlevy	50
4.2.1	Příklad rozhodnutí o prominutí daně a příslušenství daně	51
4.2.2	Nejčastější problémy spojené s uplatňováním daňových úlev	54
5	Zhodnocení vybraných hospodářských opatření vlády z pohledu Finanční správy	56
5.1	Metodologie výzkumu	56
5.1.1	Charakteristika použitých metod	57
5.1.2	Metoda rozhovoru	57
5.2	Cíle šetření	57
5.3	Výzkumné otázky	57
5.4	Popis výzkumného vzorku	58
5.5	Výsledky výzkumného šetření	59
5.6	Závěr výzkumného šetření	63
6	Dopad hospodářských opatření vlády na daňový rozpočet České republiky	64
6.1	Daňová výnosnost v období před pandemií Covid-19	64
6.2	Daňová výnosnost v průběhu pandemie Covid-19	65
6.3	Komparace daňové výnosnosti	67
6.4	Dopad hospodářských opatření na příjmy a výdaje státního rozpočtu	67
7	Celkové zhodnocení hospodářských opatření vlády a doporučení pro budoucnost	70

7.1	Zhodnocení hospodářských opatření vlády na základě analýzy Liberálního institutu.....	70
7.2	Zhodnocení hospodářských opatření vlády z pohledu pracovníků finanční správy.....	73
7.2.1	Souhrn nejzávažnějších nedostatků vybraných opatření	75
7.3	Doporučení pro případné obdobné situace v budoucnu	79
Závěr	.....	82
	Seznam příloh.....	85
	Seznam použité literatury a dalších zdrojů	86

Úvod

V parlamentní formě vlády je každá vláda, jako vrcholný orgán výkonné moci, nositelem odpovědnosti za hospodaření s veřejnými financemi a plnění státního rozpočtu. Vedle této odpovědnosti ale vládě náleží také odpovědnost za životy a zdraví občanů státu, jehož výkonnou moc zastupuje. V případě nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví či majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost státu, je pak vláda oprávněna a povinna činit kroky a opatření k zamezení tohoto nebezpečí a následků s ním spojených. V době pandemie pak ale nutně dochází k určitému rozporu mezi odpovědností vlády za hospodaření s veřejnými financemi a současnou odpovědností za životy a zdraví občanů.

Způsobem, jak ochránit životy a zdraví občanů, byly v době pandemie Covid-19 určité restriktce, které ale velmi silně dopadaly do ekonomické sféry hospodářství. Dopady těchto restrikcí bylo proto nutné vyvážit určitými opatřeními, které by vedly ke zmírnění ekonomických ztrát.

Velkou roli při přijímání jakýchkoli ekonomických opatření hraje hospodářská politika vlády. Jejím cílem je maximalizace společenského blahobytu a základních společenských hodnot. Mezi tradiční ekonomické cíle pak patří především vyvážený a stabilní ekonomický růst, nízká míra inflace, nízká nezaměstnanost a vnější rovnováha. Jakkoli se vláda snažila tyto cíle v době pandemie Covid-19 naplnit, prostřednictvím nejrůznějších programů a opatření, jejich dopad na hospodářství země byl enormní.

Opatření vlády, přijatá na podporu ekonomiky v době pandemie Covid-19 jsou předmětem této práce.

1 Cíl a metodika diplomové práce

Opatření, vydaná vládou ke zmírnění fiskálního dopadu přijatých restrikcí, jsou tématem této diplomové práce.

1.1 Hlavní a dílčí cíle diplomové práce

Hlavním cílem práce je zhodnocení opatření přijatých vládou v době pandemie Covid-19 a vymezení jistých doporučení, která z tohoto zhodnocení plynou pro případná další krizová období podobného druhu. Práce se soustředí na období od vzniku pandemie, tj. od března 2020 do období léta 2021.

S ohledem na množství přijatých opatření je jedním z dílčích cílů práce vytvoření přehledu vybraných daňových úlev, souvisejících se správou daní. K dalším dílčím cílům práce patří seznámení s dopady vybraných opatření vlády do praxe, především z pohledu Finanční správy ČR, přiblížení nejčastějších problémů a pokusů o zneužití poskytované podpory ze strany státu, a v neposlední řadě také fiskální dopad hospodářských opatření vlády na státní rozpočet České republiky.

V souladu s vytyčenými cíli je diplomová práce členěna na teoretickou a praktickou část, celkem do 7 kapitol.

První část práce popisuje cíle a období, na které se práce soustředí a dále metodiku, která je v práci použita.

Druhá část práce je věnována skutečným rozhodným pro vydání hospodářských opatření vlády. Přibližuje úlohu a význam hospodářské politiky v době před a po vypuknutí pandemie a zabývá se širšími souvislostmi, které stojí na pozadí rozhodnutí vlády, současně vymezuje některé základní pojmy a přináší přehled přijatých restrikcí.

Ve třetí části práce seznamuje s těmi nejdůležitějšími hospodářskými opatřeními vlády, které byly z jejího pohledu přijaty na podporu ekonomiky, spolu s jejich charakteristikou.

Čtvrtá část práce je zaměřena na praxi z pohledu Finanční správy ČR. Soustřeďuje se především na dvě vybrané oblasti opatření na podporu ekonomiky, a to na kompenzační bonus a daňové úlevy. Přináší přehled nejčastějších

problémů či přibližuje určité excesivní případy vyplývající ze zpracování vybraných opatření.

Pátou část práce tvoří pohled na vybraná opatření očima těch, jejichž prostřednictvím byly vybrané podpory poskytovány, tj. pracovníků Finanční správy.

Šestá část se soustřeďuje na komparaci daňové výnosnosti v období před pandemií a v jejím průběhu. Poskytuje pohled na vývoj daňového inkasa a zhodnocení dopadu pandemie na jeho konečnou podobu.

Sedmá, závěrečná část se zabývá celkovým zhodnocením vybraných opatření přijatých vládou v době pandemie Covid-19, spolu se současným vyjádřením určitých doporučení, které z této doposud neznámé situace vyplývají, a které by mohly přispět k vyšší efektivitě podobných opatření v budoucnu.

1.2 Použité metody

Druhá a třetí část práce jsou teoretické. V praktické části práce jsou zaznamenána fakta a zjištění, která vycházejí z mé osobní zkušenosti jako pracovníka finančního úřadu.

Ve čtvrté části práce je použita metoda analýzy. Analýzu řadíme mezi logické metody vědeckého zkoumání, které využívají principy logiky a logického myšlení. Analýzou rozumíme metodu, která je založena na dekompozici celku na elementární části, tedy proces rozčlenění nebo rozkladu složitějších skutečností na jednodušší části. Jedná se o způsob výkladu, při kterém oddělujeme jednotlivé jevy, které pak zkoumáme izolovaně. Umožňuje nám to odhalovat různé vlastnosti jevů či procesů, jejich stavbu, oddělit podstatné od nepodstatného.¹

V páté části práce byla použita metoda řízeného rozhovoru, která je podrobněji popsána v samostatné subkapitole 5.1.2.

Šestá část je pak zpracována metodou komparace. Komparací máme na mysli srovnávání. Je jednou z nejvíce používaných vědeckých metod práce. Tato metoda je založena na způsobu myšlení, které vychází ze vzájemného přiřazování jevů k sobě a v uvažování o jejich podobnostech a rozdílnostech. Umožňuje

---

¹ MOLNÁR, Zdeněk a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. Praha: Profess Consulting, 2012. ISBN 978-80-7259-064-3.

stanovit shody či rozdíly jednotlivých jevů. Nelze přitom srovnávat cokoli, ale pouze jevy stejného řádu, které musí být přesně vymezeny, přičemž je nutné brát v úvahu vzájemné působení a vazby mezi nimi.²

---

² VODÁKOVÁ, Alena. *Sociologická encyklopedie: Metodologie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 11.12.2017 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>

2 Úloha a význam hospodářské politiky

„Pod pojmem hospodářská politika si lze představit souhrn cílů a ekonomických nástrojů, jež slouží k jejich naplnění, včetně uvádění těchto nástrojů do reality ekonomického prostředí. Cílem hospodářské politiky v obecném smyslu je udržení relativní rovnováhy na všech trzích, resp. tlumení jakýchkoliv pro ekonomiku nebezpečných výkyvů. Jejím nositelem je stát, který jednotlivé funkce deleguje na příslušné instituce, které zároveň nesou odpovědnost za makroekonomický vývoj.“³

2.1 Teoretická východiska k uplatňování hospodářské politiky

Tato kapitola se zabývá hospodářskou politikou, jako vědeckou disciplínou. Zdrojem pro její zpracování byla publikace *Hospodářská politika*.⁴

Hospodářská politika, jako samostatná vědecká disciplína, se začala formovat na pozadí velké krize až ve 30 letech minulého století. Do té doby fungující přirozený vývoj určitým způsobem selhal, což bylo podnětem ke vzniku úvah o nových možnostech státu při řešení ekonomických problémů. V této době se názorový proud na roli státu v ekonomice rozdělil na dvě základní skupiny, a to liberální hospodářskou politiku, která preferovala minimální zásahy státu do ekonomiky a intervencionistickou hospodářskou politiku, která naopak představovala výrazné zásahy státu do ekonomiky.

Názory, které směřují subjekty hospodářské politiky při výběru cílů a nástrojů, nazýváme hospodářsko-politickou koncepcí. Představitelé liberální hospodářské politiky jsou přesvědčeni, že všechny hlavní ekonomické otázky by měly být řešeny prostřednictvím tržního mechanismu. Zásahy státu jsou tedy chápány jako nepatřičné a rušivé. Hospodářská politika pak z tohoto důvodu v liberální hospodářsko-politické koncepci zaujímá pouze malý prostor a ekonomická role státu je omezena pouze na bezpečnost, ochranu vlastnictví, konkurenci, peněžního trhu a péči o veřejné statky.

---

³ HŘEBÍK, František. *Obecná ekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-101-4.

⁴ KLIKOVÁ, Christiana, Igor KOTLÁN a kol. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: SOKRATES, 2012. ISBN 978-80-86572-76-5

Intervencionistická hospodářská politika naopak předpokládá, že existuje mnoho oblastí, kde je působení tržního mechanismu nedostatečné, nebo kde selhává, což je důvod, proč má stát do ekonomiky zasahovat. Hospodářská politika tedy v tomto pojetí dostává naopak dostatečně široký prostor. Intervencionistická hospodářsko-politická koncepce předpokládá zásahy státu především v oblasti veřejných statků (infrastruktury, školství, zdravotnictví apod.), udržení konkurence na jednotlivých trzích, životních rizik (ztráta pracovního místa, pracovní úrazy apod.), přerozdělování důchodů a majetků nebo při existenci nerovnovážných stavů.

K uvedeným hospodářsko-politickým koncepcím později přibyla ještě koncepce marxistická, která považuje selhání tržního mechanismu za totální. Tržní mechanismus je nahrazen příkazovým systémem a stát je zde považován za universálního správce celé ekonomiky. Jde tedy o jakýsi extrém státního intervencionismu.

2.1.1 Základní koncepční přístupy hospodářské politiky

Při uplatňování hospodářské politiky by měly být zohledněny některé základní koncepční přístupy.

Základními přístupy k ekonomické realitě a hospodářskému vývoji jsou stabilizační a prorůstová politika, které představují možnost ovlivnění hospodářského cyklu (který vyjadřuje kolísání, ke kterým v ekonomice dochází) a dlouhodobého ekonomického růstu. Stabilizační politika začala být uplatňována tvůrci hospodářské politiky, kteří se soustředili na aktuální krátkodobé problémy. Pokoušeli se odstranit důsledky světové hospodářské krize, především stimulovat zaměstnanost a krátkodobý ekonomický růst. Cílem stabilizační politiky bylo především usměrnit hospodářský cyklus ovlivněním všech plánovaných výdajů v ekonomice za dané období. Stabilizační politika tedy představuje politiku krátkodobou, ke které má tendenci především praktická hospodářská politika, což vychází z tzv. vlády na čas, kdy politici upřednostňují krátkodobé hledisko z důvodu opětovného zvolení.

Naopak dlouhodobé hledisko má na zřeteli politika prorůstová, která je spatřována například ve stimulaci úspor a podporu jejich přeměny na investice, stimulační přílivu přímých zahraničních investic (vytváření výhodných podmínek pro investory), dále pak investice do vzdělání a podpora vědy a výzkumu. Svou roli hraje také centrální banka, která by měla dlouhodobě snižovat vysokou inflaci, což se projeví ve zvýšení trendu dlouhodobého ekonomického růstu. Do opatření působících k dlouhodobě vyššímu tempu růstu patří ale také zamezení růstu vládních výdajů, zpružnění státní správy, snížení přímých daní, regulace sociálních výdajů, snížení korupce apod.

K dalším základním koncepčním přístupům patří poptávkově či naopak nabídkově orientovaná hospodářská politika. Tento přístup je založen na myšlence, že každá poptávka si tvoří vlastní nabídku. Na tomto základě je pak možné přes poptávkovou stranu ekonomiky ovlivňovat hospodářský cyklus potřebným směrem a v případě nedostatečné poptávky provádět expanzivní hospodářskou politiku. Stimulací všech plánovaných výdajů v ekonomice za dané období lze dospět ke snížení nezaměstnanosti a zvýšení ekonomického výstupu, ovšem za cenu růstu cenové hladiny, tedy inflace. K tomu slouží hlavně zvyšování vládních výdajů a snižování daní.

Oproti tomu nabídkově orientovaná hospodářská politika má za cíl především zvýšit všechny plánované výdaje v ekonomice za dané období tak, aby byl realizován větší výstup. Základem této koncepce se stala daňová politika, přesněji vztah míry zdanění a daňových příjmů do státního rozpočtu a dále její vliv na výkonnost ekonomiky. V zásadě lze říci, že daňové příjmy rostou při zvyšující se daňové sazbě, ale pouze do určité míry, po dosažení určitého bodu je další zvyšování daňové sazby naopak kontraproduktivní a vede k poklesu daňových příjmů. Snížením průměrné míry daňového zatížení pak dochází ke zlepšení výkonnosti ekonomiky.

Posledním ze základních koncepčních přístupů je makroekonomická a mikroekonomická hospodářská politika. Zatímco makroekonomická hospodářská politika se primárně snaží ovlivnit úhrnný společenský produkt a tím

i chování ekonomiky jako celku, mikroekonomická politika se zaměřuje na eliminaci tržních selhání a na přerozdělování příjmů tak, aby bylo naplněno kritérium spravedlnosti, případně zvýšen celkový společenský blahobyť.⁵

2.2 Cíle hospodářské politiky

Hlavním cílem hospodářské politiky státu je především zajištění podmínek pro stabilní a progresivní vývoj ekonomiky. Jedním z nejdůležitějších cílů vlády jako subjektu hospodářské politiky státu, je stimulace celkové produkce v ekonomice, od které se odvíjí i úroveň celkových příjmů.⁶ Jako vrcholový cíl hospodářské politiky můžeme označit maximalizaci společenského blahobytu, tedy celkový souhrn dílčích užitek jednotlivých členů společnosti. Nedílnou součástí společenského blahobytu jsou základní společenské hodnoty. K těmto cílům řadíme především svobodu, spravedlnost, jistotu, nezávislost, pokrok, racionalitu a demokracii. Samozřejmě také ochranu základních práv a svobod. Mezi tradiční ekonomické cíle pak patří především vyvážený a stabilní ekonomický růst, nízká míra inflace, nízká nezaměstnanost a vnější rovnováha.⁷

Ekonomické cíle se ale vzájemně ovlivňují také s ostatními celospolečenskými cíli. Pokud dochází k hospodářskému růstu, je s tím spojená poměrně vysoká životní úroveň, což vede obvykle k důvěře občanů ve stávající politický systém. Dobře fungující ekonomika je tedy klíčovým předpokladem k dosažení obecných celospolečenských cílů.

Vzhledem k výše uvedenému můžeme hospodářskou politiku chápat jako kvalifikované a vědomé sledování a také prosazování společenského konsenzu vládou v oblasti hospodářství. Jedná se tedy o jakýsi přístup vlády k ekonomice své země. K tomuto účelu pak vláda využívá svěřené prostředky a pravomoci tak, aby dosáhla předem určených ekonomických cílů, za pomoci celé řady nástrojů, prostřednictvím státních zásahů.⁸

---

⁵ KLIKOVÁ, Christiana, Igor KOTLÁN a kol. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: SOKRATES, 2012. ISBN 978-80-86572-76-5

⁶ Tamtéž

⁷ ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika: Edice učebních textů: Ekonomie, Vysoká škola ekonomie a managementu*. Praha: VSEM, 2006. ISBN 8086730042, 9788086730042.

⁸ Tamtéž

Státní zásahy do ekonomiky jsou realizací vládních opatření s cílem zlepšit její fungování v případě, že v určitých situacích začne ekonomika selhávat. Tyto zásahy však mohou být spojeny také s určitými nedostatky či problémy, které se poté projeví v důsledku použití nesprávné a neúčinné hospodářské politiky. Nástrojem, jehož prostřednictvím může stát aktivně zasahovat do hospodářství je fiskální, neboli rozpočtová politika. Ta je podmnožinou politiky hospodářské. Ovlivňuje vývoj ekonomiky především prostřednictvím změn ve sféře veřejných výdajů a daní. Nositelem fiskální politiky je vláda.⁹

2.3 Hospodářská politika pod vlivem pandemie Covid-19

V období nenadálých změn ve společnosti i v ekonomice je úloha hospodářské politiky obzvláště důležitá, neboť zejména v období destabilizace hospodářství je nutné prostřednictvím zákonem stanovených nástrojů zajistit narovnání hospodářského prostředí a zmírnit důsledky výkyvů, které vlivem nenadálých změn nastaly. Světová pandemie koronaviru takové nenadálé změny nastartovala a s ohledem na délku jejího trvání a způsob, jakým do hospodářství i společnosti jednotlivých zemí zasáhla, byly tyto změny enormní. Během pouhých několika měsíců se pandemie Covid-19 proměnila ze zdravotní krize na globální ekonomickou krizi, jejíž plný rozsah se rozvinul až později. Pandemie Covid-19 způsobila mnohem větší pokles globálního HDP než světová finanční krize v roce 2008, už v první polovině roku 2020 dosáhl téměř 10 %¹⁰

Nevyhnutelné reakce, které na tuto situaci následovaly, pak měly přímé ekonomické důsledky historických rozměrů. Vzhledem k absenci zkušeností byly tyto reakce značně spontánní, ovlivněné snahou dodržovat sociální distancování, aby se omezilo šíření viru a chránily osoby se zvýšeným rizikem. Vlivem toho produkce prudce klesla a nezaměstnanost prudce vzrostla, zejména v některých odvětvích. Dopad byl tedy hluboký, ale také značně různorodý napříč společnostmi, a to jak z hlediska rozsahu, tak z hlediska způsobu, jakým byli ovlivněni lidé

---

⁹ TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. Praha: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-8694-679-5.

¹⁰ Tax Policy Reforms 2021 : Special Edition on Tax Policy during the COVID-19 Pandemic. *OECD iLIBRARY* [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/427d2616-en/index.html?itemId=/content/publication/427d2616-en>

i obchodní společnosti. Tvůrci hospodářské politiky se těmito výzvami pak zabývali. Na makroekonomické úrovni představuje pandemie nepředvídatelný šok. Ve srovnání s v podstatě všemi ostatními recesemi v moderní době je to proto situace velmi neobvyklá.¹¹

Během pandemie je účelem hospodářské politiky pomoci překlenout propast mezi ekonomikami před a po pandemií. Jejím cílem by tedy mělo být umožnit rychlý návrat k trendu, jakmile budou zdravotně motivovaná opatření zrušena. Makroekonomická politika by se proto měla zaměřit na hledání způsobů, jak zabránit rozpadu zásadně zdravých vazeb mezi firmami a jejich zaměstnanci, ale také firmami a jejich zákazníky či jejich dodavateli (a tím zachovat nedotčené dodavatelské řetězce). Pokud jsou takové vazby stále aktivní, bude možné nastartovat ekonomiku, jakmile virová hrozba ustoupí. Obnova zpřetrhaných vazeb vyžaduje čas, což by mohlo způsobit, že hospodářské oživení bude dlouhé a bolestivé. Zde je možné použít celou řadu opatření, včetně finanční podpory a legislativních změn. Dlouhotrvající následky může nést ale také část populace, která byla krizí přímo zasažena, ať už jsou to děti, které zameškají vzdělání, lidé, kteří přijdou o práci a mohou zůstat dlouho nezaměstnaní, ti (často ženy), kteří nesou velkou zátěž doma při péči o děti a seniory, kteří mohou přijít o pracovní školení a povýšení apod. Takové dlouhodobé účinky jsou nežádoucí a je třeba je co nejrychleji řešit.¹²

Rozsah vládní podpory domácnostem a podnikům se různil, ale v mnoha zemích dosáhl nesrovnatelné úrovně. Fiskální balíčky se často skládaly ze široké škály opatření, včetně záruk za půjčky, programů udržení pracovních míst, přímých převodů, rozšířeného přístupu k dávkám a daňových opatření. Silná a včasná fiskální podpora hraje zásadní roli při podpoře příjmů, zachování pracovních míst a udržení podniků nad vodou.¹³

---

¹¹ HASSLER, John, Per KRUSELL, Morten RAVN a Kjetil STORESLETTEN. Economic policy under the pandemic: A European perspective. *VOXeu CEPR* [online]. 7.7.2020 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/economic-policy-under-pandemic-european-perspective>

¹² Tamtéž

¹³ Tax Policy Reforms 2021 : Special Edition on Tax Policy during the COVID-19 Pandemic. *OECD iLIBRARY* [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/427d2616-en/index.html?itemId=/content/publication/427d2616-en>

Zajištění takové podpory je pak plně v kompetenci nositele fiskální politiky, kterým je nejvyšší výkonný orgán státní moci, tedy vláda.

2.4 Vybrané aspekty odpovědnosti vlády, jako nejvyššího výkonného orgánu státní moci

Ústava označuje v článku 67 vládu za vrcholný orgán výkonné moci.¹⁴ Tento pojem však není v Ústavě nikde definován. Lze jej tak dovodit z jejího celkového postavení vymezeného v ústavním pořádku, ale také z ostatních právních předpisů. Vláda je odpovědná za celou soustavu orgánů státní správy na všech úrovních. Tyto orgány řídí celou řadou různých nástrojů počínaje zákonodárnou iniciativou, přes stanovení objemu financí v rámci jednotlivých kapitol státního rozpočtu, až po kontrolu jejich hospodaření. Vláda je také orgánem, který stanovuje dlouhodobé strategické koncepce zabezpečení všech funkcí státu, především jeho hospodářské politiky a také politiky bezpečnostní, včetně obrany státu. Základní rámec působnosti vlády je vymezen v tzv. kompetenčním zákoně.¹⁵ Tento zákon v ustanovení § 28 odst. 1 stanoví, že vláda "*řídí, kontroluje a sjednocuje činnost ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy*". Realizace rozhodnutí vlády má podobu usnesení vlády. Těmi vláda zavazuje své členy a vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele nestojí člen vlády, k plnění úkolů vyplývajících z působnosti vlády.

Článek 67 Ústavy¹⁶, ani žádné jiné ustanovení ústavního pořádku nebo platného právního řádu, neobsahují soustředěný a úplný výčet všech kompetencí vlády, přičemž z ustanovení čl. 67 odst. 1, které stanoví, že vláda je vrcholným orgánem výkonné moci, vyplývá, že vládě náleží veškeré kompetence v této oblasti, které nebyly Ústavou nebo zákonem svěřeny explicitně prezidentovi republiky nebo jinému státnímu orgánu. Při uplatnění pravomocí vlády tak platí jediné omezení vyjádřené v čl. 2 odst. 3 Ústavy a v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod¹⁷, podle nichž "*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat*

¹⁴ Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, v platném znění

¹⁵ Zákon č. 2/1969 Sb., *o řízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky*, v platném znění

¹⁶ Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, v platném znění

¹⁷ Zákon č. 2/1993 Sb., *Usnesení předsednictva ČNR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky*, v platném znění

jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon".

Jak je uvedeno výše, kompetence vlády nejsou nikde taxativně určeny. Mezi její základní kompetence tak můžeme dle Ústavy zařadit zabezpečení hospodaření státu, přičemž návrh zákona o státním rozpočtu a návrh státního závěrečného účtu může podávat pouze ona (čl. 42 odst. 1) a zabezpečování některých úkolů v době ohrožení státu, zejména možnost vyhlásit nouzový stav podle čl. 5¹⁸.

2.4.1 Odpovědnost vlády, jako nositele fiskální politiky státu

Fiskální politika patří k základním typům hospodářské politiky.

Hlavním cílem fiskální politiky je pak udržení vyváženého ekonomického růstu prostřednictvím účelného využívání státního rozpočtu. Nositelem fiskální politiky je vláda.¹⁹ Opatření vlády, která se vztahují k ekonomickému sektoru, tak mají svůj vztah k veřejným financím.

2.4.1.1 Veřejné finance a státní rozpočet

Veřejné finance jsou nejvýznamnějším nástrojem veřejné ekonomiky. Systém veřejných financí je představován řadou navzájem propojených prvků v rámci veřejných příjmů a výdajů. Veřejné finance lze chápat jako vztahy při tvorbě zdrojů a jejich znovurozdělení. Zahrnují soustavu státního i územních rozpočtů.²⁰

Pojmem „veřejné finance“ pak označujeme peněžní vztahy, kterých se účastní stát. Jsou založeny na tvorbě, rozdělování a použití peněžních zdrojů. Pro tyto peněžní vztahy platí specifické principy v podobě nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Tyto peněžní vztahy pak vycházejí z finančního plánu, který sestavuje vláda v podobě návrhu zákona o státním rozpočtu a návrhu státního závěrečného účtu.²¹

---

¹⁸ Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, v platném znění

¹⁹ KLIKOVÁ, Christiana, Igor KOTLÁN a kol. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: SOKRATES, 2012. ISBN 978-80-86572-76-5

²⁰ HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. Opava: OPTYS, 2007. ISBN 80-85819-60-0.

²¹ DVORÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-075-1

Jedním z nejdůležitějších úkolů veřejných financí je zajištění zdrojů financování veřejného sektoru a dále hospodárné a efektivní využívání finančních prostředků v jeho rámci. Efektivní využití pak nastává tehdy, nemůže-li nastat změna, při které by některý subjekt získal, aniž by jiný ztratil. Ve veřejném sektoru tedy platí, že za efektivní považujeme takové řešení, při kterém roste užitek alespoň jednomu subjektu, přičemž ostatním zůstává užitek nezměněn.²²

Mezi rozpočtové orgány a instituce, které mají na starosti tvorbu a užití veřejných rozpočtů patří vedle ministerstva financí bezpochyby také finanční úřady.²³

Státní rozpočet, tedy celostátní bilance předpokládaných příjmů a výdajů státu v daném roce, je základní složkou veřejných financí.²⁴

Samotný termín státní rozpočet je obvykle užíván ve vztahu k roli státu, kterou by měl v ekonomice plnit. Jako takový je státní rozpočet nejdůležitějším finančním nástrojem hospodářství. Je spojován nejen s hospodařením státu, ale především s jeho zasahováním do ekonomiky. Ve své podstatě se jedná o finanční bilanci používanou vládou k pokrytí a zajištění potřeb a úkolů veřejného sektoru, ale také cílů hospodářské politiky.²⁵

Důležitým ukazatelem státního rozpočtu je jeho saldo, tj. rozdíl mezi příjmy a výdaji. V České republice má státní rozpočet podobu zákona, který představuje závazný finanční plán. Jako takový je schvalován Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. V praxi však bývá velmi zřídka tento plán dodržen.²⁶

Příjmy a výdaje státního rozpočtu

Rozhodujícím zdrojem krytí veřejných výdajů státního rozpočtu jsou veřejné příjmy. Nejvýznamnějšími zdroji příjmů jsou pak příjmy daňové (daňové výnosy), které jako obligatorní příjmy představují největší objem příjmů státního rozpočtu.

---

²² HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. Opava: OPTYS, 2007. ISBN 80-85819-60-0.

²³ Tamtéž

²⁴ DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1.vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-075-1

²⁵ HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. Opava: OPTYS, 2007. ISBN 80-85819-60-0.

²⁶ Tamtéž

Za daňové příjmy jsou považovány příjmy z daní přímých, nepřímých i platby sociálního pojištění.²⁷

Přímé daně zahrnují daně z příjmů (fyzických a právnických osob) a majetkové daně (daň z nemovitých věcí, silniční daň a daň z nabytí nemovitých věcí). Nepřímé daně jsou zahrnuty v ceně zboží a patří sem daň z přidané hodnoty, ekologická daň a spotřební daň.²⁸

Oproti tomu mezi veřejné výdaje řadíme výdaje vlády, které souvisejí s realizací základních fiskálních funkcí vlády (nákup statků a služeb nebo jejich produkci) a dále transferové platby. Ty představují nenávratný pohyb finančních prostředků státu ve prospěch jednotlivců. Na první pohled nepřinášejí žádnou ekonomickou protihodnotu, avšak ve skutečnosti podporují růst spotřeby a zlepšují tak sociální a politické klima nezbytné pro plynulý chod ekonomiky.²⁹

Rozpočtová skladba

Objektivní a transparentní informaci o hospodaření s veřejnými prostředky představuje rozpočtová skladba. Mohou nastat celkem tři varianty koncového veřejného rozpočtu:

1. rozpočet vyrovnaný, kdy se veřejné příjmy rovnají veřejným výdajům,
2. rozpočet nevyrovnaný, kdy jsou veřejné příjmy rozdílné od veřejných výdajů,
  - a) přičemž pokud jsou veřejné příjmy větší než veřejné výdaje, pak hovoříme o přebytkovém rozpočtu
  - b) či naopak, kdy jsou veřejné příjmy menší než veřejné výdaje, pak hovoříme o rozpočtovém schodku neboli deficitu.³⁰

Deficit státního rozpočtu může být vládou řešen buď emisí nových peněz, což ale vede ke zvyšování inflace, nebo pomocí veřejného dluhu. Veřejný dluh ale obvykle zatíží i budoucí generace.³¹

---

²⁷ HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. Opava: OPTYS, 2007. ISBN 80-85819-60-0.

²⁸ PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2., přeprac. vyd. Plzeň: Nava, 2011. ISBN 978-80-7211-395-8

²⁹ HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. Opava: OPTYS, 2007. ISBN 80-85819-60-0

³⁰ Tamtéž

³¹ Tamtéž

2.4.2 Odpovědnost vlády ve vztahu ke zdraví občanů

Jak je uvedeno v úvodu kapitoly 2.4, vláda je odpovědná za celou soustavu orgánů státní správy na všech úrovních. Zabezpečuje všechny funkce státu, mezi které patří také funkce bezpečnostní. Základním právním předpisem, vymezující povinnosti státu a hlavní zásady péče o zdraví obyvatelstva je zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.

Zákon určuje vztahy mezi ministerstvem zdravotnictví a ostatními subjekty státní správy v ochraně a podpoře veřejného zdraví a občany. Dle § 2 odst. 2 tohoto zákona se za ochranu veřejného zdraví považuje: „*souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních a pracovních podmínek a zabránění šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění*“.

Řídící a kontrolní činnost v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví je podle zákona svěřena ministerstvu zdravotnictví. Dle § 80 odst. 1 ministerstvo dále mj. odpovídá za tvorbu a uskutečňování národní politiky ochrany a podpory veřejného zdraví, nařizuje mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku, stanoví ochranná opatření před zavlečením nakažlivých infekčních onemocnění a zpracovává Pandemický plán zdravotnictví.³²

2.5 Hospodářská politika vlády České republiky v době pandemie Covid 19

Jak bylo uvedeno výše, v období nenadálých změn ve společnosti i v ekonomice je vláda právě tím subjektem, který je prostřednictvím zákonem stanovených nástrojů oprávněn i povinen přijímat opatření k jejich stabilizaci.

2.5.1 Vymezení základních pojmů souvisejících s pandemií koronaviru

S výskytem nového onemocnění souvisí celá řada pojmů, které prostupují všemi oblastmi života od zdravotnictví až po ekonomiku. V této kapitole jsou dále vymezeny ty základní z nich.

---

³² Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění

2.5.1.1 COVID – 19

Podle údajů Světové zdravotnické organizace (WHO)³³ je koronavirová choroba, označovaná jako Covid-19, infekční onemocnění způsobené nově objeveným koronavirem zvaným SARS-CoV-2, které u lidí dosud nebylo identifikováno.

Virus Covid-19 obvykle způsobuje mírné příznaky zahrnující suchý kašel, únavu a horečky, ačkoli horečka nemusí být pro některé starší lidi symptomem. Mezi další mírné příznaky patří bolesti, ucpaný nos, rýma, bolest v krku nebo průjem. Někteří lidé se nakazí, ale nevykazují žádné příznaky a cítí se dobře.

Většina lidí infikovaných virem Covid-19 zažije mírné až středně závažné respirační onemocnění a zotaví se bez nutnosti zvláštní léčby. U starších lidí a osob se základními zdravotními problémy, jako jsou kardiovaskulární onemocnění, cukrovka, chronická respirační onemocnění a rakovina, je pravděpodobnější, že se u nich vyvine vážný průběh onemocnění. Přibližně jeden z každých šesti lidí, kteří onemocní Covid-19, vážně onemocní a má potíže s dýcháním.

Lidé se mohou nakazit virem Covid-19 od ostatních, kteří v sobě virus mají. Onemocnění se může šířit z člověka na člověka malými kapičkami z nosu nebo úst, které se šíří, když osoba s Covid-19 kašle nebo výdechy. Tyto kapénky přistávají na objektech a površích kolem osoby. Jiní lidé se pak nakazí Covid-19 dotykem těchto předmětů nebo povrchů a poté dotykem očí, nosu nebo úst. Lidé se také mohou nemocí nakazit, pokud vdechují kapénky od osoby s Covid-19, která kapénky vykašlává nebo vydechuje.

2.5.1.2 Izolace a Karanténa

Izolace i karanténa jsou způsoby, jak zabránit šíření infekčních nemocí, tedy i viru Covid-19. Karanténa se používá pro kohokoli, kdo je v kontaktu s někým nakaženým virem SARS-CoV-2, který způsobuje nemoc Covid-19, bez ohledu na to, zda nakažený má příznaky nebo ne. Karanténa znamená, že člověk zůstává oddělen od ostatních, protože byl vystaven viru a může být nakažen. Karanténa

---

³³ World Health Organization: *Coronavirus disease (COVID-19)* [online]. [cit. 5.8.2021]. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

může probíhat ve vyhrazeném léčebném zařízení nebo doma. V případě Covid-19 to znamená zůstat 14 dní v léčebném zařízení nebo doma. Izolace se používá u lidí s příznaky Covid-19 nebo u těch, kteří měli pozitivní test na virus. Být v izolaci znamená být odloučen od ostatních lidí, ideálně v lékařském zařízení, kde má člověk přístup ke klinické péči. Pokud izolace ve zdravotnickém zařízení není možná a člověk není ve vysoce rizikové skupině rozvoje závažných onemocnění, může izolace probíhat doma. Pokud má člověk příznaky, měl by zůstat v izolaci nejméně 10 dní plus další 3 dny bez příznaků. Pokud je nakažen a neprojevují se u něj příznaky, měl by zůstat v izolaci po dobu 10 dnů od pozitivního testu.³⁴

2.5.1.3 Epidemie a Pandemie

Tyto dva termíny jsou velmi blízké, často se používají v souvislosti s rozšířením infekcí. Rozdíl mezi nimi je dán rozsahem oblasti, v jaké byla infekce zachycena. V článku „Co je to pandemie?“ jsou specifikovány takto³⁵:

Termínem pandemie, příp. epidemie, lze naznačit, jaká časová podmínka je v určitém okamžiku běžná ve srovnání s tím, jak častá byla dříve. Tyto kategorie jsou založeny především na tom, kolik případů nákazy je porovnáno s očekávaným počtem případů v daném čase a jak daleko se případy geograficky rozšířily.

O vypuknutí epidemie mluvíme v případě, když dojde k náhlému nárůstu počtu lidí s onemocněním větším, než se očekává. Buď existuje více případů, než se očekávalo, nebo je tento stav nalezen někde, kde předtím nebyl, takže jediným důvodem může být ohnisko. Ohniska jsou omezena na relativně malé oblasti. Epidemie se šíří po větší zeměpisné oblasti.

Pandemií pak nazýváme stav, kdy se epidemie šíří po celém světě, přičemž jak daleko se stav šíří ovlivňuje mnoho faktorů. Dva z nejdůležitějších jsou, jak snadno se stav přenáší z jedné osoby na další a pohyb lidí, zejména letadlem, protože infekce mohou být přivezeny do nových částí světa během několika hodin.

---

³⁴ World Health Organization: *Coronavirus disease (COVID-19)* [online]. [cit. 5.8.2021].

Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

³⁵ MORENS, DM, FOLKERS, GK, FAUCI, AS. What is a pandemic? *J Infect Dis.* 2009;200(7):1018-1021. doi:10.1086/644537

2.5.2 Nouzový stav

Pojem „nouzový stav“ nalezneme v článku 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, kde je uvedeno, že vyhlásit nouzový stav může vláda v případě živelních pohrom nebo ekologických či průmyslových havárií anebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetek nebo bezpečnost.

V článku 6 tohoto zákona je dále uvedeno, že nouzový stav může být vyhlášen jen s uvedením důvodů, pro určité území a na dobu určitou. Vláda musí také současně vymezit, jaká práva a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují, případně jaké povinnosti a v jakém rozsahu jsou ukládány.

Nouzový stav může být vládou vyhlášen nejdéle na dobu 30 dnů, přičemž tato doba může být prodloužena, jen pokud s tím vysloví souhlas Poslanecká sněmovna. Konec nouzového stavu pak nastává uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda či Poslanecká sněmovna o jeho zrušení nerozhodnou dříve.³⁶

Na základě usnesení vlády č. 194 ze dne 12.3.2020 byl pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru vyhlášen nouzový stav, a to na dobu 30 dnů. Tento nouzový stav byl na základě usnesení vlády, č. 396 ze dne 9.4.2020 a č. 485 ze dne 30.4.2020 prodloužen do 17.5.2020.

Na základě usnesení vlády č. 957 ze dne 30.9.2020 byl pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru vyhlášen další nouzový stav, a to s účinností od 5.10.2020 na dobu 30 dnů. Tento nouzový stav byl na základě usnesení vlády č. 1108 ze dne 30.10.2020, č. 1195 ze dne 20.11.2020, č. 1294 ze dne 10.12.2020, č. 1373 ze dne 23.12.2020 a č. 55 ze dne 22.1.2021 opět prodloužen, a to do 14.2.2021.

Na základě usnesení vlády č. 125 ze dne 14.2.2021 byl pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru vyhlášen v pořadí již třetí nouzový stav na dobu 14 dnů s účinností od 15.2.2021.

---

³⁶ Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění

Na základě usnesení vlády č. 196 ze dne 26.2.2021 byl pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru vyhlášen zatím poslední nouzový stav a to po dobu 30 dnů s účinností od 27.2.2021. Tento nouzový stav byl na základě usnesení vlády č. 314 ze dne 26.3.2021 prodloužen do 11.4.2021 ³⁷

V průběhu pandemie koronaviru, označovaného jako Covid-19, byl tedy na území České republiky vyhlášen nouzový stav po dobu celkem 256 dnů.

2.5.3 Restrikce přijaté v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu

V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu byla na základě usnesení vlády přijata ochranná a krizová opatření, která měla zajistit především ochranu obyvatel před šířící se nákazou. Tato opatření byla velmi rozsáhlá a zahrnovala množství omezení, od zákazu vstupu cizinců na území České republiky, popř. nařízení karantény pro ty, kteří na území vstoupí, přes nařízení dodržování stanovených hygienických opatření, omezení počtu osob na určitých místech, až po zákaz některých činností. ³⁸

Většina z těchto opatření citelně zasáhla do hospodářského systému a na dlouhou dobu ovlivnila ekonomický vývoj země.

Již dva dny po vyhlášení prvního nouzového stavu, tedy s účinností od 14.3.2020, bylo na základě usnesení vlády č. 211 ze dne 14.3.2020 přijato krizové opatření, na základě kterého byl zakázán maloobchodní prodej a prodej služeb v provozovnách, a to po dobu vyhlášeného nouzového stavu. Výjimku z tohoto opatření udělila vláda pouze prodejnám s potravinami, hygienickými potřebami, pohonnými hmotami, krmivem, novinami a časopisy, tabákem, lékárnám či čistírnám. Dále byl zakázán provoz restauračních zařízení, mimo rychlého občerstvení nebo prodeje jídla s sebou a také provoz heren a kasin.³⁹ Toto opatření bylo dále doplněno usnesením č. 214 ze dne 15.3.2020, podle kterého

---

³⁷ *Vláda České republiky*: Vládní usnesení související s bojem proti epidemii [online]. [cit. 5.8.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-180608/>

³⁸ Tamtéž

³⁹ Usnesení vlády České republiky č. 211, ze dne 14.3.2020, *o přijetí krizového opatření*, vyhlášené pod č. 82/2020 Sb.

byly výjimky ze zákazu maloobchodního prodeje a prodeje služeb v provozovnách dále rozšířeny např. o květinářství, pohřební služby či opravy silničních vozidel. Naopak bylo dle tohoto usnesení dále zakázáno poskytování ubytovacích služeb, provoz autoškol, taxislužby a sportovišť.⁴⁰

Zákaz činnosti pro uvedené oblasti platil až na výjimky více či méně po dobu, po kterou nouzový stav trval. Vzhledem k vývoji epidemiologické situace však v průběhu nouzového stavu docházelo k řadě změn, které způsobovaly chaos a zmatek ve způsobu chápání a aplikace jednotlivých opatření. V příloze č.1 uvádím pro představu tabulku s přehledem omezení obchodu a služeb platných v průběhu podzimu 2020.

Je zřejmé, že takové množství restriktivních opatření mělo přímý dopad do ekonomické sféry, zejména na možnost a prostředky pro zajištění základních životních potřeb subjektů, jejichž výdělečná činnost byla zásahy vlády omezena. Současně s přijatými restrikcemi tudíž vznikla také potřeba tyto dopady nějakým způsobem kompenzovat.

---

⁴⁰ Usnesení vlády České republiky č. 214, ze dne 15.3.2020, *o přijetí krizového opatření*, vyhlášené pod č. 84/2020 Sb.

3 Vybraná hospodářská opatření vlády přijatá na podporu ekonomiky v době pandemie

Vzhledem k charakteru a objemu opatření, specifikovaných blíže v subkapitole 2.5.3, došlo k výraznému zásahu do ekonomické stability. Ze dne na den se tisíce podnikatelských subjektů ocitly v situaci, kdy v důsledku přijatých opatření nesměly vykonávat svou výdělečnou činnost, nebo byly při jejím výkonu značně omezeny. Ruku v ruce s přijatými restrikcemi šly i obavy obyvatel o své zdraví, které byly příčinou poklesu poptávky po zboží i službách. V souvislosti s těmito změnami přišly o zdroj své obživy nejen sami podnikatelé a živnostníci, ale také jejich zaměstnanci.

Na podporu jednotlivých sektorů ekonomiky, především podnikatelů a jejich zaměstnanců, kteří byli v důsledku epidemie a příslušných protiepidemických opatření postiženi, přijala vláda celou řadu opatření. Současně vypsala množství dotačních programů, jejichž patrony se staly příslušné rezorty. Mezi tyto programy patřily například:⁴¹

3.1 Podpora udržení zaměstnanosti

Program podpory udržení zaměstnanosti měl za úkol prostřednictvím Úřadu práce ČR kompenzovat zaměstnavatelům náklady spojené s výplatou prostředků za zaměstnance a tím ochránit pracovní místa. Program, nazvaný ANTIVIRUS byl poprvé spuštěn 6.4.2020 a byl rozdělen do několika částí, podle vývoje situace spojené s nouzovým stavem, takto: ⁴²

3.1.1 Antivirus A

Týkal se kompenzací nákladů u zaměstnanců, jimž byla nařízena karanténa, nebo byl zaměstnavateli v důsledku krizových opatření omezen či uzavřen provoz, což bylo také podmínkou pro jeho čerpání.

Maximální měsíční částka podpory činila 80% z vyplacené mzdy, přičemž

---

⁴¹ *Vláda České republiky*: Opatření na podporu ekonomiky [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/podpora-a-ulevy-pro-podnikatele-a-zamestnance-180601/>

⁴² *Ministerstvo práce a sociálních věcí*: Antivirus – podpora zaměstnanosti [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>

nesměla překročit částku 39 tis. Kč na jednoho zaměstnance. Současně byla podmíněna trváním pracovního poměru po dobu alespoň tří měsíců ke dni podání měsíčního vyúčtování vyplacených náhrad mezd.

3.1.2 Antivirus A Plus

Týkal se pouze těch zaměstnavatelů, kterým byl provoz nuceně uzavřen či významně omezen v důsledku opatření vlády či ministerstva zdravotnictví, netýkal se tedy již nařízených izolací a karantén. Poskytován byl pouze po dobu, kdy takováto překážka trvala.

Maximální měsíční částka podpory činila 100% z vyplacené náhrady mzdy, přičemž nesměla překročit částku 50 tis. Kč na jednoho zaměstnance. Stejně jako Antivirus A byla její výplata podmíněna trváním pracovního poměru po dobu alespoň tří měsíců ke dni podání měsíčního vyúčtování vyplacených náhrad mezd.

3.1.3 Antivirus B

Týkal se zaměstnavatelů, kteří byli nuceni poslat své zaměstnance na překážku v práci. Co do poskytnutí podpory byl tento program nejplošnější. Důvodem pro jeho čerpání bylo omezení či zastavení provozu zaměstnavatele nejen pro nedostatek pracovních sil, z důvodu karantén či ošetřování dětí zaměstnanců, ale také z důvodu nedostupnosti surovin či omezení poptávky související s krizí zaviněnou pandemií koronaviru.

Maximální měsíční částka podpory činila 60% vyplacených náhrad mezd, přičemž nesměla překročit částku 29 tis. Kč na jednoho zaměstnance. Obdobně jako u předchozích programů byla její výplata podmíněna trváním pracovního poměru po dobu alespoň tří měsíců ke dni podání měsíčního vyúčtování vyplacených náhrad mezd.

3.2 Podpora podnikatelů

V rámci podpory podnikatelů byla zveřejněna celá řada programů určených podnikatelům, kteří museli kvůli mimořádným opatřením vlády omezit provoz svých činností. Patří sem například programy:

3.2.1 COVID – Nájemné

Tento speciální dotační program připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu pro ty podnikatele, kteří ke svému maloobchodnímu prodeji či poskytování služeb užívali provozovnu, která není v jejich vlastnictví, přičemž současně nesměl být nájemce této provozovny ve specifickém vztahu k jejímu pronajímateli.⁴³

V původním programu, zveřejněném 19.6.2020, byla dotace poskytnuta v případě, že pronajímatel poskytl nájemci slevu na nájemném alespoň ve výši 30%, přičemž nájemce uhradil alespoň 50% z nájemného ještě před podáním žádosti o poskytnutí dotace. Výše podpory pak činila 80% nájemného za období od 13.3.2020 do 30.6.2020. Pokračováním pak byl navazující program, zveřejněný 16.10.2020, ve kterém již nebyla požadována participace pronajímatele ve formě slevy na nájemném. Po úhradě alespoň 50% nájemného podnikatelem pak výše podpory činila 50% nájemného za období červenec až září 2020. Ve třetí etapě, zveřejněné 15.1.2021 pak byly podmínky pro poskytnutí podpory za období říjen až prosinec 2020 shodné s etapou předchozí.⁴⁴

3.2.2 COVID – Kultura

Tento dotační program připravilo Ministerstvo kultury ke zmírnění negativních dopadů spojených s opatřeními v boji proti pandemii Covid-19 na podporu subjektů podnikajících v oblasti kultury. Cílem programu bylo poskytnout podporu subjektům na kontinuální činnost v kultuře. Poskytovatelem podpory bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dotace byla určena podnikatelům, kteří jako svou hlavní činnost provozují pořádání či zajištění hudebních, tanečních či divadelních programů s cílem poskytnout kulturní službu veřejnosti, uměleckým tělesům, individuálním umělcům, divadlům apod., kterým byl provoz jejich činnosti na základě krizových opatření vlády omezen. Výše podpory, poskytované formou dotace, se lišila s ohledem na jednotlivé etapy poskytované podpory s ohledem na výši již dříve poskytnuté dotace a další podmínky. Podpora pak mohla činit až 80%

---

⁴³ *Ministerstvo průmyslu a obchodu*: Program COVID-Nájemné [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/covid-19-najemne--255305/#_Vyzva_3

⁴⁴ Tamtéž

uznatelných nákladů v rámci vykonávané kontinuální činnosti v kultuře. ⁴⁵

3.2.3 COVID – Cestovní kanceláře a COVID – Ubytování

Tyto dotační programy připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj k podpoře odvětví cestovního ruchu. ⁴⁶

Program COVID-Cestovní kanceláře byl zaměřen na posílení likvidity a zachování provozu cestovních kanceláří zasažených důsledky opatření souvisejících s pandemií. Dotace měla sloužit na provoz nebo úhradu nároků zákazníků za zájezdy, které byly z důvodu pandemie zrušeny. Podpora činila nejvýše 2,5% z plánovaných tržeb z prodeje zájezdů a cestovních služeb v období od 20.2.2020 do 31.12.2020 a na pokrytí provozních nákladů vzniklých v období od 11.10.2020 do 4.1.2021.

Program COVID-Ubytování pak byl zaměřen na podporu provozovatelů hromadných ubytovacích zařízení na území ČR. Dotace byla poskytována pevnou částkou na pokoj v rozsahu 100 až 330 Kč, podle typu ubytování, za dobu, kdy byla ubytovací zařízení na základě krizových opatření uzavřena.

3.2.4 Agricovid Potravinářství

Tento program na podporu zemědělců a potravinářů připravilo Ministerstvo zemědělství. O podporu v rámci programu mohli žádat podnikatelé, kteří působí v oblasti výroby potravin dodávající produkty provozovatelům stravovacích služeb. Základní podmínkou pro získání podpory byl stanovený pokles příjmu za rozhodné období. Podnikatelské subjekty mohly na základě své žádosti za předem stanovených podmínek získat až 200 tis. Kč na příjemce a až 20 tis. Kč na každého zaměstnance. ⁴⁷

---

⁴⁵ *Ministerstvo kultury*: Program COVID-Kultura [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vyzva-c-4-z-programu-covid-kultura-4-cs4397.html>

⁴⁶ *Ministerstvo pro místní rozvoj*: Opatření a pomoc MMR při pandemii Covid-19 [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/vsechna-opatreni-a-pomoc-mmr-pri-pandemii-covid-19>

⁴⁷ *Ministerstvo zemědělství*: eAGRI Dotace [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

3.2.5 COVID 2021

Tento plošný program nahradil předchozí sektorové programy. V rámci tohoto programu, připraveného Ministerstvem průmyslu a obchodu, byla podpora určena podnikatelským subjektům, kterým bylo omezeno podnikání v souvislosti s opatřeními vyhlášenými v rámci boje s pandemií koronaviru. Program měl zmírnit negativní dopady omezení, které se projevily především razantním poklesem tržeb. Cílem bylo poskytnout těmto subjektům finanční podporu na zajištění likvidity. Maximální částka podpory, za splnění předem stanovených podmínek, činila 500 Kč na den za zaměstnance v pracovním poměru, resp. 1500 Kč v případě, kdy měl zaměstnavatel méně než 3 zaměstnance, a to po dobu, kdy byl provoz zaměstnavatele omezen.⁴⁸

3.3 Záruční programy COVID

Cílem těchto programů byla podpora podnikatelských subjektů, jejichž ekonomické aktivity byly v důsledku vládních nařízení omezeny. Záruční programy jsou založeny na poskytnutí bankovních záruk za bankovní úvěry.

3.3.1 Záruka Covid

Podpora Záruka Covid byla poskytována formou ručení Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. spolupracující bance a využít ji bylo možné buď na provozní, nebo později také na investiční financování. Záruka byla nabízena ve výši 50% až 90% jistiny zaručovaného úvěru na dobu až 6 let.⁴⁹

3.3.2 Záruka Covid Plus

Tento program byl určen na pomoc velkým podnikům s minimálně 250 zaměstnanci. Jednalo se o záruku poskytnutou ve spolupráci s Exportní pojišťovnou EGAP. Podmínkou poskytnutí záruky bylo, že tržby podnikatelského subjektu byly alespoň z 20% tvořeny exportem. Později byly do tohoto programu

---

⁴⁸ *Ministerstvo průmyslu a obchodu*: Program COVID 2021 [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/covid-2021>

⁴⁹ *ČMZRB*: Záruční program COVID [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.cmzrb.cz/podnikatele/zaruky/zaruka-covid-iii/>

zahrnuty také podnikatelské subjekty, u nichž převažující ekonomickou činností bylo poskytování ubytovacích služeb. Záruka představovala až 80% jistiny úvěru, přičemž maximální výše úvěru byla stanovena do výše 25% ročního obrátu podnikatele.⁵⁰

3.3.3 Záruka Covid Sport

Cílem programu Covid Sport byla pomoc v překlenutí krizové ekonomické situace malým a středním podnikatelům, kteří působí v oblasti sportu. Záruka byla poskytována formou ručení Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. spolupracující bance za provozní úvěr do 15 mil. Kč, a to do výše až 80% jistiny zaručovaného úvěru na dobu maximálně 3 let. Vedle záruky byl poskytován také příspěvek na úhradu úroků u komerčního úvěru, a to až do výše 1 mil. Kč. Zaručovaný úvěr bylo možné využít na úhradu nákladů na energie, nájemné, mezd zaměstnancům, faktur a další provozní výdaje.⁵¹

3.4 Přijaté úpravy v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění

V souvislosti s negativními dopady opatření, přijatých vládou v důsledku boje proti pandemii Covid-19, rozhodla vláda o vyhlášení prázdnin v placení zdravotního a sociálního pojištění pro všechny živnostníky a podnikatele z řad OSVČ, a to po dobu šesti měsíců v období od března do srpna 2020. Účelem tohoto opatření byla stabilizace nejvíce ohrožených, tedy nízkopříjmových OSVČ, jimž mělo toto opatření zlepšit cash-flow v období nouzového stavu, přičemž jim současně odpadla administrativa, která placení pojistného provází. Současně se mělo částečně ulevit také těm podnikatelům, kteří na pojistném odvádějí více než minimum stanovené zákonem. OSVČ tak nemusely v daném období platit měsíční zálohy na pojistné. Ve vyúčtování za rok 2020 pak byl jejich odvod snížen o tyto měsíce, a to na částku ve výši minimálního pojistného. V důsledku tedy došlo

---

⁵⁰ EGAP: ZÁRUKA COVID Plus [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://eol.egap.cz/Covid>

⁵¹ ČMZRB: Záruční program COVID SPORT [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.cmzrb.cz/podnikatele/zaruky/covid-sport/>

k tomu, že OSVČ, jejichž hlavní činností je podnikání, ušetřily za toto období 29.376,- Kč, to znamená šestinásobek minimálních pojistných odvodů.⁵²

3.5 Kompenzační bonus

Kompenzační bonus byl z pohledu Ministerstva financí nejdůležitějším programem pomoci, který ve své gesci ministerstvo připravovalo. Tento program byl určený k podpoře OSVČ, dále pak společníků malých s.r.o., ale také občanů pracujících na dohodu o pracovní činnosti či dohodu o provedení práce.⁵³

3.5.1 Kompenzační bonus – jaro 2020

Z důvodu snahy o kompenzaci některých hospodářských následků, které souvisely s ohrožením zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru nebo s krizovými opatřeními vlády, byl dne 9.4.2020 přijat zákon o kompenzačním bonusu.⁵⁴ Tento zákon upravoval subjekty, předmět, výši a podmínky pro výplatu daňového bonusu určeného na kompenzaci výše zmíněných hospodářských následků, dále označovaného jen jako „kompenzační bonus“.

Podle tohoto zákona byly subjektem kompenzačního bonusu pouze OSVČ, které současně nesměly být zaměstnány. Předmětem pak byl dle § 3 zákona výkon jejich činnosti, pokud tuto nemohly zcela nebo z části vykonávat z důvodu vládních omezení. Aby mohl být takové OSVČ bonus přiznán, nesměla jí být zároveň přiznána podpora v nezaměstnanosti. Výše kompenzačního bonusu pak činila 500,- Kč za každý kalendářní den bonusového období, kterým bylo období od 12 března do 30 dubna 2020.

Změnou zákona o kompenzačním bonusu⁵⁵, účinného od 8.5.2020 došlo k rozšíření bonusového období o tzv. druhé bonusové období od 1.května do

---

⁵² Ministerstvo financí ČR: Živnostníci ušetří na pojistném [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/zivnostnici-usetri-na-pojistnem-37960>

⁵³ Ministerstvo financí ČR: Přehled pomoci v gesci MF v souvislosti s koronavirem [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19/2021/prehled-pomoci-v-gesci-ministerstva-fina-41224>

⁵⁴ Zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 7.5.2020

⁵⁵ Zákon č. 234/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 2.6.2020

8. června 2020 a o tzv. třetí bonusové období, kterým bylo období, které mohla stanovit vláda nařízením v rámci období od 9. června do 31. srpna 2020, přičemž současně se jednalo o dny, ve kterých trvala krizová opatření omezující výkon ekonomické činnosti.

Další změna zákona o kompenzačním bonusu⁵⁶, účinná od 3.6.2020 rozšířila subjekty kompenzačního bonusu o společníky společností s ručením omezeným. Podmínkou bylo, že tato společnost má nejvýše dva společníky, kteří jsou fyzickými osobami, nebo pouze společníky, kteří jsou členy jedné rodiny. Dále nesměl být společník účasten nemocenského pojištění jako zaměstnanec jinde, než v předmětné společnosti, tato společnost nesměla být v úpadku nebo v likvidaci, nesměla být nespolehlivým plátcem nebo nespolehlivou osobou. Obrat společnosti za skončené zdaňovací období bezprostředně předcházející bonusovému období musel na dani z příjmů právnických osob přesahovat 180 tis. Kč. Předmětem tohoto kompenzačního bonusu pak bylo omezení výkonu činnosti společnosti zejména z důvodu uzavření provozovny, karantény zaměstnance, omezení poptávky po výrobcích či službách nebo omezení dodávek nebo služeb potřebných pro výkon činnosti.

Další novela zákona o kompenzačním bonusu, konkrétně zákon č. 299/2020 Sb., se týkala víceméně jednorázového příspěvku, který měl zmírnit dopady tohoto zákona do rozpočtů měst a obcí, včetně hlavního města Prahy.

Poslední novela zákona o kompenzačním bonusu⁵⁷ opět rozšířila subjekt kompenzačního bonusu, a to o osoby vykonávající práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr, tzv. „dohodáře“. Podmínkou pro přiznání bonusu bylo, že tato osoba byla alespoň 4 kalendářní měsíce účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec a současně nevykonávala jinou činnost, na jejímž základě by byla účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec. Současně vedle výkonu práce na základě dohody nesměla vykonávat jinou činnost, zakládající účast na nemocenském pojištění jako zaměstnance. Předmětem

---

⁵⁶ Zákon č. 262/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 30.6.2020

⁵⁷ Zákon č. 331/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, v platném znění

kompenzačního bonusu „dohodáře“ bylo opět omezení jeho činnosti, až již v důsledku omezení zaměstnavatele, nebo jeho karantény či péče o dítě nebo jiného člena rodiny. Zároveň bylo stanoveno, že nárok na bonus nevzniká v případě čerpání podpory v nezaměstnanosti.

Za těchto podmínek mohly tedy uvedené subjekty kompenzačního bonusu čerpat podporu od státu jako protihodnotu za omezení výkonu jejich činnosti. Žádost o výplatu kompenzačního bonusu mohly OSVČ za uvedená období podat do 7.8.2020, společníci s.r.o. a „dohodáři“ pak do 30.11.2020.

3.5.2 Kompenzační bonus – podzim 2020

V průběhu letních měsíců se situace kolem šíření nákazy Covid-19 zklidnila. Nicméně s nastupujícím podzimem se opět zhoršila. Vlivem zhoršující se situace byl proto s účinností od 5.10.2020 opět vyhlášen nový nouzový stav a došlo k dalším krizovým opatřením a omezením.

S cílem zmírnit další dopady událostí související se vznikem a rozšířením onemocnění Covid-19 na OSVČ, společníky malých společností s ručením omezeným a osoby činné na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, byl v listopadu 2020 přijat nový zákon o kompenzačním bonusu.⁵⁸

Subjekty kompenzačního bonusu se nelišily od subjektů definovaných v předchozím, naposledy platném, zákoně. Předmětem kompenzačního bonusu ale byl tentokrát pouze výkon činnosti, která byla bezprostředně zakázána nebo omezena vládními opatřeními, tzn. jen pokud došlo k zásadnímu nebo výraznému negativnímu zásahu do podnikání bezprostředně právě v důsledku uvedených opatření. Předmět byl v tomto zákoně definován již mnohem konkrétněji a stanoveny zde byly také případy, kdy byl nárok na kompenzační bonus zcela vyloučen. Další vylučovací podmínky pak byly stanoveny novelou zákona, účinnou od 1.1.2021.⁵⁹

---

⁵⁸ Zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 31.12.2020

⁵⁹ Zákon č. 584/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS

V průběhu tohoto období bylo v souladu s ustanovením § 10 zákona o kompenzačním bonusu vyhlášeno celkem 6 bonusových období:

- žádost za první bonusové období od 5. 10. 2020 do 4. 11. 2020 mohla být podána do 5. ledna 2021,
- žádost za druhé bonusové období od 5. 11. 2020 do 21. 11. 2020 mohla být podána do 22. ledna 2021,
- žádost za třetí bonusové období od 22. 11. 2020 do 13. 12. 2020 mohla být podána do 15. února 2021,
- žádost za čtvrté bonusové období od 14. 12. 2020 do 24. 12. 2020 mohla být podána do 25. února 2021,
- žádost za páté bonusové období 25. 12. 2020 do 23. 1. 2021 mohla být podána do 24. března 2021 a
- žádost za šesté bonusové období od 24. 1. 2021 do 15. 2. 2021 mohla být podána do 16. dubna 2021.⁶⁰

3.5.3 Kompenzační bonus – jaro 2021

Vzhledem k tomu, že situace kolem šíření nákazy virem způsobujícím Covid-19 se nelepšila ani začátkem roku 2021, nouzový stav včetně všech krizových opatření trval, byl v únoru přijat nový zákon o kompenzačním bonusu.⁶¹

Cílem tohoto zákona bylo opět zmírnění dopadů souvisejících s ohrožením zdraví v souvislosti se vznikem a rozšířením onemocnění Covid-19 nebo s krizovými opatřeními přijatými z důvodu tohoto ohrožení. Zákon měl poskytnout všem, kteří byli těmito dopady zasaženi, podporu vedoucí ke kompenzaci z toho plynoucích hospodářských následků.

Tento zákon do jisté míry navazoval na předchozí právní úpravu zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo

---

CoV-2, ve znění platném do 23.2.2021

⁶⁰ Zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, v platném znění

⁶¹ Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, v platném znění

omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění pozdějších předpisů. Současně však určitým způsobem reagoval na aktuální vývoj epidemické situace a z toho plynoucí potřeby. Nový kompenzační bonus sdílel s těmi dosavadními základní právní povahu, řadu parametrů a převážnou většinu procesního rámce. Nový zákon, který výše uvedené předpisy nahrazoval, proto fakticky přebral řadu jejich ustanovení.

Nová úprava se vztahovala opět na OSVČ, na společníky malých společností s ručením omezeným a osoby činné na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, které pracovaly pro osoby s činností významně dotčenou epidemií koronaviru.

Nová úprava ale přinesla také zásadní změny, zejména ve vymezení předmětu kompenzačního bonusu. S tím souviselo rozšíření okruhu příjemců podpory. Předmětem kompenzačního bonusu bylo nově nejen omezení činnosti, která byla zakázána či bezprostředně omezena vládními opatřeními, ale také omezení činnosti na základě omezení poptávky či překážek v práci, souvisejících s krizovými opatřeními. Další zásadní změnou byla úprava výše poskytované podpory či možnost vzniku nároku na kompenzační bonus v případě nařízené karantény nebo izolace v případě OSVČ či společníka společnosti s ručením omezeným, a to za mnohem příznivějších podmínek.

Výše kompenzačního bonusu činila dle § 10 tohoto zákona 1 tisíc Kč za každý kalendářní den bonusového období. Bonusovým obdobím byl také nově stanoven kalendářní měsíc, a to s účinností od ledna 2021. Posledním bonusovým obdobím byl stanoven květen 2021.

Výplata kompenzačních bonusů, v rámci zmírnění dopadů souvisejících s ohrožením zdraví v souvislosti se vznikem a rozšířením onemocnění Covid-19, byla ukončena prolomením obecné lhůty pro podání žádosti za poslední bonusové období, která uplynula dne 2.8.2021.⁶²

3.6 Daňové úlevy

V rámci širokých fiskálních balíčků sehrála také daňová opatření významnou roli při poskytování pomoci podnikům a domácnostem v krizi.

---

⁶² Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, v platném znění

3.6.1 Role daňových opatření

V první polovině roku 2020, v reakci na plošná omezení v mnoha zemích, byla daňová opatření zaměřena téměř výhradně na poskytování nouzové pomoci. Později byla mnohá daňová opatření zaměřena na zmírnění potíží podniků s peněžními toky, aby se zabránilo eskalujícím problémům, jako je propouštění pracovníků, dočasná neschopnost platit dodavatelům nebo věřitelům a v nejhorších případech uzavření podniku nebo bankrot. Země rovněž zavedly daňová opatření na podporu domácností, i když jiné nástroje včetně přímých transferů a rozšířeného přístupu k sociálním dávkám často hrály při poskytování přímých úlev domácnostem ještě významnější úlohu.⁶³

Mnohá z daňových opatření zavedených v počátečních fázích krize byla prodloužena a některá byla upravena tak, aby směřovala podporu domácnostem a podnikům, které byly krizí v průběhu jejího vývoje nejvíce postiženy. Některé země rozšířily způsobilost pro úlevy příjemcům, na které se opatření původně nevztahovala, nebo zvýšily štedrost původních úlevových opatření. Jak pandemie postupovala, některé země zvýšily zacílení, aby zajistily, že podpora bude lépe směřovat k těm, kteří jsou nejvíce postiženi, zejména tam, kde vlády ustoupily od plošných omezení k selektivnějším a cílenějším opatřením na omezení šíření.⁶⁴

3.6.2 Přehled vybraných daňových opatření

V souvislosti se šířením viru SARS-CoV-2 a onemocněním Covid-19 se ministryně financí JUDr. Alena Schillerová, Ph.D rozhodla využít své pravomoci, která je stanovena v §260 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění, a s cílem zmírnit dopady nastalé mimořádné události přistoupila k hromadnému prominutí daně či příslušenství daně podle vývoje dané situace. V souladu s § 260 odst. 3 citovaného zákona byla tato rozhodnutí oznamována zveřejněním ve Finančních zpravodajích ministerstva financí.⁶⁵

---

⁶³ Tax Policy Reforms 2021 : Special Edition on Tax Policy during the COVID-19 Pandemic. *OECD iLIBRARY* [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/427d2616-en/index.html?itemId=/content/publication/427d2616-en>

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ Zákon č. 280/2009 Sb., *daňový řád*, v platném znění

Mezi tato opatření patřilo především prominutí příslušenství daně, tedy pokuty za pozdní podání daňového tvrzení, úroky z prodlení, úroky z posečkané daně, prominutí některých správních poplatků, ale také záloh na daň z příjmů a vybraných případů daně z přidané hodnoty. Tato prominutí byla ale současně vázána na bližší podmínky. Ve Finančním zpravodaji č. 4/2020 až 16/2021 (tato práce se věnuje období od jara 2020 do léta 2021) jsou uvedeny jednotlivé daňové úlevy včetně podmínek pro jejich uplatnění.

Pro představu uvádím v příloze č. 2 dosud nepublikovaný seznam některých z výše uvedených opatření, které se týkaly především daní z příjmu, daně z přidané hodnoty a správních činností.

K dalším opatřením, souvisejícím s daňovými úlevami, patřil také odklad elektronické evidence tržeb. V říjnu roku 2020 poslanci odsouhlasili novelu zákona o evidenci tržeb, kterou předložilo Ministerstvo financí, a dle které byla odložena povinnost evidovat tržby pro podnikatele, patřící do všech čtyř fází evidence tržeb, a to s účinností do 31.12.2022. K tomuto opatření uvedla ministryně financí Alena Schillerová následující: *„Hlavním cílem elektronické evidence tržeb vždy bylo narovnání podnikatelského prostředí. V tuto chvíli je však prioritou samotná záchrana podnikání. Zjednodušeně řečeno, pokud vám zatéká do podkroví, nebudete zastříhávat anglický trávník. Až střechu opravíte, můžete se zase pustit do zahrady“*.⁶⁶

---

⁶⁶ MFČR: Sněmovna souhlasí s odkladem EET na 1.1.2023 [online]. 16.10.2020 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/odklad-eet-39700>

4 Vybraná opatření v praxi

Přestože opatření, přijatých vládou na podporu ekonomiky v době pandemie Covid-19 byla celá řada, vybrala jsem si pro praktické účely své práce pouze dvě z nich, konkrétně kompenzační bonusy a daňové úlevy, se kterými jsem se jako pracovník finanční správy setkávala ve své praxi téměř denně po celý rok 2020 a část roku 2021, za které je zpracována tato práce.

4.1 Kompenzační bonus

Jak je uvedeno v kapitole 3.5, kompenzační bonus měl především napomoci zmírnit negativní dopady opatření, které souvisely se šířením nemoci Covid-19, a to těm subjektům, jejichž výdělečná činnost byla v důsledku opatření buď částečně, nebo úplně utlumena. Za tímto účelem byl 9.4.2020 přijat samostatný zákon o kompenzačním bonusu, který byl v průběhu vývoje pandemie celkem čtyřikrát novelizován. Dne 10.11.2020 byl pak přijat nový zákon o kompenzačním bonusu, který prošel dvěma novelami. Posledním zákon o kompenzačním bonusu byl pak přijat dne 25.2.2021. Každý z těchto zákonů a jeho novel přinesl nová pravidla a podmínky pro poskytování předmětné podpory. Během necelého jednoho roku tak bylo přijato celkem devět právních předpisů, které upravovaly právní rámec poskytnutí finanční podpory ve formě kompenzačního bonusu.

4.1.1 Princip poskytování kompenzačního bonusu

Každý daňový subjekt, který splňoval podmínky žadatele o kompenzační bonus, a který se rozhodl tuto podpory ze strany státu využít, musel nejprve podat žádost o kompenzační bonus. Tuto žádost mohl podat několika způsoby:

a) elektronicky

- prostřednictvím e-mailu, kterým měla být zaslána elektronická kopie žádosti opatřená vlastnoručním podpisem (např. fotografie nebo scan) na elektronickou adresu podatelny územního pracoviště,
- datovou schránkou,
- prostřednictvím aplikace EPO přímo na Daňovém portálu FS, kde byl pro veřejnost zpřístupněn interaktivní formulář

- b) v listinné podobě
- prostřednictvím pošty,
  - osobně na podatelnu územního pracoviště daného finančního úřadu, nebo prostřednictvím sběrného boxu, který byl umístěn na každém územním pracovišti.

Kromě obecných náležitostí musela žádost obsahovat také čestné prohlášení o splnění zákonných podmínek pro výplatu bonusu, účet u poskytovatele platebních služeb v české měně, na který měl být bonus vyplacen a již zmíněný vlastnoruční podpis v případě, že žádost nebyla podána vlastní datovou schránkou či podepsána vlastním zaručeným elektronickým podpisem.⁶⁷ Nový zákon o kompenzačním bonusu, účinný od 27.2.2021 zavedl ještě povinnost uvést v žádosti určení jedné nebo více posuzovaných činností, průměrnou výši měsíčních příjmů ve srovnávacím období a výši příjmů ve srovnávaném období anebo údaj o době trvání nařízené karantény v případě, že měl být kompenzační bonus poskytován právě z důvodu nařízené karantény.⁶⁸

V případě, že podání obsahovalo všechny zákonem předepsané náležitosti a správce daně neměl pochybnosti o jejich pravdivosti, byl povinen přistupovat neprodleně k jeho zpracování. V takovém případě byl kompenzační bonus ze strany finanční správy vyplácen v řádu dvou až tří dnů.

4.1.2 Prověřování náležitostí žádostí o kompenzační bonus a nároku na jeho výplatu

Po obdržení žádosti o výplatu kompenzačního bonusu správce daně nejprve prověřil obecné, zákonem předepsané náležitosti. V případě absence některé z nich se nejprve pokusil vady takového podání odstranit neformálně, tzn. na základě telefonického kontaktu či zasláním e-mailu, ve kterém byl žadatel instruován k doplnění žádosti nebo podání nové žádosti, pokud by to bylo pro podatele jednodušší. Stejně tak postupoval v případě, že měl pochybnosti o správnosti nebo pravdivosti v žádosti deklarovaných údajů. Pokud pochybnosti

---

⁶⁷ Zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 7.5.2020

⁶⁸ Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, v platném znění

správce daně nebyly odstraněny neformální cestou, postupoval pak v souladu s ustanovením § 89 daňového řádu a vydáním výzvy zahájil postup k odstranění pochybností, před vyměřením KB.⁶⁹

Nejčastějšími prohřešky byly chybějící podpisy žadatelů, nedostatečné seznámení se se zákonnými podmínkami pro nárok na KB, či chybná interpretace právních předpisů, kdy zejména v tzv. první vlně (jaro 2020) žádali o výplatu KB subjekty, které na něj neměly ze zákona nárok.

Výsledkem prověřování nároku na KB mohlo být buď vyplacení KB ve výši požadované v žádosti, to v případě odstranění pochybností o nároku na KB, nebo vyplacení KB ve výši nižší, než bylo požadováno v žádosti, to v případě, že daňový subjekt neprokázal nárok na celou výši požadovaného KB anebo zastavení řízení zahájeného podáním žádosti, v případě, že daňový subjekt nárok na výplatu KB neprokázal vůbec.

V praxi však neměl správce daně příliš prostoru ani možností na přezkum údajů tvrzených v žádostech daňových subjektů. Důraz byl kladen hlavně na rychlost, tak aby se finanční prostředky dostaly k poškozeným daňovým subjektům v co nejkratším čase. Snaha správce daně o co nejrychlejší vyřízení jemu adresovaných žádostí pak dávala některým subjektům prostor ke spekulacím a pokusům o podvodné jednání.

V případě nároku na kompenzační bonus společníka společnosti s ručením omezeným byly povinnou součástí žádosti o KB údaje o ekonomické činnosti této společnosti za předchozí rok či dva a za tzv. srovnávací a srovnávané období. Subjektem takového KB mohl být společník společnosti s ručením omezeným, jejíž obrat za dvě bezprostředně předcházející období nebyl nižší než 180 tis. Kč. Tuto skutečnost mohl správce daně ověřit náhledem do daňových přiznání k dani z příjmů právnických osob takové společnosti za dotčená období.

Předmětem kompenzačního bonusu pak byl výkon činnosti společnosti, významně dotčené v důsledku ohrožení zdraví nebo krizových opatření, u níž převažující část příjmů ve srovnávacím období bezprostředně pocházela z jedné nebo více těchto činností. Činnost byla považována za významně dotčenou, pokud výše příjmů odpovídajících tržbám plynoucích z této činnosti nepřekročila ve

---

⁶⁹ Zákon č. 280/2009 Sb., *daňový řád*, v platném znění

srovnávaném období 50% průměrné měsíční výše těchto příjmů plynoucích z téže činnosti ve srovnávaném období. Srovnávaným obdobím byl kalendářní měsíc bezprostředně předcházející bonusovému období. Srovnávacím obdobím pak bylo období tří po sobě jdoucích kalendářních měsíců, jejichž názvy se shodovaly s názvy tří kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících bonusovému období, přičemž tyto měsíce musely být zvoleny v období od 1.11.2018 do 31.12.2020. Pokud bylo možné takto zvolit více období, mohl si subjekt vybrat to, které mu více vyhovovalo, resp. za které splnil podmínky uvedené v zákoně.⁷⁰

Pokud si tedy dané podmínky uvedeme na příkladu, kdy subjektem KB byl společník s.r.o., který žádal o přiznání nároku na KB za období duben 2021, pak ten ve své žádosti uvedl měsíční příjmy společnosti za březen 2021 (srovnávané období) a průměrnou výši měsíčních příjmů společnosti za leden až březen 2019 nebo leden až březen 2020 (srovnávací období), podle toho, co bylo pro něj výhodnější tak, aby průměrná výše měsíčních příjmů za srovnávací období činila alespoň o polovinu více, než hodnota měsíčního příjmu za srovnávané období.

Tyto hodnoty ale správce daně ve většině případů neměl jak ověřit, neboť hodnoty příjmů a výdajů za jednotlivé měsíce nejsou v žádných výkazech evidovány. Výjimkou mohou být v některých případech údaje převzaté z přiznání k dani z přidané hodnoty, ale jednak ne všichni žadatelé o kompenzační bonus byly zároveň plátcí DPH, a pak daň z příjmů a daň z přidané hodnoty mají odlišný systém v posuzování výnosů a nákladů a bez bližšího rozboru nelze posoudit, zda hodnoty uvedené daňovým subjektem v jeho přiznáních k DPH jsou nebo nejsou úplné hodnoty, ze kterých by při posuzování výnosů bylo možné vycházet.

V případě, že správce daně měl pochybnosti o tom, zda v souvislosti s výší příjmů má daňový subjekt na kompenzační bonus nárok, využil nejčastěji neformální způsob kontaktu prostřednictvím e-mailu, ve kterém sdělil daňovému subjektu své pochybnosti a vyzval jej, aby správcí daně poskytl informace o výši příjmů za jednotlivá období, která v součtu tvořila hodnoty deklarované v jeho žádosti. Pokud daňový subjekt na výzvu správce daně relevantně reagoval,

---

⁷⁰ Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, v platném znění

uzavřel tento řízení o žádosti a bez dalšího kompenzační bonus vyplatil. K prokazování skutečností, tvrzených v žádostech daňových subjektů však docházelo jen velmi zřídka.

Výsledkem zrychleného řízení, majícího za cíl, aby se finanční podpora dostala co nejrychleji ke svým příjemcům, bylo nejen zamezení hlubšího propadu životních jistot bezpříjmových subjektů, jejichž běžné příjmy byly na základě restrikcí vlády omezeny, nebo znemožněny, ale také poskytnutí prostoru pro podvodné jednání, mající za cíl vylákání finanční výhody, na kterou nebyl ze zákona nárok.

4.1.3 Pokusy o podvodné vylákání kompenzačního bonusu

V případech, kdy bylo právním předpisem upraveno, kdy právní nárok na výplatu kompenzačního bonusu nevzniká, bylo celkem snadné odhalit subjekty, které o podporu žádaly neoprávněně. Tyto případy nastávaly především v začátcích poskytování této podpory.

Jak je uvedeno v kapitole 3.5.1, v období jara 2020 byl kompenzační bonus vyplácen pouze OSVČ, které současně nebyly zaměstnány, a které nemohly zcela nebo z části vykonávat svou činnost. Splnění takových podmínek se dalo vcelku bez problémů ověřit. Zda je OSVČ současně zaměstnána bylo možné ověřit rychlým dotazem na Českou správu sociálního zabezpečení. To, zda je omezena ve výkonu své činnosti bylo možné ověřit omezeně, např. náhledem do daňového přiznání k dani z přidané hodnoty. Nicméně i v takových případech si daňové subjekty mnohdy věděly rady, jak splnění takové podmínky obejít. Pokud v období, za které žádaly o poskytnutí kompenzačního bonusu, vykonávaly ekonomickou činnost, stačilo jen vystavit fakturu s datem předchozího či nadcházejícího období. V případě platby v hotovosti tak prakticky nebylo možné prokázat, že za období, za které byla žádost o kompenzační bonus podána, daňový subjekt příjmy inkasoval.

S tím, jak se prodlužovalo období platnosti nouzového stavu a jak přibývala další období, za která bylo možné žádat o poskytnutí podpory ve formě kompenzačního bonusu, se také snižovaly požadavky na podmínky pro nárok na jeho poskytnutí. V průběhu jara 2021 tak prakticky neexistoval subjekt, který by

nesplňoval podmínku dotčené činnosti. Podmínky nastavené pro žádosti o výplatu bonusu za období jara 2021 tak dávaly široký prostor pro lidovou tvořivost.

V žádostech byly deklarovány údaje, které často nekorespondovaly se skutečností. Otázkou je, nakolik byly tyto údaje výsledkem neznalosti či nepochopení zadání a nakolik chladným kalkulem subjektů, které si byly vědomi toho, že na státní podporu nemají nárok, ale přesto takovou žádost podaly. Pro představu mohu uvést, že na jednom menším územním pracovišti finančního úřadu v Praze bylo v daném období podáno celkem 32 tisíc žádostí o poskytnutí kompenzačního bonusu. Z tohoto počtu bylo ve 2,5 tisíc případech zastaveno řízení a ve 260 případech již vyplacený kompenzační bonus doměřen. Kolika subjektům byl ale neoprávněně kompenzační bonus skutečně vyplacen, zůstává otázkou.

Mezi sofistikovanější způsoby podvodu lze pak zařadit pokusy o vylákání kompenzačního bonusu za jiné subjekty. Jak jsem již uvedla v kapitole 4.1.1., k účinnému podání žádosti o poskytnutí kompenzačního bonusu stačilo poslat pouze mailem naskenovanou žádost s podpisem. Odhlédnu-li od skutečnosti, že pracovníci správce daně nejsou vzděláváni v oblasti písmaznalectví, pak napodobit něčí podpis, podle podpisového vzoru běžně dostupného v Obchodním rejstříku, nebude pro někoho až takový problém. Pokud se tedy správci daně sešlo několik desítek žádostí od různých daňových subjektů, jejichž kompenzační bonus měl být ale vyplacen na jeden shodný účet, byla taková shoda náhod více než podezřelá. V souvislosti s různými jmény a bydlištěm, tzn. také místní příslušností takových žadatelů, ale bohužel mohlo dojít k odhalení takových praktik vždy až se zpožděním.

Jedním z takových případů, který zřejmě jako první rozkryla policie ČR, byl případ devětatřicetiletého muže ze Zlínska, který se pokusil prostřednictvím celkem 358 žádostí získat neoprávněně téměř 15,7 milionu Kč. Na internetu si náhodně vybíral různé podnikatele, u kterých si z veřejně dostupných zdrojů zjistil jejich základní údaje a poté právě prostřednictvím e-mailů žádal o výplatu kompenzačních bonusů. Používal k tomu účelově založené e-maily a bankovní účty. Než byl jeho pokus odhalen, vyplatil mu stát na kompenzačních bonusech částku vyšší než 1 milion Kč. Muž se k tomuto trestnému činu doznal a řekl, že

chtěl svým jednáním ukázat, jak byly kompenzační bonusy snadno zneužitelné. Soud mu za jeho jednání uložil pět let vězení.⁷¹

Obdobný případ, ale v daleko menším měřítku, stanul před soudem také v Klatovech. Tam se pětapadesátiletému recidivistovi podařilo jménem cizí osoby vylákat příspěvek ve výši 25 tisíc korun.⁷²

Snadná dostupnost finanční podpory ale nelákala jen české podnikatele a občany, ale také cizince. Z podvodu byl obviněn také čtyřicetiletý muž cizí národnosti, který vystupoval pod falešnou identitou, a který opakovaně a neoprávněně čerpal kompenzační bonusy jménem čtyřiaadvaceti konkrétních osob bez jejich vědomí. Jejich základní údaje, potřebné k vyplnění žádosti, si vyhledal z veřejně dostupných zdrojů. Svým jednáním způsobil škodu přes 600 tisíc korun, přičemž vylákat se mu podařilo téměř čtvrt milionu Kč.⁷³

V rámci poskytování různých výše uvedených podpor bylo pamatováno na to, aby nedocházelo k jejich křížení, tzn., že v případě nároku na jednu z nich ztrácel obvykle žadatel nárok na další, pro jejíž čerpání by jinak podmínky splňoval. Subjekty si pak většinou zvolily takový druh podpory, který jim finančně nejlépe vyhovoval. V příloze č. 3 uvádím přehled omezení v možnostech kombinování jednotlivých dotačních programů. Vzhledem k tomu, že správce daně měl velmi málo možností, jak zjistit, že k případné nežádoucí kombinaci došlo a spoléhal se více či méně toliko na čestné prohlášení žadatele, stávalo se, že některý ze žadatelů o podporu využil více možností a čerpal nejen podporu z dotačního programu, jehož podmínky splňoval, ale také kompenzační bonus.

Problémem při poskytování finanční podpory ve formě kompenzačních bonusů ale nebyla jen jejich snadná dostupnost, která dávala prostor pro podvodná jednání, mnohdy docházelo ke zcela bezprecedentním situacím, ve

---

⁷¹ *iDNES.cz*: Za podvod s kompenzačními bonusy v době pandemie padl pětiletý trest [online]. [cit. 4.11.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/soud-kompenzacni-bonusy-podnikatele-podvod-koronavirus.A211004_105117_zlin-zpravy_ppr

⁷² *deník.cz*: Muž chtěl vydělat na covidu, podvodem se snažil získat kompenzační bonusy [online]. [cit. 4.11.2021]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/muz-chtel-vydelat-na-covidu-podvodem-se-snazil-ziskat-kompenzacni-bonusy-2021091.html>

⁷³ *PČR*: Kompenzační podvod [online]. [cit. 4.11.2021]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kompenzacni-podvod.aspx>

kterých byly kompenzační bonusy vypláceny oprávněně, avšak zcela v rozporu s jejich hlavním posláním.

4.1.4 Excesivní příklady výplaty kompenzačního bonusu

Během období, za která se kompenzační bonusy vyplácely, docházelo občas k čerpání podpory, na kterou sice měli žadatelé ze zákona nárok, avšak okolnosti za kterých k výplatě docházelo, byly přinejmenším překvapivé.

Příkladem takového nároku na kompenzační bonus byla třeba žádost společníků nejmenované rodinné společnosti s ručením omezeným. Jak je uvedeno v kapitole 3.5.1, resp. 3.5.2, mohli o kompenzační bonus žádat více než dva společníci, tedy všichni společníci společnosti s ručením omezeným, pokud tvořili rodinu. V uvedeném případě se jednalo o společnost, jejímiž společníky byl otec, matka a dvě jejich dospělé děti. Protože ostatní podmínky pro výplatu bonusu byly splněny, měl každý z nich nárok na čerpání kompenzačního bonusu. Všichni společníci také žádost o výplatu bonusu za období únor až květen 2020 podali. Při zpracování žádosti a ověřování údajů o výši příjmů společnosti za srovnávací období správce daně zjistil, že společnost za období před pandemií vydělala v průměru 68 tis. hrubého za měsíc. Za srovnávané období (jeden měsíc dle žádosti) pak činil její hrubý příjem 33 tis. Podmínka poklesu příjmů nejméně o 50% tak byla splněna. Na základě této skutečnosti pak měl každý ze společníků nárok na čerpání bonusu ve výši 28 až 31 tisíc za měsíc. Společníci uvedené společnosti tak získaly ze státního rozpočtu 120 tis. čistého za měsíc (tj. 480 tis. čistého za období únor až květen 2020), což představuje nejméně dvojnásobek finančních prostředků, které společnost vydělala v době před pandemií, a to i přes to, že od roku 2014 neodvedla na dani z příjmů právnických osob do státního rozpočtu ani 1,- Kč.

Dalším příkladem pak může být společnost, jejíž hlavní ekonomickou činností je provoz kempu. Tato společnost v letech před pandemií vykazovala příjmy v období června až září. V ostatních měsících kemp příliš využíván nebyl a v zimních měsících byly jeho příjmy nulové. Pokud by taková společnost vycházela pro porovnání poklesu svých příjmů ze srovnávacího období (období tří po sobě jdoucích kalendářních měsíců, jejichž názvy se shodovaly s názvy tří

kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících bonusovému období, přičemž tyto měsíce musely být zvoleny v období od 1.11.2018 do 31.12.2020), pak by za bonusové období únor až květen 2021 zcela jistě nesplnila podmínku poklesu příjmů ve výši minimálně 50%. V zákoně o kompenzačním bonusu v § 5 odst. 4⁷⁴ je ale uvedena možnost výběru buď srovnávacího či rozhodného období, které odpovídá období od června do září 2020. Společníci této společnosti tak využili této možnosti a za období únor až květen 2021, kdy kemp zcela běžně žádné finanční prostředky nevydělával, požádali o vyplacení kompenzačního bonusu v celkové výši 240 tis. Kč, a to přes to, že v době pandemie, kdy bylo omezeno cestování do zahraničí, zaznamenaly právě kempy vysokou poptávku a tím i navýšení příjmů, jak tomu bylo i v případě této společnosti.

4.2 Daňové úlevy

Vzhledem k tomu, že jednotlivá opatření, označovaná jako „generální pardon“, byla přijímána v souvislosti s vývojem dané situace, docházelo mnohdy k jejich prolínání a ne vždy byla jejich interpretace ze strany DS správně pochopena. Veřejnosti byla předmětná opatření prezentována prostřednictvím Finančního zpravodaje, ve kterém jsou zveřejňovány předpisy Ministerstva financí ČR. První Finanční zpravodaj, který veřejnost seznamoval s právními předpisy v oblasti daňových úlev, souvisejícími s pandemií koronaviru, byl vydán 16.3.2020 pod číslem 4/2020⁷⁵. Poslední Finanční zpravodaj, jehož obsah je předmětem této práce, byl vydán dne 9.3.2021 pod číslem 16/2021.⁷⁶ V mezidobí bylo vydáno celkem 51 Finančních zpravodajů, z nichž celkem 14 souviselo s daňovými úlevami zohledňujícími ekonomickou situaci v době pandemie.

Vzhledem k tomu, že v jednom Finančním zpravodaji bylo upraveno třeba i devatenáct různých typů daňových úlev, přičemž jeden typ úlevy se obvykle vztahoval jen na některé daně, případně jen jednu z nich, přičemž naopak k jedné dani bylo vázáno vždy několik jiných typů daňových úlev, pak s přihlédnutím k tomu, že jednotlivé úlevy byly dále vázány jen na určité zdaňovací období, či určitý časový úsek, případně podmíněny nějakým úkonem daňového subjektu,

---

⁷⁴ Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, v platném znění

⁷⁵ Ministerstvo financí. *Finanční zpravodaj* č. 4/2020. ISSN 2464-5540

⁷⁶ Ministerstvo financí. *Finanční zpravodaj* č. 16/2021. ISSN 2464-5540

měli s orientací v přehřší předpisů problém i pracovníci správy daní, natožpak někteří z podnikatelů, zejména pokud nebyli v daňovém řízení zastoupeni odborníky.

4.2.1 Příklad rozhodnutí o prominutí daně a příslušenství daně

Jako příklad lze uvést rozhodnutí ministryně financí, zveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 9/2020, ze dne 10.6.2020.⁷⁷ Ve svém rozhodnutí o prominutí daně, příslušenství daně a správních poplatků z důvodu mimořádné události, prominula ministryně financí:

1. pokutu a opožděné podání daňového přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období roku 2019 za podmínky, že k jeho podání došlo nejpozději dne 18.8.2020,
2. úrok z prodlení a úrok z posečkané částky na dani z příjmů za zdaňovací období roku 2019 za podmínky, že k úhradě daně došlo nejpozději dne 18.8.2020,
3. pokutu za opožděné podání daňového přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí, pokud lhůta k podání tohoto přiznání uplynula v období od 31.3.2020 do 30.11.2020 za podmínky, že k podání přiznání došlo nejpozději dne 31.12.2020,
4. úrok z prodlení a úrok z posečkané částky na dani z nabytí nemovitých věcí, pokud lhůta k úhradě nastala v období od 31.3.2020 do 30.11.2020 za podmínky, že k úhradě daně došlo nejpozději dne 31.12.2020,

k předchozím dvěma bodům je nutno uvést, že: „Dne 26. 9. 2020 došlo na základě účinnosti zákona č. 386/2020 Sb., kterým se zrušuje zákonné opatření Senátu č. 34p0/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, a mění se a zrušují další související právní předpisy, ke zrušení daně z nabytí nemovitých věcí v případech, kdy právní účinky vkladu do katastru nemovitostí vznikly dne 26. 9. 2020 a později. Dále se podle přechodných ustanovení zrušení daně z nabytí nemovitých věcí vztahuje na ty případy, u nichž lhůta pro podání

---

⁷⁷ Ministerstvo financí. *Finanční zpravodaj* č. 9/2020. ISSN 2464-5540

daňového přiznání uplynula od 31. března 2020, tedy na ty případy vkladu práva do katastru nemovitostí, které proběhly v prosinci roku 2019 a později, nebo v tomto měsíci nebo v následujících měsících došlo k nabytí vlastnického práva k nemovité věci, která není evidována v katastru nemovitostí, a lhůta pro podání daňového přiznání tak uplynula dnem 31. 3. 2020 a později. K prodloužení lhůty pro podání daňového přiznání podle zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů, se nepřihlíží“⁷⁸

5. daň z přidané hodnoty za bezúplatné dodání vyjmenovaného zboží, pokud povinnost přiznat daň za toto dodání vznikla v období od 18.5.2020 do 31.7.2020,
6. daň z přidané hodnoty za bezúplatné dodání zboží plátcí, který je oprávněn k výrobě vyjmenovaného zboží, pokud povinnost přiznat daň za toto dodání vznikla v období od 18.5.2020 do 31.7.2020,
7. správní poplatek za přijetí žádosti o prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkání za podmínky, že žádost byla podána v období od 1.8.2020 do 31.12.2020,
8. správní poplatek za přijetí žádosti o prominutí pokuty za nepodání kontrolního hlášení za podmínky, že k vydání výzvy došlo v období od 1.3.2020 do 31.7.2020 a současně žádost o prominutí pokuty byla podána v době od 1.8.2020 do 31.12.2020,
9. správní poplatek za přijetí žádosti o povolení posečkání úhrady daně za podmínky, že žádost byla podána v době od 1.8.2020 do 31.12.2020,
10. správní poplatek za přijetí žádosti o vrácení daní při dovozu nebo za přijetí žádosti o prominutí celního nedoplatku za podmínky, že žádost byla podána v době od 1.8.2020 do 31.12.2020,
11. správní poplatek za přijetí žádosti o povolení úlevy na dani nebo cle za podmínky, že žádost byla podána v době od 1.8.2020 do 31.12.2020,
12. správní poplatek za vydání potvrzení o bezdlužnosti nebo o stavu osobního daňového účtu za podmínky, že žádost byla podána v době od 1.8.2020 do

---

⁷⁸ *Finanční správa: Daně-daň z nabytí nemovitých věcí* [online]. [cit. 2.12.2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci>

31.12.2020,

13. úrok z prodlení a úrok z posečkané částky těm subjektům, kterým bylo na základě individuální žádosti povoleno posečkaní úhrady daně za podmínky, že úrok vznikl od 12.3.2020 do 31.12.2020,
14. pokutu za opožděné podání daňového přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období roku 2019, v případě zákonného prodloužení lhůty pro podání přiznání, za podmínky, že k podání tohoto přiznání došlo nejpozději dne 18.8.2020,
15. úrok z prodlení a úrok z posečkané částky na dani z příjmů za zdaňovací období roku 2019, v případě zákonného prodloužení lhůty pro podání přiznání, za podmínky, že k úhradě daně došlo nejpozději dne 18.8.2020,
16. pokutu za opožděné podání dodatečného daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2018, pokud v průběhu roku 2019 došlo ke změně způsobu uplatňování výdajů za podmínky, že toto dodatečné daňové přiznání bude podáno do 18.8.2020,
17. úrok z prodlení na dani z příjmů fyzických osob z dodatečně stanovené daně za zdaňovací období roku 2018, pokud v průběhu roku 2019 došlo ke změně způsobu uplatňování výdajů za podmínky, že tato dodatečně stanovená daň bude uhrazena do 18.8.2020,
18. pokutu za neoznámení osvobozeného příjmu na dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2019 za podmínky, že oznámení bylo podáno nejpozději dne 18.8.2020,
19. pokutu za opožděné podání vyúčtování k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za zdaňovací období roku 2019 za podmínky, že vyúčtování bylo podáno do 31.5.2020.

K poslednímu bodu nutno dodat, že vzhledem k tomu, že tento generální pardon byl zveřejněn 10.6.2020, přičemž zákonná lhůta pro podání předmětného vyúčtování nastala dne 1.3.2020, resp. 20.3.2020, byla správci daně v době zveřejnění tohoto rozhodnutí o prominutí pokuty vydána již řada platebních výměrů na pokutu, které byly také v mnoha případech ze strany daňových subjektů uhrazeny.

Pokud tedy analyzujeme jednotlivé daňové úlevy vztahující se k jiným než majetkovým daním, zjistíme, že například úrok z prodlení byl ve sledovaném

období upraven v celkem sedmi Finančních zpravodajích, které obsahovaly dohromady deset různých podmínek pro jeho prominutí. Oproti tomu úrok z posečkání byl upraven pouze ve dvou Finančních zpravodajích za třech různých podmínek. Prominutí pokuty za opožděné tvrzení daně bylo obsahem celkem pěti Finančních zpravodajů a její prominutí bylo vázáno na splnění celkem devíti různých podmínek, přičemž v jednom případě byla tomuto rozhodnutí přiznána také zpětná účinnost. Správní poplatek byl ministryní financí prominut za celkem šest úkonů týkajících se přijetí žádosti či vydání potvrzení. Byl obsahem šesti Finančních zpravodajů a pro jeho prominutí bylo stanoveno celkem jedenáct různých podmínek, týkajících se převážně časového určení podání žádosti.

4.2.2 Nejčastější problémy spojené s uplatňováním daňových úlev

Největším problémem při posuzování nároků na prominutí daně či příslušenství daně byla právě různorodost podmínek, za nichž mohl být nárok uplatněn. Zatímco prominutí zálohy na daň z příjmů na kalendářní rok 2020, splatné k 15.6.2020 platilo více méně plošně (netýkalo se jen daňových subjektů, jejichž zdaňovacím obdobím byl hospodářský rok), pak další prominutí zálohy na dani z příjmů již byla vázána na podmínku zákazu činnosti při současném oznámení takové skutečnosti správci daně. Mnozí podnikatelé ale takovou změnu v podmínkách vůbec nezaregistrovali a pod dojmem plošného prominutí v předchozím případě neuhradili ani zálohy následující, aniž by dané podmínky splnili.

Obdobně tomu bylo také v případě prominutí úroku z prodlení či pokuty za opožděné tvrzení daně na dani z přidané hodnoty v závěru roku 2020. Prominutí těchto příslušenství daně bylo vázáno na podmínku omezení či zákazu činnosti daného daňového subjektu, přičemž tento byl současně povinen tuto skutečnost oznámit správci daně. Vzhledem k tomu, že například na dani z příjmů taková podmínka stanovena nebyla, mnozí podnikatelé měli za to, že v případě omezení či zákazu činnosti, z níž plyne převažující část jejich příjmů, se jich nemožnost sankce automaticky týká.

Další otázkou pak byla forma a způsob, jakým bylo správci daně oznámení o skutečnostech zakládajících prominutí sankce poskytováno. Pouze minimum

subjektů zaslalo toto oznámení prostřednictvím svých datových schránek, pošty či e-mailu. Správci daně se setkávali s případy, kdy se daňový subjekt dožadoval prominutí sankce s tím, že předmětné oznámení bylo obsahem jeho žádosti o posečkání, ve které bylo jasně deklarováno, že byl opatřeními vlády postižen a v jejich důsledku není schopen vyměřenou daň uhradit.

Častým problémem byla také chybná interpretace generálních pardonů ze strany daňových subjektů. Většina z podnikatelů zaměřovala prominutí příslušenství daně v případě nápravy protiprávního jednání za posunutí lhůty pro daný úkon. Pokud tedy například daňový subjekt podal včas přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období roku 2019, ze kterého vyplynula daňová povinnost, dospěl k závěru, že lhůta pro úhradu daně byla rozhodnutím ministryně financí posunuta až k datu 18.8.2020. Takový podnikatel byl pak nemile překvapen v případě, že mu finanční úřad v mezidobí nevydal potvrzení o bezdlužnosti, neboť zákonem stanovenou lhůtu k úhradě daně nelze měnit prostřednictvím podzákoného právního předpisu.

Výsledkem množství opatření v oblasti daňových úlev byl tak opět chaos. Nejen daňové subjekty, ale mnohdy ani pracovníci správy daní se v neustálých změnách a nových předpisech jen velmi těžko orientovali. V důsledku toho pak docházelo ke zmatkům a nepříjemným stresovým situacím.

5 Zhodnocení vybraných hospodářských opatření vlády z pohledu Finanční správy

Během předchozích 30 let trvání finančních úřadů došlo k mnoha změnám aplikovaným v oblasti správy daní. Tato opatření byla obvykle vedena snahou o vyšší efektivitu výběru daní, nicméně velkou roli při stanovení formy a obsahu těchto opatření hrálo samozřejmě také politické pozadí, tzn. momentální hospodářská politika vlády.

Osobně pracuji ve finanční správě již 28 let, nejprve jako pracovník pro správu daní, v současné době také jako vedoucí vyměřovacího oddělení právnických osob. Během této doby jsem byla svědkem i přímým účastníkem aplikací mnoha z těchto změn. Žádná z těchto předchozích opatření, která za celé své působení ve finanční správě pamatuji, však nedosahovala takového objemu a rozsahu, jako ta, která souvisela s podporu jednotlivých sektorů ekonomiky, především podnikatelů a jejich zaměstnanců, kteří byli postiženi protiepidemickými opatřeními v důsledku pandemie Covid-19.

Pro všechny pracovníky správy daní to byla naprosto nová situace a zkušenost. Vzhledem k objemu a způsobu podpory, vyplácené finančními úřady, mezi které patřily především kompenzační bonusy a daňové úlevy, byli, zejména v případě kompenzačních bonusů, do tohoto programu vtaženi téměř všichni pracovníci finančních úřadů, bez ohledu na oddělení, do kterého jsou pracovně zařazeni. Rukama každého z nich prošly desítky až stovky žádostí o poskytnutí finanční podpory. Jak zpětně tito pracovníci hodnotí tuto zkušenost je předmětem tohoto šetření, jehož výsledky předkládám v následujících kapitolách.

5.1 Metodologie výzkumu

Metodologie je disciplína, která se zabývá metodami, jejich tvorbou a aplikací, naukou o vědeckých metodách v určité oblasti zkoumání, čili zabývá se výkladem metod určitého vědního oboru. Je jakousi reflexí o vhodnosti či použitelnosti metod, jako nástrojů vědeckého bádání. Metoda je pak určitou cestou k vytyčenému cíli. Je to vědomý a plánovitý postup jak nějakého cíle dosáhnout.⁷⁹

---

⁷⁹ MOLNÁR, Zdeněk a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. Praha: Profess Consulting, 2012. ISBN 978-80-7259-064-3.

5.1.1 Charakteristika použitých metod

Metody, které byly použity při výzkumném šetření, můžeme rozdělit na metody se sběrem dat, metody zpracování získaných dat a dále na metody vyhodnocení a interpretaci zpracovaných dat. Při sběru dat byla použita metoda rozhovoru. Získaná data byla zpracována pomocí tabulkového editoru Microsoft office Excel, jehož výstup je obsahem přílohy č. 4, a dále vyhodnocena.

5.1.2 Metoda rozhovoru

Základ metody rozhovoru, je značně podobný dotazníkovému šetření. Podstatou je kladení dotazů respondentovi, ne však písemnou formou, ale osobně. forem rozhovorů je více druhů. Přímé dotazování skupiny lidí se děje za účelem vysvětlení problémů a jevů, které se odehrávají v současnosti. Jedná se o neexperimentální, empirickou metodu, která je založena na bezprostředním obrazu reality.⁸⁰ Při šetření byl proto vybrán jako výzkumný nástroj řízený rozhovor s pevně stanovenými otázkami a v daném pořadí otázek.

5.2 Cíle šetření

Vedlejšími cíli šetření je ověření poznatků a závěrů, specifikovaných v praktické části práce, konkrétně v kapitole 4. Hlavním cílem šetření je pak formulování možností, jak nejčastějším problémům, spojeným s poskytováním finanční podpory předcházet, či je úplně eliminovat.

5.3 Výzkumné otázky

1. setkal/a jste se ve své praxi s aplikací podobných opatření v oblasti daní
2. jak jste vnímal/a aplikaci programu kompenzačních bonusů
3. co považujete za největší úskalí tohoto programu
4. změnil/a byste podmínky či formu pro jeho poskytování
  - 4.1. proč
  - 4.2. v případě že ano, pak jakým způsobem

---

⁸⁰ MOLNÁR, Zdeněk a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. Praha: Profess Consulting, 2012. ISBN 978-80-7259-064-3.

5.4 Popis výzkumného vzorku

Řízeného rozhovoru se zúčastnilo celkem 25 pracovníků Finančního úřadu pro hl. m. Prahu. Rozhovory probíhaly v období ledna a února 2022, tedy po odeznění největších třech vln pro poskytnutí kompenzačních bonusů. Podmínkou pro účast v této fázi výzkumu byla osobní účast respondentů na projektu kompenzačních bonusů.

Tabulka č.1: Zkoumaný vzorek respondentů z hlediska pohlaví

Pohlaví	Počet respondentů	Z toho představený
Ženy	22	5
Muži	3	1
celkem	25	6

Z celkového počtu 25 dotazovaných respondentů tvořily 88% ženy a 12% muži. Většinu respondentů tedy tvořily ženy. Představení tvořily necelou čtvrtinu respondentů.

Tabulka č.2: Zkoumaný vzorek respondentů z hlediska pracovního zařazení

Oddělení	Vyměřovací FO	Vyměřovací PO	Majetkové daně	registrační	kontrolní	Exekuční
Počet resp.	6	7	2	2	5	3
Procenta	24	28	8	8	20	12
Z toho představený	0	2	1	1	1	1

Z celkového počtu respondentů byla více jak polovina pracovníků vyměřovacích oddělení. Ti měli také se zpracováním kompenzačních bonusů obvykle největší zkušenosti. Ostatní oddělení pak především vypomáhala s množstvím podaných žádostí, které pouze pracovníci vyměřování nebyli schopni kapacitně zabezpečit.

Početnou skupinu, a to 20% respondentů, tvořili pracovníci kontroly, kteří se s kompenzačními bonusy mimo jiné setkali často v případě, kdy vznikaly nejasnosti či pochybnosti o oprávnění jednotlivých žadatelů k čerpání

kompenzačních bonusů. Oddělení registrace pak obvykle zabezpečovalo zjišťování rodinných vazeb v případě cizinců – společníků s.r.o., či skutečnosti vztahující se k daňové rezidenci cizinců.

Tabulka č.3: Zkoumaný vzorek respondentů z hlediska délky praxe na FÚ

Délka praxe	0-5 let	5-10 let	10-20 let	Více jak 20 let
Počet respondentů	4	4	8	9
Z toho představený	-	1	1	4

Průměrná délka praxe dotazovaných respondentů v roce 2021 činila 12,92 roků. Nejpočetnější skupinu tvořili pracovníci s více jak dvacetiletou praxí. V této skupině bylo také nejvíce zástupců z řad vedoucích pracovníků, a to téměř 67 %.

5.5 Výsledky výzkumného šetření

Shrnutí vyjádření dotazovaných respondentů k jednotlivým výzkumným otázkám:

1. setkal/a jste se ve své praxi s aplikací podobných opatření v oblasti daní

Výsledky potvrzují, že všichni dotazovaní respondenti se shodují na tom, že v takovém rozsahu se s aplikací podobných opatření dosud neseťkali. Někteří respondenti poukazovali na obdobná opatření v období povodní v roce 2002, případně daňových úlev souvisejících s hurikánem na území Moravy v roce 2021, nicméně všichni dotazovaní respondenti se shodují na tom, že co do objemu a rozsahu poskytnutých úlev a plnění je situace související s pandemií Covid-19 naprosto ojedinělá a výjimečná.

2. jak jste vnímal/a aplikaci programu kompenzačních bonusů

Společným jmenovatelem odpovědí většiny dotazovaných v souvislosti s aplikací programu kompenzačních bonusů je označení chaos či zmatek. Toto přirovnání použily ve svých vyjádřeních k tomuto problému více jak 3/4 dotázaných.

Tabulka č.4: Nejčastěji uváděné problémy při aplikaci programu KB

	Chaos, zmatek	Nepřehlednost, nesrozumitelnost či nedostupnost informací	Časté změny
Počet odpovědí	19	17	10
Procento	76	68	40

Dalším velmi častým důvodem problémů při aplikaci programu kompenzačních bonusů byla nepřehlednost, nesrozumitelnost či nedostupnost informací, a to nejen v samém začátku, tedy při zavedení tohoto programu do praxe na jaře 2020, ale také s nástupem dalších období, za která se kompenzační bonusy vyplácely.

Více jak třetina dotazovaných uvedla také jako zásadní důvod časté změny, které obvykle také s nesrozumitelností informací souvisely.

Mezi další problémy, které jednotliví respondenti při aplikaci programu kompenzačních bonusů vnímali, patřila také jeho naprostá nepřipravenost, chybná organizace, pravidla tvořená až na základě praxe a učení se tzv. za pochodu.

Tyto nedostatky byly v počátcích programu chápány obvykle jako ospravedlnitelné. V pozdějších obdobích, kdy už bylo k dispozici mnoho informací i statistik však byly ze strany zpracovatelů kompenzačních bonusů už vnímány spíše jako neschopnost nebo mnohdy také nechuť k relevantním změnám, která měla mnohdy politický podtext.

Neméně závažnými problémy byl také nedostatek kapacit a neproškolenost pracovníků finančních úřadů, kteří byli bez jakýchkoli předchozích informací postaveni před dosud neznámou situací, ve které tlak ze strany veřejnosti, médií a politická zadání znamenaly jen všudypřítomný stres a přetíženost.

3. co považujete za největší úskalí tohoto programu

Největší úskalí programu kompenzačních bonusů souvisela do jisté míry také s nejčastějšími problémy, které pracovníci finančních úřadů při aplikaci programu zaznamenali.

Tabulka č.5: Nejčastěji uváděné nedostatky programu KB

	Podmínky v souvislosti s rozsahem (plošnost)	Tlak na rychlost	Nedostatek kontroly	Způsob podání žádostí
Počet odpovědí	8	16	20	9
Procento	32	64	80	36

Jako nečastější nedostatek programu kompenzačních bonusů byl respondenty označován naprostý nedostatek kontroly, a to ať už identity žadatele, či především splnění podmínek pro nárok na čerpání bonusů. V rozhovorech tento nedostatek uvedlo na 80% dotázaných. Dvě třetiny respondentů pak jako zásadní nedostatek uvedly tlak na rychlost zpracování žádostí, který byl vnímán ze strany nadřízených na základě politického zadání, které znělo „kompenzace co nejrychleji ke svým adresátům“, a který se pochopitelně ve velké míře na nedostatečnosti kontroly podílel.

Dalším závažným nedostatkem pak byl způsob, jakým bylo žadatelům umožněno kompenzační bonus nárokovat. Stačilo poslat e-mail s naskenovanou žádostí s podpisem. Identita žadatele tak byla v podstatě neověřitelná, neboť podpisovým vzorem žadatele disponoval jen málokterý zpracovatel. V souvislosti s výše uvedeným tlakem na rychlost nebyl dán prostor pro přezkoumání tisíců takto podaných žádostí, což dalo velký prostor podvodníkům. Přestože tuto skutečnost uvedlo jako nedostatek programu kompenzačních bonusů jen 36% respondentů, v další části rozhovoru byl požadavek změny způsobu podání žádosti uveden více jak 60 ti procenty dotazovaných.

4. změnil/a byste podmínky či formu pro poskytování kompenzačního bonusu

Všichni dotázaní respondenti byli pro změnu formy či podmínek pro poskytování předmětné finanční podpory. Jejich názory se lišili pouze v příčinách, v nichž spatřovali nedostatky a z toho plynoucích doporučeníh pro jejich změnu či úpravu.

4.1. proč

Zásadním důvodem pro změnu formy či podmínek pro poskytování kompenzačních bonusů byla spravedlnost a adresnost. Jako důvod je zmínilo všech 25 dotazovaných respondentů. Dalšími důvody pak byly zejména efektivita, rozšíření možnosti kontroly ve vztahu ke kompenzačním bonusům, větší jednotnost při zpracování a zřetelnější nastavení podmínek.

4.2. v případě že ano, pak jakým způsobem

Téměř dvě třetiny dotazovaných respondentů se shodly na tom, že podmínkou pro nárok na čerpání kompenzačních bonusů by měla být nejen žádost podaná v souladu se současnou legislativou, tzn. za podmínek uvedených v § 70 daňového řádu, ale především závislost výše kompenzačního nároku na předchozí odvodové povinnosti daňových subjektů.

Tabulka č.6: Nejčastěji uváděné způsoby změny podmínek

	Výplata vázaná na předchozí odvod	Způsob podání žádosti	Předchozí řádné ověření žadatele a splnění podmínek	Všechny programy z jednoho místa
Počet odpovědí	15	15	9	7
Procento	60	60	36	28

K dalším způsobům, jak lze dle respondentů zamezit zneužívání kompenzační podpory patří například povinnost prokázat nárok jako součást podané žádosti, nebo přiznání nároku na bonus až po ověření splnění podmínek deklarovaných žadatelem, výplata pouze na účet registrovaný u správce daně, systémová provázanost jednotlivých orgánů veřejné moci, specializace pro určená pracoviště a pracovníky, zpracování koncepce a stanovení specifických podmínek předem, tedy v době kdy není třeba rychlého jednání.

Mezi nejčastěji zmíněnou změnu formy podpory pak patřila především změna v podobě upřednostnění sociální dávky místo jakékoli kompenzace, bezúročná státní půjčka či vratky dříve uhrazených daní či odpustky následujících daňových povinností.

5.6 Závěr výzkumného šetření

Vedlejšími cíli šetření bylo ověření poznatků a závěrů, specifikovaných v praktické části práce, konkrétně v kapitole 4. Hlavním cílem šetření pak bylo formulování možností, jak nejčastějším problémům, spojeným s poskytováním finanční podpory předcházet, či je úplně eliminovat.

Závěrem lze říci, že zjištěné údaje podporují a potvrzují tvrzení, uvedená v praktické části této práce a jsou současně východiskem pro doporučení, formulovaná v kapitole 7 této práce.

6 Dopad hospodářských opatření vlády na daňový rozpočet České republiky

Klíčovým systémem každého státu je systém veřejných financí, tedy peněžní vztahy založené na tvorbě, rozdělování a použití peněžních zdrojů, spojených s činnostmi veřejných institucí. Kvalita a efektivita veřejné správy je z části závislá na objemu finančních prostředků, které je stát schopen k zabezpečení veřejné správy poskytnout. Jednou z nejdůležitějších příjmových složek státního rozpočtu jsou bezesporu daňové příjmy, přičemž primárním zdrojem daňového inkasa jsou především daně z příjmů a daň z přidané hodnoty.

Do konce roku 2019 bylo možné pozorovat nárůst daňového inkasa. Meziroční přírůstek v jednotlivých letech činil o 2 % až 4 % více, než například v roce 2015. Příčin bylo hned několik. Jeho růst ovlivnil především celkový hospodářský růst a oživení ve většině odvětví české ekonomiky. Pozitivní vliv mělo také přijetí nových nástrojů ze strany FS. Na DPFO byl růst ekonomiky posílen také některými legislativními vlivy, jako solidární zvýšení daně, omezení výše výdajových paušálů, ale také zavedení EET apod. Zvýšení výběru DPH lze přičíst vyšší efektivitě výběru daně na základě zavedení kontrolního hlášení, ale také dalšímu rozšíření komodit v režimu přenesení daňové povinnosti.

V březnu 2020 dochází ale k úplně nové situaci, kterou Česká republika dosud nepoznala. Omezení či zákaz některých podnikatelských aktivit, spolu s dalšími opatřeními k zamezení šíření nové nemoci citelně zasahují do hospodářského systému a spolu s následnými opatřeními vlády na podporu ekonomiky dopadají nejen na výdajovou stránku státního rozpočtu, ale také na daňovou výnosnost.

6.1 Daňová výnosnost v období před pandemií Covid-19

V roce 2019 dosáhla celková hodnota daňového inkasa za vybrané druhy příjmů celkem 906 948 mil. Kč. V porovnání s rokem 2018, kdy dosáhla tato hodnota částky 853 728 mil. Kč, byl zaznamenán meziroční přírůstek hodnot inkasa o 53 220 mil. Kč, což představuje nárůst o 6,2 %. Pokud srovnáme meziroční hodnotu výnosů za vybrané druhy daňových příjmů, zjistíme, že došlo k nejvyššímu přírůstku hodnot inkasa u DPH, a to o 18 299 mil. Kč, což oproti předchozímu roku 2018 znamenalo nárůst o 4,4 %. U DPFO ze závislé činnosti

pak došlo k přírůstku o 22 615 mil. Kč, což oproti roku 2018 znamenalo nárůst o 11,7 % a u DPPO o 9 518 mil. Kč, což oproti roku 2018 znamenalo nárůst o 5,7 %. Uvedené druhy daňových příjmů se v roce 2019 rovněž významně podílely na celkové struktuře hodnoty inkasa, a to celkovým podílem ve výši 90,8 %.⁸¹

V tabulce č. 7 jsou uvedeny základní údaje o daňových povinnostech a objemu inkasa na vybraných druzích daňových příjmů za rok 2019:

Tabulka č. 7: Údaje o objemu inkasa na vybraných druzích příjmů k 31.12.2019, v mil. Kč

Druh příjmu	Daňová povinnost	Inkaso	Výtěžnost (%)
DPH	425 239	431 311	101,4
DPPO	172 925	175 649	101,6
DPFO	9 529	9 893	103,8
DPFO ze závislé čin.	217 502	216 290	99,4
Ostatní druhy příjmů	76 746	73 805	x
Celkem	901 941	906 948	100,6

Zdroj: vlastní zpracování podle: Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2019*. Praha, 2.7.2020

6.2 Daňová výnosnost v průběhu pandemie Covid-19

Průběh téměř celého roku 2020 byl silně poznamenán pandemií koronaviru, která měla výrazný dopad nejen na životy lidí, ale také na ekonomickou sféru. Vzhledem k tomu, že vývoj pandemie bylo možné předpovídat maximálně v rádech týdnů, odrazila se tato skutečnost negativně i na správu daní. V souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti představilo Ministerstvo financí spolu s FS programy podpory pro podnikatele, ekonomicky zasažené šířením koronaviru. Jednou z výhod pro podnikatelské subjekty bylo také omezení EET. Na počátku roku 2020 se povinnost evidence tržeb vztahovala pouze na tržby poplatníků, kteří vykonávají svou činnost v oblasti ubytovacích a stravovacích

⁸¹ Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2019*. Praha, 2.7.2020

služeb, maloobchodu a velkoobchodu. Od května 2020 měli začít evidovat tržby také poplatníci, kteří přijímají tržby z činností spadajících do 3. a 4. vlny evidence tržeb.⁸²

Následkem vývoje pandemické situace byly v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu zákonem schváleny některé úpravy právně v oblasti evidence tržeb. Týkaly se zrušení povinnosti evidovat tržby, a to až do konce roku 2022. Tato úprava platila jak pro subjekty, které spadají do 1. a 2. vlny evidence tržeb, tak pro subjekty, které měly původně začít evidovat tržby od května 2020. Pozastavení dopadlo na všechny režimy evidence tržeb. Na základě této zákonné úpravy tak vznikne subjektům povinnost evidovat tržby, bez ohledu na to, do které fáze evidence tržeb spadají, až k datu 1. 1. 2023.⁸³

V roce 2020 dosáhla hodnota inkasa za vybrané druhy daňových příjmů celkem 850 732 mil. Kč.⁸⁴

Tabulka č. 8: Údaje o objemu inkasa na vybraných druzích příjmů k 31.12.2020, v mil. Kč

Druh příjmu	Daňová povinnost	Inkaso	Výtěžnost (%)
DPH	430 373	426 197	99,0
DPPO	142 350	155 997	109,6
DPFO	4 158	5 735	137,9
DPFO ze závislé čin.	198 772	204 929	103,1
Ostatní druhy příjmů	56 700	57 874	x
Celkem	832 353	850 732	102,2

Zdroj: vlastní zpracování podle: Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2020*. Praha, 24.6.2021

⁸² Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2020*. Praha, 24.6.2021

⁸³ Zákon č. 137/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti evidence tržeb v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, v platném znění

⁸⁴ Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2020*. Praha, 24.6.2021

6.3 Komparace daňové výnosnosti

V roce 2020 došlo v souvislosti s vývojem ekonomiky, výrazně ovlivněné pandemií, oproti vývoji trvale rostoucích hodnot výnosů v minulých letech k poklesu hodnot inkasních příjmů. Jak je uvedeno v kapitole 6.2, hodnota inkasa za toto období, za vybrané druhy daňových příjmů, dosáhla celkem 850 732 mil. Kč. V porovnání s rokem 2019, kdy celková hodnota inkasa dosáhla 906 948 mil. Kč, bylo zaznamenáno meziroční snížení o 56 215 mil. Kč, což představuje pokles o 6,2%. Pokud srovnáme meziroční výnosy za vybrané druhy daňových příjmů, zjistíme, že k nejvyššímu poklesu hodnot inkasa došlo na DPPO, a to celkem o 19 651 mil. Kč. Oproti předchozímu roku 2019 to znamenalo pokles o 11,2%. Co se týká hodnot inkasa na DPH, došlo zde k poklesu inkasa celkem o 5 113 mil. Kč, což oproti předchozímu roku 2019 znamenalo pokles výnosu o 1,2%. Na DPFO ze závislé činnosti pak došlo k poklesu hodnot inkasa o 11 361 mil. Kč. Oproti roku 2019 to znamenalo pokles o 5,3%.⁸⁵

6.4 Dopad hospodářských opatření na příjmy a výdaje státního rozpočtu

Důsledkem boje proti koronavirové pandemii byl neobvyklý propad příjmů a současně nenadálé zvýšení výdajů státního rozpočtu.

Propad daňových příjmů, který souvisel s poklesem výkonu ekonomiky, je popsán v kapitole 6.1 až 6.3. Mezi další opatření, která byla zaměřena na podporu daňových subjektů, a která negativně ovlivnila daňové příjmy státního rozpočtu, patřila především tato: kompenzační bonus, zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, prominutí záloh na daň příjmů, zrušení minimálních záloh pro OSVČ na sociální pojištění nebo prominutí sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem (Antivirus C)⁸⁶

---

⁸⁵ Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2020*. Praha, 24.6.2021

⁸⁶ Ministerstvo financí ČR: *Vládní návrh Státního závěrečného účtu ČR za rok 2020* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>

Tabulka č. 9: Přehled dopadů jednotlivých opatření na daňové příjmy SR v mil. Kč za r. 2020

Opatření	Dopad na SR	Poznámka
Kompenzační bonus pro OSVČ	-16 110	Přesný údaj
Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí	-11 050	Kvalifikovaný odhad
Prominutí záloh na daň z příjmů	-15 323	Kvalifikovaný odhad
Zrušení minimálních záloh OSVČ na SP	-14 000	Kvalifikovaný odhad
Antivirus C	-13 431	Přesný údaj
Ostatní opatření	-9 002	Kvalifikovaný odhad
Celkem dopady na daně a pojistné	-78 916	

Zdroj: Vlastní zpracování podle: *Ministerstvo financí ČR: Vládní návrh Státního závěrečného účtu ČR za rok 2020* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>

Neobvyklé zatížení v průběhu roku 2020 zaznamenala také výdajová strana státního rozpočtu. Důvodem byla nejen snaha o podporu sektorům, zasažených pandemií, ale také nákup ochranných pomůcek, dalšího zdravotnického materiálu a přístrojového vybavení. Jejich důsledkem bylo navýšení výdajů státního rozpočtu, v souhrnném objemu přes 158 mld. Kč. Nejvíce prostředků bylo ze státního rozpočtu vyplaceno prostřednictvím programu na podporu zaměstnanosti, tzv. Antivirus A+B, a to celkem 23,8 mld. Kč.⁸⁷

Tabulka č.10: Přehled výdajů SR souvisejících s pandemií koronaviru v mil. Kč za r. 2020

Typ výdajů SR	Dopad na SR
Nákupy a související výdaje	11 583
Poskytnutí peněžních prostředků na výdaje podnikatelům	51 715
Poskytnutí peněžních prostředků na výdaje veřejnoprávní	56 630
Sociální dávky a náhrady poskytnuté obyvatelstvu	28 795
Ostatní běžné výdaje	5 074
Kapitálové výdaje	4 501
Celkové výdaje	158 298

Zdroj: Vlastní zpracování podle: *Ministerstvo financí ČR: Vládní návrh Státního závěrečného účtu ČR za rok 2020* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>

⁸⁷ *Ministerstvo financí ČR: Vládní návrh Státního závěrečného účtu ČR za rok 2020* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>

Je zřejmé, že celkový dopad pandemie koronaviru na hospodaření státního rozpočtu byl v roce 2020 obrovský. Důsledkem jednotlivých opatření vlády, jejichž cílem bylo omezit šíření nemoci a také pomoci ekonomickému sektoru i jednotlivcům, byl enormní propad HDP a s tím související propad příjmů i nárůst výdajů veřejných rozpočtů.

Celkový odraz vlivu pandemie koronaviru na saldo státního rozpočtu je nejlépe patrný z grafu jeho vývoje od r. 2009:

Graf č. 1: ⁸⁸

⁸⁸ Ministerstvo financí ČR: *Hospodaření státu* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/#tab-hospodareni-statu>

7 Celkové zhodnocení hospodářských opatření vlády a doporučení pro budoucnost

Jak je uvedeno v kapitole 2.4, vláda, jako vrcholný orgán výkonné moci, má nejen odpovědnost za hospodaření státu, ale také za zdraví svých občanů. V období pandemie Covid-19 došlo ale nevyhnutelně ke střetu těchto dvou hodnot, neboť ochrana životů a zdraví občanů na straně jedné znamenala citelný zásah do hospodaření státu na straně druhé. Na pozadí této mimořádně závažné a do té doby zcela ojedinělé situace byla vládou přijímána řada opatření k zamezení šíření nemoci a na druhé straně pak k zamezení hospodářské krize. Tato opatření byla přijímána ve zrychleném řízení na základě politického zadání. Charakter hospodářských opatření vlády se poté měnil s ohledem na vývoj epidemie a aktuálně přijímaná proti-epidemiologická opatření.

7.1 Zhodnocení hospodářských opatření vlády na základě analýzy Liberálního institutu

Nejlépe lze působení vlády v oblasti hospodářských opatření na podporu ekonomiky shrnout na základě analýzy Liberálního institutu, uveřejněné v časopisu *Finmag*:⁸⁹

První vlna pandemie byla bezesporu jedinečnou a do té doby naprosto neznámou situací, kdy o koronaviru samotném ani o způsobech ochrany zdraví a majetku v takových případech, nebylo mnoho dostupných informací. Stát se tak snažil rychle jednat. Z důvodu ochrany zdraví občanů částečně uzavřel ekonomiku a znemožnil tak určitým subjektům podnikat. Tyto subjekty se poté snažil podporovat mnoha kompenzačními a dotačními programy, na které si ale z nedostatku financí musel půjčit. Programů však bylo najednou tolik, že se v nich téměř nikdo nevyznal.

Hospodářská opatření vlády můžeme rozdělit do tří hlavních skupin. První skupinu tvoří opatření, která byla opravdu účinná a prospěšná. Druhou skupinu

---

⁸⁹ *finmag*: Milion covid programů aneb Jak ještě víc zdevastovat ekonomiku [online]. [cit. 12.02.2022]. Dostupné z <https://finmag.penize.cz/politika/428454-milion-covid-programu-aneb-jak-jeste-vic-zdevastovat-ekonomiku>

opatření lze posoudit jako pomoc, která spíše plýtvá zdroji a nedává příliš ekonomický smysl. Třetí skupinu pak tvoří opatření, která ekonomice vyloženě uškodila.

Do první skupiny opatření, tedy těch, která opravdu pomohla, můžeme zařadit následující:

1. Odklad daňové povinnosti

Na základě vládních opatření bylo všem podnikatelům umožněno odložit platbu sociálního a zdravotního pojištění po dobu 6 měsíců, dále byla zrušena povinnost platby zálohy na daň z příjmů, splatné k 15.06.2020, a také záloh na silniční daň. Tato opatření znamenala rychlou, administrativně nenáročnou a okamžitou pomoc podnikatelům v době, kdy byla jejich činnost vládními opatřeními omezena.

2. Osvobození zdravotnického vybavení od cla a DPH

Prostřednictvím těchto opatření, tedy zrušení cla a DPH na zdravotnický materiál a vybavení, které byly nezbytné pro účinný boj s koronavirem, došlo ke snížení jejich ceny a tudíž zvýšení jejich dostupnosti pro větší skupinu obyvatel.

3. Prominutí DPH na respirátory

Vzhledem k tomu, že na jedné straně vláda zavedla povinnost nosit respirátory ve všech veřejných prostorách, znamenalo prominutí DPH u těchto pomůcek účinnou pomoc, jejímž důsledkem bylo opět snížení ceny a tím také rozšíření dostupnosti.

Vyjmenovaná opatření představovala skutečně účinnou a rychlou pomoc, která byla zejména v době počínající pandemie nejvíce zapotřebí.

Do druhé skupiny opatření patřily programy, které měli pomoci tam, kde jich nebylo zapotřebí. Představují tedy zbytečné plýtvání, které nedává ekonomický smysl. Patří sem zejména:

1. Rouškovné

Tato podpora sice nebyla určena pro podnikatele, nicméně zbytečně citelně zasáhla do státního rozpočtu. Tato dotace pro seniory zvýšila výdaje státního rozpočtu o 14,5 miliardy korun. Seniorům plynou příjmy ze

státního rozpočtu v podobě starobní penze pravidelně, bez ohledu na pandemickou situaci, byli proto nejméně zasaženou skupinou obyvatel. Tento typ pomoci byl tedy spíš jen politicky motivovaným gestem.

2. Agricovid Potravinářství

Tento program byl Ministerstvem zemědělství určen pro subjekty, jejichž činností je potravinová výroba, zejména zemědělcům, výrobcům a zpracovatelům masa a mléka, kteří kvůli pandemii utrpěli ztráty. Během pandemie však nedošlo k výraznějšímu poklesu poptávky po potravinách. Prodejny potravin vládními nařízeními uzavřeny nebyly, navíc on-line prodej potravin zaznamenal v tomto období velmi výrazný růst. Není tedy možné konstatovat, že by výrobci potravin byly pandemickou situací nějak výrazně zasaženi.

3. Technologie Covid-19

Tento program byl Ministerstvem průmyslu a obchodu určen pro podnikatele na nákup strojů a zařízení pro výrobu zdravotnických pomůcek a prostředků. Vzhledem k tomu, jaká byla v té době poptávka po tomto druhu zboží, bylo zřejmé, že výrobci těchto pomůcek měli dostatek prostředků na financování své výroby. V případě větších investic pak mohli s ohledem na svou činnost směle žádat o úvěr, neboť pro banky nepředstavovali větší rizika a úroky byly v té době velmi nízké. Prostřednictvím tohoto programu tak de facto daňoví poplatníci financovali podnikatelům jejich novou linku na roušky.

Poslední, třetí skupinu pak tvoří programy, které ekonomiku spíše devastují. Většina z nich byla navržena tak, aby především v počátcích pomohla udržet podnikatelům jejich provoz. Jejich dlouhodobým udržováním však došlo spíše ke kontraproduktivním zásahům do trhu a jeho fungování. Podnikatelé musí být schopni přizpůsobit se změnám a potřebám zákazníků, které pandemie poznamenala. Do této poslední skupiny lze zařadit programy:

1. Antivirus

Jedná se o jakýsi příspěvek na úhradu mezd podnikatelů, jejichž činnost byla v době pandemie ohrožena. Dlouhodobým důsledkem takovýchto

příspěvků je fakt, že lidé, kteří by mohli být u takového podnikatele zaměstnaní, jsou doma, nepracují a pouze pobírají státem dotovanou mzdu, což brzdí růst společnosti a současně brání přirozenému přeskládání pracovních sil a adaptaci na nové podmínky.

2. Covid Nájemné

Zatímco kompenzace nákladů za nájemné byla v období nuceně uzavřených provozoven přirozenou a nutnou pomocí pro zasažené podnikatele, pak proplácení části nájmů v době, kdy už mimořádná opatření neplatila, bylo jen plýtváním finančních prostředků státu.

3. Covid Nepokryté náklady

Tento program byl určen pro podnikatele, kteří v souvislosti s pandemií koronaviru dosahovali výrazně nižších tržeb. Tento program měl zabránit zhoršení jejich kapitálové situace a zachovat jejich podnikání. V dlouhodobém horizontu však tento program znamenal umělé udržování chodu podnikatelských subjektů, které se nedokázaly přizpůsobit nové situaci, zůstávají na trhu přesto, že už o jejich výrobky či služby není takový zájem a současně zdržují pracovní sílu, která by se mohla uplatnit jinde.

Bohatství společnosti vytvářejí podnikatelé a zaměstnanci. Je tak třeba tyto dvě skupiny chránit. Stát se ale chopil jejich ochrany prostřednictvím přerozdělování zdrojů se složitou byrokracií.⁹⁰

7.2 Zhodnocení hospodářských opatření vlády z pohledu pracovníků finanční správy

Jak bylo uvedeno výše, charakter hospodářských opatření vlády se měnil s ohledem na aktuální vývoj epidemie a přijímaných proti-epidemiologických opatření. Vlivem častých změn ale docházelo ke zmatkům, ke kterým přispívala zejména rychlost, s jakou se opatření měnila, ale také často protichůdný výklad opatření, který byl jednotlivými členy vlády prezentován. Tato situace byla

---

⁹⁰ *finmag*: Milion covid programů aneb Jak ještě víc zdevastovat ekonomiku [online]. [cit. 12.02.2022]. Dostupné z <https://finmag.penize.cz/politika/428454-milion-covid-programu-aneb-jak-jeste-vic-zdevastovat-ekonomiku>

příznačná nejen v počátcích vzrůstající pandemie, ale prakticky v celém jejím průběhu:

„Česko si první výročí začátku epidemie připomíná v chaosu. Nakažených i mrtvých rychle přibývá. Nemocnice jsou přeplněné. Vláda narychlo odvolává sliby otevírání obchodů a škol. Sousední země před námi zavírají hranice. Státu docházejí peníze na kompenzace. Ministři se mezi sebou hádají. Což je samo o sobě hrozné, ale ještě horší je, že stejné bude platit i ve dnech dalších.“⁹¹

Mnozí adresáti podpůrných opatření se v covidových programech nevyznali. Protože některé z programů nebylo možné kombinovat, byli nuceni si vybrat, nicméně vlivem postupného vyhlášení dalších programů se někdy o těchto podmínkách dozvídali až po té, co si již o některou z podpor zažádali. V případě, že příjemce kompenzačního bonusu zjistil, že jiný z programů je pro něj finančně výhodnější, rozhodl se bonus vrátit. Důsledkem toho bylo až 60 tisíc žádostí o vrácení kompenzačního bonusu, což představovalo cca 2,4 % z podaných žádostí o jeho vyplacení a pro finanční správu to znamenalo další administrativní zátěž navíc.⁹²

Zmatky a chaos provázely také aplikaci vládních opatření na podporu ekonomiky v praxi, jak vyplývá i z výzkumného šetření, týkajícího se aplikace programu kompenzačních bonusů, popsaného v kapitole 5.

Vzhledem k tomu, že jsem jako dlouholetý pracovník finančního úřadu byla přímým účastníkem poskytování státní podpory v oblasti úlev na daních a finanční podpory v podobě kompenzačního bonusu, zabývám se v této části práce zhodnocením především těchto dvou opatření.

---

⁹¹ Hospodářské noviny: *Vládní chaos, 22 tisíc mrtvých, rozklížený byznys i politika. Tak vypadá český rok s covidem* [online]. In: . 11.3.2021 [cit. 2021-10-23]. Dostupné z: doi:<https://archiv.hn.cz/c1-66895020-cesky-rok-s-covidem-vladni-chaos-22-tisic-mrtvych-rozklizeny-byznys-i-politika-nadeji-je-ockovani>

⁹² *iDNES.cz*: *Firmy se stále nevyznají v covidových programech. Některé peníze vracejí* [online]. [cit. 2021-10-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/covid-program-dotace-kompenzace-administrativa.A210428_201406_ekonomika_mato

Realizace programu kompenzačních bonusů byla svěřena finanční správě. Vliv na její průběh měl nejen vývoj situace a s ním spojené změny, ale především absence jakékoli zkušenosti pracovníků finanční správy s podobnými opatřeními. Aplikace podobných opatření v 30 leté praxi se totiž u správce daně nikdy nevyskytla, neboť kompenzační bonusy mají zcela „sociální“ rozměr. Ani různá mimořádná opatření související např. s živelnými pohromami nemají podobný charakter, neboť v těchto případech byla poskytnuta krátkodobá podpora cílená na to, aby daňové subjekty mohly dostát svým daňovým povinnostem dodatečně bez případných sankcí a to bez rozlišení ekonomického charakteru činnosti daňového subjektu.

Zmatek, nedostatek relevantních informací centralizovaně nevidovaných, souběh poskytování daňových úlev a vyplácení bonusů s vytížením správce daně v době termínu podávání daňových přiznání na dani, kterou běžně spravuje, to vše komplikované skutečností, že správce daně mohl reálně pracovat v důsledku pandemických opatření pouze 50% pracovní doby, protože finanční správa zatím není schopna v potřebném rozsahu realizovat skutečnou práci z domova, byť v dnešní době je v důsledku elektronizace podáváno a následně i zpracováváno velké procento podání pouze touto formou, to vše mělo vliv na aplikaci vybraných opatření v praxi.

7.2.1 Souhrn nejzávažnějších nedostatků vybraných opatření

K tomu, abychom mohli hodnotit vybraná opatření vlády na podporu ekonomiky v době pandemie koronaviru, je třeba poukázat na základní nedostatky, které z pohledu praxe jednotlivá opatření zahrnovala.

7.2.1.1 Kompenzační bonusy

Programy kompenzačních bonusů byly legislativně koncipovány na Ministerstvu financí ČR a nebyly konzultovány s úrovněmi, které poté prováděly vlastní aplikaci přijatých zákonů. To se poté projevilo při zpracování těchto žádostí, neboť vznikaly výkladové nejasnosti a to nejen na straně správce daně, jako správce kompenzačních bonusů, ale také u žadatelů. Prezentace pro žadatele

byla prováděna pouze formou odpovědí na dotazy umístovaných na stránkách Finanční správy a byla nedostatečná.

První vlna kompenzačních bonusů byla nastolena paušálně. Začátek celosvětové pandemie byl zcela nový úkaz, který nebyl nikdy řešen. Proto i paušální přístup ke kompenzačním bonusům v této vlně lze mít zpětnou optikou za ospravedlnitelný. Ze dne na den došlo k mimořádným zásahům do ekonomiky a občanských svobod a ze strany státu bylo dáno na vědomí, že ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu bude poskytnuta podpora, mající charakter sociální dávky. Pro výplatu těchto podpor byla zvolena finanční správa jako orgán, který má k dispozici nejvíce údajů pro posouzení splnění podmínek daných zákonem. Při zpracování kompenzačních bonusů se však významně projevila absence digitalizace státní správy a dále nedostatečné provázání dat jednotlivých státních orgánů. Např. velké množství daňových subjektů má živnostenský list, přesto ekonomickou činnost neprovádějí, nebo skutečný charakter jejich činnosti neodpovídá údajům v živnostenském listu. Významné množství daňových subjektů má trvalé bydliště nahlášeno na adresách, na kterých se skutečně nezdržují. O kompenzační bonus dále žádalo významné množství osob s živnostenským listem, které neplní své daňové povinnosti a nepodávají daňová přiznání.

Druhá vlna kompenzačních bonusů byla vázána na uzavření provozovny. Přesto na připraveném formuláři chyběla kolonka, kde by žadatelé o bonus uvedli, kde mají skutečnou provozovnu, neboť tyto informace absolutně nekorespondují s údaji v příslušných registrech, kterými finanční správa disponuje.

Třetí vlna kompenzačních bonusů byla již spojena nejen s omezením provozovny, ale i s uvedením základních informací o příjmech daňového subjektu za určité období a to jako průměru za tři měsíce. Tato koncepce byla pro žadatele o kompenzační bonus ve velké míře zavádějící, přitom stačila jednoduchá úprava formuláře tak, aby příjmy byly uvedeny do formuláře přímo po jednotlivých měsících. Zde se zásadně promítla absence EET. Pokud by projekt EET fungoval, nebyl by absolutně problém porovnat příjmy uvedené v žádosti s údaji v EET. Stát

by tak poskytoval podporu pouze tam, kde by byly příjmy řádně přiznané a zdaněné.

Zákonné podmínky pro kompenzační bonusy nastolily významnou nerovnováhu mezi osobami, které jsou pouze tzv. drobnými podnikateli a mezi těmi, kdo ekonomickou aktivitu vykonávají ve větším rozsahu. Podle údajů z daňových přiznání tzv. drobní podnikatelé čerpáním všech kompenzačních bonusů měli větší výdělek, než který přiznávají, přitom kompenzační bonusy jsou osvobozeny od daně a nevstupují ani do příjmů k poskytovaným jiným sociálním dávkám. Současně správce daně neměl možnosti, jak ověřit jejich skutečný příjem.

Pokud porovnáme tuto situaci například s Rakouským modelem kompenzací, pak zjistíme, že v Rakousku pro získání nároku na kompenzace také platilo pravidlo poklesu tržeb, nicméně program náhrady ztrát byl založen na odhadu ztráty, jako součást výpočtu prognózy pro první výplatu, na základě údajů z předchozího roku. Bylo povinností podnikatele nechat tuto informaci ověřit a žádost předložit prostřednictvím daňového poradce či auditora. Rakouská finanční správa tak měla potvrzeno od nezávislého zdroje, že podnikatel uvádí ve své žádosti relevantní údaje a výše kompenzací se odvíjela od předchozí ekonomické činnosti podnikatele. Zároveň byly tyto kompenzace příjmem, který podléhal dani z příjmů.⁹³

V České republice byla podpora poskytována plošně místo toho, aby byla adresována pouze těm, kteří ji skutečně potřebují. Vyplácena byla také bez ohledu na to, jak se žadatelé dlouhodobě podílejí na chodu státu odváděním svých daní. Pokud subjekt za posledních deset let neodvedl na dani ani 1 Kč, neměl by očekávat, že stát má nyní prostředky na to, aby mu v této situaci vyplácel kompenzační bonus v řádu tisíců měsíčně. Pokud by se dostal do existenčních potíží, měl by být jeho problém řešen formou sociální dávky, která by vycházela z běžných dlouhodobých pravidel pro její poskytování s tím, že by se pouze změnilo rozhodné období s ohledem na aktuální situaci.

---

⁹³ *Podnikatelský magazín*: Kompenzace v Rakousku [online]. [cit. 13.02.2022]. Dostupné z: <https://www.podb.cz/magazin/novinky/kompenzace-v-rakousku>

Co se týká samotného procesu žádostí, pak daňový subjekt mohl podat žádost nejen z datové schránky, poštou a osobně na podatelně FÚ, jako všechny ostatní žádosti adresované finanční správě, ale také e-mailem. To především znamenalo, že správci daně sice přišla mailem žádost o poskytnutí kompenzačního bonusu, ale údaje v ní uvedené neměl správce daně jak zkontrolovat, neboť mnohdy má společník společnosti bydliště jiné, než je sídlo společnosti, tedy správce daně místně příslušný k výplatě kompenzačního bonusu (podle místa bydliště společníka, fyzické osoby) byl odlišný od správce daně místně příslušného společnosti (sídlo zapsané v OR) a také e-mailová adresa nemusí, a mnohdy nebyla, shodná se jménem žadatele nebo názvem společnosti, neboť předmětný e-mail mohl být poslán i z e-mailové adresy, která nenáležela žadateli o kompenzační bonus.

Správce daně tak za prvé mnohdy vůbec nevěděl, zda žádost podal skutečně ten, kdo je uveden jako žadatel (neměl s čím porovnat podpis osoby uvedený na žádosti), za druhé často nemohl ověřit údaje uvedené v žádosti, neboť nemá přístup do databáze jiných finančních úřadů, resp. má přístup jen k údajům daňových subjektů, které má sám ve správě a za třetí, vzhledem k tomu, že podle zákona se kompenzační bonus vyplácí bezhotovostně na účet u poskytovatele platebních služeb vedený v české měně uvedený v žádosti o kompenzační bonus (tzn. nemuselo se jednat o účet, který má žadatel registrovaný u správce daně), a to bez zbytečného odkladu (což si většinová veřejnost interpretovala tak, že nejpozději do týdne budou peníze připsány na účet), neměl správce daně v podstatě ani čas ani možnost ověřit, komu finanční prostředky posílá na účet, případně zda již na tento účet nebyly poukázány kompenzační bonusy jiných žadatelů.

7.2.1.2 Daňové úlevy

Jednoznačně nejzávažnějším nedostatkem pomoci z oblasti daňových úlev bylo množství a nepřehlednost jednotlivých opatření. Jak je uvedeno v kapitole 4.2, jednotlivá opatření byla publikována ve Finančních zpravodajích. V jednom zpravodaji pak byla uvedena opatření, týkající se několika daní současně,

případně opatření týkající se jedné daně, ale více oblastí, nebo také kombinace daní a správních činností. V jednom Finančním zpravodaji tak bylo upraveno třeba i devatenáct typů daňových úlev.

Příkladně úprava úroku z prodlení byla publikována v sedmi Finančních zpravodajích za celkem deseti různých podmínek, které se týkaly 14 a více zdaňovacích období a pěti různých daní.

Časový odstup vydání jednotlivých Finančních zpravodajů byl velmi různý. Největší problémy způsobovaly časté změny týkající se běžné správy daňových povinností. Prvním Finančním zpravodajem, upravujícím prominutí daňových povinností byl Finanční zpravodaj číslo 4/2020, který byl vydán dne 16. března 2020. Další v pořadí, číslo 5/2020, byl vydán jen o osm dní později tedy, 24.3.2020, další následoval po pouhých sedmi dnech, tedy 31.3.2020 a v pořadí sedmý Finanční zpravodaj z roku 2020 byl vydán dne 15.4.2020. V praxi to znamenalo, že než jednotliví pracovníci správce daně zaznamenali nové opatření v rámci daňových úlev a zapamatovali si podmínky, za kterých bylo možné tyto úlevy uplatnit, došlo často k jejich změně, buď úplné, nebo částečné, které se týkalo třeba jen určité daně.

Nepřehlednost, časová tíseň, obavy z chybovosti a tlak ze strany daňových subjektů pak způsobovaly stres a napětí i na straně pracovníků správy daní.

7.3 Doporučení pro případné obdobné situace v budoucnu

Pokud je potřeba okamžitá pomoc, měla by být administrativní náročnost co nejnižší. Pomoc by měla být nejen rychlá, ale také efektivní, jak z hlediska příjemce, tak z hlediska dopadu na státní rozpočet.

Koncepce podpory pro podnikatele by měla být zpracována v období „klidu“, za účasti všech odvětví hospodářství tak, aby zohlednila aspekty finanční, sociální i hospodářské. Vzhledem k tomu, že dnes již víme, jak pandemická situace probíhá a co vše postihuje, mělo by být snadnější koncept podpory správně nastavit tak, aby byl každému předem zřejmý charakter podpory, a také za jakých podmínek a v jakém rozsahu může být podpora poskytnuta.

S ohledem na opatření, která nejvíce omezila jen určité podnikatelské subjekty, jakými byly kupříkladu pohostinství či hotely, by mohl stát právě pro tyto subjekty vyhlásit například daňové prázdniny. Podle výše ztráty, kterou v souvislosti s pandemií tyto subjekty utrpěly, by mohly být během určité lhůty osvobozeny od daně z příjmů, či by jim mohla být snížena odvodová povinnost za zaměstnance.

Dalším příkladem pomoci by mohlo být třeba plošné snížení daní. Pro hospodářství by tato forma byla mnohem efektivnější, rychlejší a především spravedlivější. Lidé by při nižší platbě DPH za zboží a služby měli vyšší příjem. Pokud by k tomu měli nižší odvody také ze mzdy, zůstalo by jim okamžitě k dispozici daleko více peněz. Ty by pak zcela přirozeně opět použili na nákup zboží a služeb. Svou spotřebou by tak podporovali ekonomiku. Podnikatelům by zas z ušetřených daní zbylo více prostředků na investice. Tyto formy pomoci by byly nejen rychlejší, ale také efektivnější.

Jsem přesvědčená, a z výzkumného šetření popsaného v kapitole 5 také vyplývá, že daleko spravedlivějším a efektivnějším způsobem pomoci, na rozdíl od plošného vyplácení kompenzací, by byla také možná jakási vratka daně. Pokud by podnikatelskému subjektu vlivem pandemie klesly příjmy o předem dané procento, vrátil by mu stát jím odvedené daně za několik předchozích let zpátky.

Je zřejmé, že pokud subjekt do státního rozpočtu odvádí daně, měl by mít v takovýchto krizových situacích nárok na podporu. Pokud však po celou dobu svého podnikání má příjmy a výdaje podobné, popř. je ve ztrátě nebo má absolutně minimální daňový základ, je zřejmé, že z těchto příjmů není uspokojivě schopen hradit své životní náklady a v takovém případě vyvstává otázka, jaký způsobem získává peníze na obživu.

Kompenzační bonus jako podpora by měl být proto poskytován pouze tam, kde žadatel o kompenzační bonus zcela řádně plní své daňové povinnosti. Výše kompenzačního bonusu by pak měla být odvozena od výše předchozí daňové povinnosti, nikoliv od toho, zda někdo vlastní živnostenský list.

V souvislosti s kompenzačními bonusy by žádosti o poskytnutí podpory měly být podávány pouze způsobem uvedeným v § 71 daňového řádu, tzn. v listinné

podobě, podepsané osobou, která podání činí, nebo elektronicky, a to pouze datovou zprávou, tedy tak, aby nevznikaly pochybnosti o totožnosti žadatele. Současně by měly být součástí takové žádosti důkazní prostředky potvrzující splnění zákonných podmínek pro poskytnutí podpory, nebo stejně jako je tomu u Rakouského modelu, uvedeného výše, by žádosti byly ověřovány a podávány prostřednictvím daňových poradců či auditorů.

Žádosti by pak měl zpracovávat správce daně místně příslušný ke zpracování daně z příjmů, od jejíž minimální a maximální výše se odvíjí nárok na poskytnutí podpory, neboť tento správce daně má k dispozici veškeré potřebné informace o subjektu - žadateli a může ve většině případů zkontrolovat dodržení podmínek čerpání podpory.

Výplata podpory by byla možná pouze na bankovní účty registrované u správce daně dle §155a odst. 3 daňového řádu.

Pokud tedy shrneme výše uvedené, pak zjišťujeme, že z důvodu ochrany zdraví občanů se stát snažil rychle jednat. Uzavřením ekonomiky ale znemožnil či omezil obživu určitým podnikatelským subjektům, které se poté snažil podporovat mnoha kompenzačními a dotačními programy. Aplikace těchto programů ale v důsledku vedla k devastaci ekonomiky. Uměle udržela na trhu podnikatelské subjekty, které se nedokáží změnám přizpůsobit, ty tak zadržují pracovní sílu pro ty, které by naopak mohly růst. Tyto rostoucí subjekty by byly do budoucna schopny platit vyšší daně a zaměstnat více lidí. Současně stát vyplatil na dotačních programech a podporách jen za první rok pandemie přes 241 miliard korun. Výsledkem dva roky trvající pandemie je tak navýšení státního dluhu o 826 miliard korun oproti roku 2019.⁹⁴

---

⁹⁴ Ministerstvo financí ČR: Pokladní plnění státního rozpočtu za rok 2021 [online]. [cit.13.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/pokladni-plneni-sr-4416>

Závěr

Vypuknutí pandemie COVID-19 počátkem roku 2020 vyústilo v celosvětovou zdravotní krizi a prudký pokles hospodářské aktivity, které v nedávné historii nemají obdoby. Během pouhých několika měsíců se pandemie změnila ze zdravotní krize na globální hospodářskou krizi. Před představiteli výkonných orgánů jednotlivých států tak nenadále vyvstal zásadní problém, vyvěrající ze střetu dvou hlavních společenských zájmů, které jsou ve všech demokratických společnostech hodny ochrany, a to životy a zdraví občanů na straně jedné a majetek a bohatství společnosti na straně druhé.

V České republice náleží dle Ústavy odpovědnost za životy a zdraví občanů i za hospodaření státu vládě. V případě nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetek nebo bezpečnost je vláda na základě ústavního zákona oprávněna vyhlásit nouzový stav. Ten byl poprvé vyhlášen v průběhu března 2020, a poté ještě mnohokrát. V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu byla na základě usnesení vlády přijata ochranná a krizová opatření, která měla zajistit především ochranu obyvatel před šířící se nákazou. Většina z těchto opatření však citelně zasáhla do hospodářského systému, a tak současně vznikla také potřeba tyto dopady nějakým způsobem kompenzovat.

Na podporu jednotlivých sektorů ekonomiky, především podnikatelů a jejich zaměstnanců, kteří byli v důsledku epidemie a příslušných protiepidemických opatření postiženi, přijala vláda celou řadu opatření a současně vypsala množství dotačních programů.

S ohledem na množství přijatých opatření bylo jedním z dílčích cílů práce vytvoření přehledu vybraných daňových úlev, souvisejících se správou daní. Tento přehled je obsahem Přílohy č. 2. Dalším dílčím cílem práce bylo seznámení s dopady vybraných opatření vlády do praxe, především z pohledu Finanční správy ČR. Pro tyto účely jsem si vybrala pouze dvě z nich, konkrétně kompenzační bonusy a daňové úlevy, neboť jako pracovník finanční správy jsem se s nimi setkávala ve své praxi téměř denně po celé období, za které byla zpracována tato práce, tedy v období roku 2020 až léta 2021.

Kompenzační bonus měl především napomoci zmírnit negativní dopady opatření, které souvisely se šířením nemoci Covid-19, a to těm subjektům, jejichž

výdělečná činnost byla v důsledku opatření buď částečně, nebo úplně utlumena. Podmínky pro nárok na kompenzační bonus byly stanoveny samostatně přijatým zákonem. Na základě žádosti podnikatele pak měl být kompenzační bonus finančními úřady bezodkladně vyplácen na jím stanovený účet. Přiblížení nejčastějších problémů a pokusů o zneužití poskytované podpory ze strany státu bylo dalším vedlejším cílem této práce. Nejčastější problémy představoval samotný způsob podání žádosti, stanovené podmínky a velmi omezené možnosti prověřování údajů deklarovaných žadatelem ze strany státu. To vše dávalo prostor pro zneužití této podpory. Mezi nejčastější pokusy o zneužití proto patřilo především uvedení nepravdivých údajů v žádosti či vylákání kompenzačního bonusu za jiné subjekty.

Součástí práce bylo také výzkumné šetření, jehož se zúčastnilo celkem 25 respondentů z řad finanční správy. Hlavním cílem tohoto šetření bylo formulování možností, jak nejčastějším problémům, spojeným s poskytováním finanční podpory předcházet, či je úplně eliminovat. Skutečnosti zjištěné na základě tohoto šetření podpořily a potvrdily tvrzení, uvedená v praktické části této práce a byly současně východiskem pro doporučení, formulovaná v její závěrečné kapitole.

Všechna uvedená opatření a dotační programy měly pochopitelně dopad na státní rozpočet České republiky. Důsledkem boje proti koronavirové pandemii byl neobvyklý propad příjmů a současně nenadálé zvýšení výdajů státního rozpočtu. Výsledkem dva roky trvající pandemie je tak navýšení státního dluhu o 826 miliard korun oproti roku 2019. Fiskální dopad hospodářských opatření vlády na státní rozpočet České republiky byl posledním z formulovaných dílčích cílů této práce.

Hlavním cílem práce bylo zhodnocení opatření přijatých vládou v době pandemie Covid-19 a vymezení jistých doporučení, která z tohoto zhodnocení plynou pro případná další krizová období podobného druhu.

První vlna pandemie byla bezesporu jedinečnou a do té doby naprosto neznámou situací, kdy o koronaviru samotném ani o způsobech ochrany zdraví a majetku v takových případech, nebylo mnoho dostupných informací. Stát se tak snažil rychle jednat. Z důvodu ochrany zdraví občanů částečně uzavřel ekonomiku a znemožnil tak určitým subjektům podnikat. Tyto subjekty se poté snažil

podporovat mnoha kompenzačními a dotačními programy, kterých však bylo najednou tolik, že se v nich téměř nikdo nevyznal. Navíc podmínky jednotlivých programů byly často nepřehledné, neúčelné, vážla také informovanost nejen dotčených podnikatelů, ale také zpracovatelů těchto programů. Často tak docházelo ke zmatkům a chaosu. Některé z opatření a dotačních programů byly účinné a prospěšné, jiné lze posoudit jako pomoc, která spíše plýtvá zdroji a nedává příliš ekonomický smysl a byly i takové, které ekonomice vyloženě uškodily. Ve vypjatých situacích, jakou pandemie koronaviru určitě byla, by pomoc pro postižené subjekty měla být nejen rychlá, ale také efektivní, jak z hlediska příjemce, tak z hlediska dopadu na státní rozpočet.

Do budoucna by proto bylo účelné, aby jakákoli koncepce podpory pro podnikatele byla zpracována předem, za účasti všech odvětví hospodářství tak, aby zohlednila aspekty finanční, sociální i hospodářské. Ke spravedlivějšímu a efektivnějšímu způsobu podpory pro podnikatele by měly patřit takové nástroje jako daňové prázdniny, plošné snížení daní či vratka daně, odvedená subjekty do státního rozpočtu za uplynulá období. Je zcela na místě, pokud subjekt do státního rozpočtu odvádí daně, aby měl v takovýchto krizových situacích nárok také na podporu. Pokud je však podle dostupných údajů zřejmé, že ani v době, kdy nebyl zasažen žádnou nenadálou událostí, nedosahoval ze své podnikatelské činnosti příjmů, které by zakládaly povinnost odvádět daň, pak je otázkou zda kompenzace takových příjmů nejsou spíše dávkou státní sociální podpory.

Pokud by byla i nadále zvolena podpora formou kompenzačního bonusu, měl by být poskytován pouze tam, kde žadatel o kompenzační bonus zcela řádně plní své povinnosti, jeho výše by měla být odvozena od výše předchozí daňové povinnosti a poskytována by měla být za předem ověřitelných podmínek.

Hlavní i vedlejší cíle práce tak byly naplněny.

V současné době je jistě složité hodnotit, jaké konkrétní druhotné dopady budou popsána opatření v budoucnosti mít. V ekonomice se totiž často projeví důsledky rozhodnutí vládních úředníků až po několika letech. Již nyní ale můžeme konstatovat, že se v následujících letech zpomalí růst, a že velmi pravděpodobně porostou také daně.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled omezení obchodu a služeb platný pro období říjen - listopad 2020

Příloha č. 2: Přehled vybraných opatření prominutí daně a příslušenství daně

Příloha č. 3: Jak lze kombinovat COVID dotační programy?

Příloha č. 4: Přehled výsledků výzkumu

Seznam použitých zkratk:

ČMZRB – Národní rozvojová banka

ČR – Česká republika

DPFO – Daň z příjmů fyzických osob

DPH – Daň z přidané hodnoty

DPPO – Daň z příjmů právnických osob

EET – Elektronická evidence tržeb

EGAP – Exportní garanční a pojišťovací společnost

FS – Finanční správa

FÚ – Finanční úřad

GFR – Generální finanční ředitelství

HDP – Hrubý domácí produkt

KB – kompenzační bonus

MF – Ministerstvo financí

OR – Obchodní rejstřík

OSVČ – Osoby samostatně výdělečně činné

PČR – Policie České republiky

SR – Státní rozpočet

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Monografie:

1. DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-075-1
2. HALÁSEK, Dušan. *Veřejná ekonomika*. 2. Opava: OPTYS, 2007. ISBN 80-85819-60-0.
3. HŘEBÍK, František. *Obecná ekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-101-4.
4. KLIKOVÁ, Christiana, Igor KOTLÁN a kol. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: SOKRATES, 2012. ISBN 978-80-86572-76-5.
5. Ministerstvo financí-Sekce veřejné rozpočty. *Státní rozpočet 2019 v kostce*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo financí, 2019. ISBN 978-80-7586-025-5
6. MOLNÁR, Zdeněk a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. Praha: Profess Consulting, 2012. ISBN 978-80-7259-064-3.
7. PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2., přeprac. vyd. Plzeň: Nava, 2011. ISBN 978-80-7211-395-8
8. TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. Praha: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-8694-679-5.
9. ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika: Edice učebních textů: Ekonomie, Vysoká škola ekonomie a managementu*. Praha: VSEM, 2006. ISBN 8086730042, 9788086730042.

Právní předpisy:

1. Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, v platném znění
2. Zákon č. 2/1969 Sb., *o řízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky*, v platném znění
3. Zákon č. 2/1993 Sb., *Usnesení předsednictva ČNR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky*, v platném znění
4. Zákon č. 258/2000 Sb., *o ochraně veřejného zdraví*, v platném znění
5. Zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, v platném znění

6. Zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 7.5.2020
7. Zákon č. 234/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 2.6.2020
8. Zákon č. 262/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 30.6.2020
9. Zákon č. 331/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, v platném znění
10. Zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 31.12.2020
11. Zákon č. 584/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění platném do 23.2.2021
12. Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, v platném znění
13. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění
14. Zákon č. 137/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti evidence tržeb v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, v platném znění

Internetové zdroje:

1. *World Health Organization: Coronavirus disease (COVID-19)* [online]. [cit. 5.8.2021]. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
2. *World Health Organization: Coronavirus disease (COVID-19)* [online]. [cit. 5.8.2021]. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

3. *Vláda České republiky*: Vládní usnesení související s bojem proti epidemii [online]. [cit. 5.8.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-180608/>
4. *Vláda České republiky*: Opatření na podporu ekonomiky [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/podpora-a-ulevy-pro-podnikatele-a-zamestnance-180601/>
5. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*: Antivirus – podpora zaměstnanosti [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>
6. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*: Program COVID-Nájemné [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/covid-19-najemne--255305/#_Vyzva_3
7. *Ministerstvo kultury*: Program COVID-Kultura [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vyzva-c-4-z-programu-covid-kultura-4-cs4397.html>
8. *Ministerstvo pro místní rozvoj*: Opatření a pomoc MMR při pandemii Covid-19 [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/vsechna-opatreni-a-pomoc-mmr-pri-pandemii-covid-19>
9. *Ministerstvo zemědělství*: eAGRI Dotace [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>
10. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*: Program COVID 2021 [online]. [cit. 16.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/covid-2021>
11. *ČMZRB*: Záruční program COVID [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.cmzrb.cz/podnikatele/zaruky/zaruka-covid-iii/>
12. *EGAP*: ZÁRUKA COVID Plus [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://eol.egap.cz/Covid>
13. *ČMZRB*: Záruční program COVID SPORT [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.cmzrb.cz/podnikatele/zaruky/covid-sport/>
14. *Ministerstvo financí ČR*: Živnostníci ušetří na pojistném [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/zivnostnici-usetri-na-pojistnem-37960>
15. *Ministerstvo financí ČR*: Přehled pomoci v gesci MF v souvislosti s koronavirem [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19/2021/prehled-pomoci-v-gesci-ministerstva-fina-41224>

16. *Ministerstvo financí ČR: Vládní návrh Státního závěrečného účtu ČR za rok 2020* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2020/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2020-41689>
17. *Ministerstvo financí ČR: Hospodaření státu* [online]. [cit. 5.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/#tab-hospodareni-statu>
18. *Vláda ČR, Epidemie koronaviru* [online]. [cit. 17.8.2021]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru>
19. *iDNES.cz: Za podvod s kompenzačními bonusy v době pandemie padl pětiletý trest* [online]. [cit. 4.11.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/soud-kompenzacni-bonusy-podnikatele-podvod-koronavirus.A211004_105117_zlin-zpravy_ppr
20. *deník.cz: Muž chtěl vydělat na covidu, podvodem se snažil získat kompenzační bonusy* [online]. [cit. 4.11.2021]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/muz-chtel-vydelat-na-covidu-podvodem-se-snazil-ziskat-kompenzacni-bonusy-2021091.html>
21. *PČR: Kompenzační podvod* [online]. [cit. 4.11.2021]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kompenzacni-podvod.aspx>
22. *Finanční správa: Daně-daň z nabytí nemovitých věcí* [online]. [cit. 2.12.2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci>
23. *Hospodářské noviny: Vládní chaos, 22 tisíc mrtvých, rozklížený byznys i politika. Tak vypadá český rok s covidem* [online]. In: . 11.3.2021 [cit. 2021-10-23]. Dostupné z: doi:<https://archiv.hn.cz/c1-66895020-cesky-rok-s-covidem-vladni-chaos-22-tisic-mrtvych-rozklizeny-byznys-i-politika-nadeji-je-ockovani>
24. *iDNES.cz: Firmy se stále nevyznají v covidových programech. Některé peníze vracejí* [online]. [cit. 2021-10-23]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/covid-program-dotace-kompenzace-administrativa.A210428_201406_ekonomika_mato
25. *finmag: Milion covid programů aneb Jak ještě víc zdevastovat ekonomiku* [online]. [cit. 12.02.2022]. Dostupné z: <https://finmag.penize.cz/politika/428454-milion-covid-programu-aneb-jak-jeste-vic-zdevastovat-ekonomiku>
26. *Ministerstvo financí ČR: Pokladní plnění státního rozpočtu za rok 2021* [online]. [cit. 13.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/pokladni-plneni-sr-44160>
27. *Podnikatelský magazín: Kompenzace v Rakousku* [online]. [cit. 13.02.2022]. Dostupné z: <https://www.podb.cz/magazin/novinky/kompenzace-v-rakousku>

Ostatní zdroje:

1. MORENS, DM, FOLKERS, GK, FAUCI, AS. What is a pandemic? *J Infect Dis.* 2009;200(7):1018-1021. doi:10.1086/644537
2. Usnesení vlády České republiky č. 211, ze dne 14.3.2020, o přijetí krizového opatření, vyhlášené pod č. 82/2020 Sb.
3. Usnesení vlády České republiky č. 214, ze dne 15.3.2020, o přijetí krizového opatření, vyhlášené pod č. 84/2020 Sb.
4. Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2019.* Praha, 2.7.2020
5. Generální finanční ředitelství. *Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2020.* Praha, 24.6.2021
6. Ministerstvo financí. *Finanční zpravodaj č. 4/2020 až 16/2021.* ISSN 2464-5540
7. HASSLER, John, Per KRUSELL, Morten RAVN a Kjetil STORESLETTEN. Economic policy under the pandemic: A European perspective. *VOXeu CEPR* [online]. 7.7.2020 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/economic-policy-under-pandemic-european-perspective>
8. Tax Policy Reforms 2021 : Special Edition on Tax Policy during the COVID-19 Pandemic. *OECD iLIBRARY* [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/427d2616-en/index.html?itemId=/content/publication/427d2616-en>
9. VODÁKOVÁ, Alena. *Sociologická encyklopedie: Metodologie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 11.12.2017 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>

**Přehled omezení obchodu a služeb, platný pro období říjen-listopad
2020**

Dotčená činnost	Výjimky	Účinnost Omezení/Zákaz provozu Od	Dle předpisu
Maloobchodní prodej a poskytování služeb v provozovnách (včetně výdejových okének) - týká se pouze živnosti podle živnostenského zákona*	prodejny potravin	22. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1079 , 1084 , 1103 , 1111 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
	prodejny pohonných hmot		
	prodejny paliv		
	prodejny hygienického zboží, kosmetiky a jiného drogistického zboží		
	lékárny, výdejny a prodejny zdravotnických prostředků		
	prodejny malých domácích zvířat		
	prodejny krmiva a dalších potřeb pro zvířata		
	prodejny brýlí, kontaktních čoček a souvisejícího zboží		
	prodejny novin a časopisů		
	prodejny tabákových výrobků		
	prádelny a čistírny		
	provozovny servisu a oprav silničních vozidel		
	provozovny poskytovatelů odtahů a odstraňování závad vozidel v provozu na pozemních komunikacích		
	prodejny náhradních dílů k dopravním prostředkům a výrobním technologiím		
	provozovny umožňující vyzvednutí zboží a zásilky zakoupených distančním způsobem		
	prodejny zahrádkářských potřeb včetně osiva a sadby		
	pokladny prodeje jízdenek		
	květinářství		
	provozovny pro sjednání provádění staveb a jejich odstraňování, projektovou činnost ve výstavbě, geologické práce, zeměměřičství, testování, měření a analýzu ve stavebnictví		
	prodejny textilního materiálu a textilní galanterie		
	provozovny servisu výpočetní a telekomunikační techniky, audio a video přijímačů spotřební elektroniky, přístrojů a dalších výrobků pro domácnosti		
provozovny realitního zprostředkování a činnosti účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence			
zámečnictví a provozovny servisu dalších výrobků pro domácnost			
provozovny oprav, údržby a instalací strojů a zařízení pro domácnost			
provozovny pohřební služby, provádění balzamací a konzervací, zpopelňování lidských pozůstatků nebo lidských ostatků, včetně ukládání lidských ostatků do uren myčky automobilů			
prodejny domácích potřeb a železářství, přičemž za domácí potřeby se nepovažují nábytek, koberce a jiné podlahové krytiny			
provozovny sběru a výkupu surovin a kompostáren			

<p>Maloobchodní prodej a prodej poskytovaných služeb v provozovnách v neděli po celý den a v pondělí až sobotu v čase mezi 23:00 hod až 04:59 hod, týká se pouze živností podle živnostenského zákona</p>	<p>od 31. 10. 2020 - provozovny zabývající se zpracováním kamene (např. výroba pomníků, náhrobních kamenů a jejich instalace)</p> <p>od 31. 10. 2020 provozovny (včetně mobilních) s prodejem pietního zboží např. věnce, květinové výzdoby na hroby, pietní svíčky apod., od 23. 11. 2020 prodej vánočních stromků, vánočních ozdob, jmelí, chvojí a s nimi souvisejících produktů</p> <p>od 18. 11. 2020 provozovny poskytující službu úpravy a střihání psů a koček</p> <p>Od 23. 11. 2020 prodejny zbraní a střeliva</p> <p>čerpací stanice s palivy a mazivy, lékárny, prodejny v místech zvýšené koncentrace cestujících na letištích, železničních stanicích a autobusových nádražích, prodejny ve zdravotnických zařízeních, zákaz se nevztahuje též na provozovny stravovacích služeb, které neslouží pro veřejnost - např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotnických služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních, v případě školního stravování zaměstnanců přítomných na pracovišti a dětí, žáků a studentů účastnících se prezenčního vzdělávání, dále na stravovací služby mimo provozovnu (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou bez vstupu do provozovny) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je od 23. 11. 2020 zakázán v čase mezi 23:00 hod a 4:59 hod. Zákaz se též nevztahuje na provozovny v ubytovacích zařízeních za podmínky, že poskytují stravování pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 05:00 hod a 22:59 hod. Zákaz se od 31. 10. 2020 nevztahuje na provozovny (včetně mobilních) s prodejem pietního zboží, např. věnců, květinové výzdoby na hroby, pietních svíček apod., od 23. 11. 2020 prodej vánočních stromků, vánočních ozdob, jmelí, chvojí a s nimi souvisejících produktů, jde-li o prodej v neděli v čase mezi 05:00 hod. až 22:59 hod</p>	<p>28. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 1103, 1111, 1116, 1192, 1196, 1201</p>
<p>Prodej na tržišťích, v tržnicích a v mobilních provozovnách (prodej ve stáncích, v pojízdných prodejnách a prodej z jiných mobilních zařízení), pochůzkový a podomní prodej</p>	<p>pojízdné prodejny zajišťující prodej potravin a drogistického zboží v obcích, kde není možno toto zboží zakoupit v jiné provozovně, dále se zákaz nevztahuje na prodej ovoce a zeleniny (v čerstvém či zpracovaném stavu), mléka a výrobků z mléka, masa a výrobků z masa, vajec, pekařských a cukrářských výrobků, medu a výrobků z medu, vyrobených na území České republiky. Od 31. 10. 2020 zákaz neplatí pro mobilní provozovny s prodejem pietního zboží, např. věnců, květinové výzdoby na hroby, pietních svíček apod., a od 23. 11. 2020 vánočních stromků, vánočních ozdob, jmelí, chvojí a s nimi souvisejících produktů</p>	<p>28. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 1103, 1111, 1116, 1192, 1196, 1201</p>
<p>Provoz farmářských trhů</p>	<p>zákaz konzumace na místě</p>	<p>28. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 1103, 1116, 1192, 1196, 1201</p>

Provoz květinářství	v provozovně max. přítomnost 2 zákazníků do 17. 11. 2020	28. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1103 , 1116
Provoz knihoven	od 18. 11. 2020 bezkontaktní příjem a vrácení knih, od 23. 11. 2020 výdej předem objednaných výpůjček a jejich vrácení přes výdejní okénko	22. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1079 , 1084 , 1103 , 1111 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Provoz poskytovatelů lázeňské léčebně rehabilitační péče	lze poskytovat výlučně lázeňskou léčebně rehabilitační péči, která je alespoň částečně hrazena z veřejného zdravotního pojištění	28. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Činnost nákupních center s prodejní plochou přesahující 5 000 m ²		09. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 995 , 996 , 1021 , 107 , 9 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Restaurace, hospoda, bar, kavárna, vinárna mimo obchodní centra a v obchodních centrech s prodejní plochou do 5 000 m ²	mimo provozovnu (např. provozovny rychlého občerstvení s výdejovým okénkem nebo prodej jídla s sebou bez vstupu do provozovny) s tím, že prodej zákazníkům v místě provozovny (např. výdejové okénko) je od 23. 11. 2020 zakázán v čase mezi 23:00 hod a 04:59 hod., nevztahuje se na provozovny stravovacích služeb - např. zaměstnanecké stravování, stravování poskytovatelů zdravotnických služeb a sociálních služeb, ve vězeňských zařízeních	05. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Restaurace, hospoda, bar, kavárna, vinárna v obchodních centrech s prodejní plochou nad 5 000 m ²	není umožněno ani výdejní okénko	09. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Restaurace, hospoda, bar, kavárna, vinárna apod. v ubytovacím zařízení	pouze ubytovaným osobám, a to pouze v čase mezi 05:00 hod a 22:59 hod	09. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192

			1196 1201
Cukrárny, lahůdky, vinotéka, pivotéka	pouze pokud se nejedná o provozování pohostinské činnosti (tzn. běžně je zde jen pultový prodej s sebou), v opačném případě lze přes okénko.	22. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Poutě, cirkusy apod.		12. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Kongresy, vzdělávací akce a zkoušky v prezenční formě (vč. vzdělávacích kurzů, např. jazykové kurzy, příprava na přijímací zkoušky, kreativní kurzy, kurzy z oblasti psychoterapie, HR, ovládání PC, koučink, rekvalifikační kurzy)	praktická výuka, praxe a zkoušky podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře a farmaceuta, a podle zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče, profesního vzdělávání členů jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR a zkoušek, jejichž složení je podmínkou stanovenou právními předpisy pro výkon určité činnosti, nejde-li o zkoušky, které jsou součástí vzdělávání podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání, přitom se zakazuje v jeden čas přítomnost více než 10 osob a, je-li zkouška podle právního předpisu veřejná, dalších více než 3 osob z řad veřejnosti.	12. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Veletrhy		12. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 996 , 1021 , 1079 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Herny a kasína		09. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201

Vnitřní sportoviště ve vnitřních prostorech staveb (např. tělocvičny, hřiště, kluziště, kurty, ringy, herny bowlingu nebo kulečnicku, tréninková zařízení) a vnitřních prostory venkovních sportovišť, tanečních studií, posiloven a fitness center	<p>tělocvik v mateřských školách</p> <p>od 4. 11. 2020 sportovní příprava, kterou provádí osoby v rámci výkonu zaměstnání, výkonu podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti jako přípravu pro sportovní akce konané v rámci soutěží organizovaných sportovními svazy a sportovních akcí, které nejsou v souladu se závaznými hygienicko-epidemiologickými podmínkami jinak zakázány, jedná-li se o významná sportovní utkání nebo soutěže.</p> <p>od 23. 11. 2020 sportovní činnost ve školách či školských zařízeních a vysokých školách, kde to krizová opatření umožňují</p>	<p>09. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 995, 996, 1021,107, 9, 1103, 1113, 1116, 1142, 1192, 1196, 1201</p>
Umělá koupaliště (plavecký bazén, koupelový bazén pro kojence, batolata, brouzdaliště), wellness zařízení včetně saun, solárií a solných jeskyní	<p>pokud se jedná o poskytování zdravotních služeb poskytovatelem zdravotních služeb</p>	<p>09. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 995, 996, 1021,107, 9,1103, 1116, 1192, 1196, 1201</p>
ZOO, botanické zahrady		<p>09. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 995, 996, 1021,107, 9, 1103, 1116, 1192, 1196, 1201</p>
Muzea, galerie, výstavní prostory, hrady, zámky a obdobné historické nebo kulturní objekty, hvězdárny a planetária		<p>12. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 996, 1021,107, 9, 1103, 1116, 1192, 1196, 1201</p>
Zařízení nebo poskytování služeb osobám ve věku 6 až 18 let zaměřených na činnosti		<p>09. 10. 2020</p>	<p>Usnesení vlády ČR č. 995, 996,1021, 1079, 1103</p>

obdobné zájmovým vzděláváním podle § 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb., jako jsou zejména zájmová, výchovná, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně přípravy na vyučování			1116 , 1192 , 1196 , 1201
Koncerty, divadelní představení a jiná umělecká představení a slavnosti - převážně zpěv		05. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 3 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Bohoslužby a jiné náboženské obřady		05. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 3 , 1116 , 1190 , 1196 , 1200
Sportovní akce v rámci soutěží organizovaných sportovními svazy	od 4. 11. 2020 se mohou v důležitém státním zájmu konat akce nebo významná sportovní utkání či soutěže	05. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1142 , 1190 , 1196 , 1200
Svatby		19. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1190 ,

			1196 , 1200
Kina, divadla		05. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Provoz hudebních, tanečních klubů, diskoték		09. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 995 , 996 , 1021 , 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201
Hromadné akce ve vnitřních prostorech staveb a vnějších prostorech	členové domácnosti, výkon povolání, podnikatelské nebo jiné činnosti, účast na svatbě, prohlášení osob o tom, že spolu vstupují do registrovaného partnerství, pohřbu a následně oslavě resp. smuteční hostině, zasedání ústavních orgánů, orgánů veřejné moci, soudů a jiných veřejných osob	05. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 958 , 995 , 996 , 1021 , 1078 , 1079 , 1103 , 1113 , 1116 , 1142 , 1190 , 1196 , 1200
Ubytovací služby	ubytování osob za účelem výkonu povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti ubytování osob, kterým byla nařízena pracovní povinnost podle krizového zákona ubytování cizinců do doby opuštění území ČR a cizincům s pracovním povolením na ČR ubytování osob, kterým byla nařízena izolace nebo karanténa ubytování osob, jejichž ubytování bylo sjednáno státem, územním samosprávným celkem nebo jimi zřízenými nebo založenými subjekty za účelem uvolnění kapacit poskytovatelů zdravotních služeb nebo poskytovatelů sociálních služeb nebo pro zajištění ubytování osob bez domova ubytování osob za účelem dokončení ubytování zahájeného před účinností tohoto usnesení vlády	22. 10. 2020	Usnesení vlády ČR č. 1079 , 1103 , 1116 , 1192 , 1196 , 1201

Zdroj: vlastní zpracování podle: *Vláda ČR, Epidemie koronaviru* [online]. [cit.17.8.2021].

Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/>

Provozovatel byl současně povinen dodržovat pravidla dle Usnesení vlády č. 1192 (účinnost ode dne 18.11.2020) a Usnesení vlády č. 1201 (účinnost ode dne 23.11.2020)

Přehled vybraných opatření prominutí daně a příslušenství daně

předmět prominutí	daň	podmínky	Finanční zpravo daj č.	poznámka
úrok z prodlení	srážková daň + daň z příjmů za rok 2019	pokud k úhradě daně došlo nejpozději dne 1.7.2020	4/2020	
	daň z příjmů	za zdaňovací období roku 2019, pokud k úhradě daně došlo nejpozději do 18.8.2020	9/2020	
	vše	pokud bylo povoleno posečkání úhrady daně k níž se úrok váže a tento úrok vznikl od 12.3.2020 do 31.12.2020	9/2020	
	DPH za 09-11/2020	převažující část příjmů bezprostředně pocházející z vyjmenovaných zakázaných či omezených činností v době od 1.6.2020 do 30.9.2020 v případě, že tuto skutečnost DS oznámil správci daně a v případě, že došlo k úhradě daně nejpozději dne 31.12.2020	22/2020	
	DPH za 09-11/2020	pro DS na něž nedopadalo předchozí rozhodnutí ministryně financí, přičemž jejich převažující část příjmů bezprostředně pocházela z maloobchodního prodeje a prodeje a poskytování služeb v provozovnách s výjimkou těch, které zůstaly povoleny v období od 22.10.2020, a to v době od 1.6.2020 do 30.9.2020 v případě, že tuto skutečnost oznámily správci daně a v případě, že došlo k úhradě daně nejpozději dne 31.12.2020	25/2020	
	DPH za 09-12/2020 a 01-03/2021	převažující část příjmů pocházela v době od 1.6.2020 do 30.9.2020 z činností, které byly v období od 22.10.20 do 31.3.2021 zakázány nebo omezeny, v případě, že tuto skutečnost DS oznámil správci daně a v případě, že došlo k úhradě daně nejpozději dne 16.8.2021	38/2020	
	vše	pokud bylo povoleno posečkání úhrady daně k níž se úrok váže a tento úrok vznikl od 1.1.2021 do 16.8.2021	38/2020	
	DPH za 02/2021	pokud k úhradě daně došlo nejpozději do 15.4.2021	13/2021	
	DPPO za rok 2020	pokud k úhradě daně z přiznání, které je podáno jinak než elektronicky a bez daňového poradce, došlo nejpozději k 3.5.2021	16/2021	

		pokud k úhradě daně z příznání, které bylo podáno elektronicky a bez daňového poradce, došlo nejpozději k 1.6.2021	16/2021	
úrok z posečkání	daň z příjmů	za zdaňovací období roku 2019, pokud k úhradě daně došlo nejpozději do 18.8.2020	9/2020	
	vše	pokud bylo povoleno posečkání úhrady daně k níž se úrok váže a tento úrok vznikl od 12.3.2020 do 31.12.2020	9/2020	
	vše	pokud bylo povoleno posečkání úhrady daně k níž se úrok váže a tento úrok vznikl od 1.1.2021 do 16.8.2021	38/2020	
pokuta za opožděné tvrzení daně	vše	pokud byl prominut úrok z prodlení u daně, k níž se pokuta váže	4/2020	účinnost do 31.7.2020
	vše	pokud bylo povoleno posečkání daně k němuž se pokuta váže	4/2020	
	srážková daň + daň z příjmů za rok 2019	pokud k podání tvrzení došlo nejpozději dne 1.7.2020	4/2020	
	DPH	pokud byla plátcí prominuta (alespoň částečně) pokuta za nepodání KH za období, které je zcela nebo zčásti shodné s obdobím, za které se podává KH u něhož došlo k prominutí této pokuty, pokud k podání opožděného daňového příznání došlo nejpozději v den, kdy bylo podáno toto opožděné KH.	5/2020	
	daň z příjmů	za zdaňovací období roku 2019, pokud k podání tvrzení došlo nejpozději do 18.8.2020	9/2020	
	závislá činnost	za zdaňovací období roku 2019, pokud k podání tvrzení došlo nejpozději do 31.5.2020	9/2020	účinnost od 10.6.2020, tzn. zpětně
	DPH za 02/2021	pokud k podání tvrzení došlo nejpozději dne 15.4.2021	13/2021	
	DPPO za rok 2020	pokud k podání tvrzení došlo jinak než elektronicky a bez daňového poradce, nejpozději k 3.5.2021 pokud k podání tvrzení došlo elektronicky a bez daňového poradce, nejpozději k 1.6.2021	16/2021 16/2021	
pokuta za nepodání KH	DPH	pokud povinnost k úhradě pokuty vznikla od 1.3. do 31.7. 2020	4/2020	
	DPH za 02/2021	pokud k podání tvrzení došlo nejpozději dne 15.4.2021	13/2021	
	DPH	pokud běh lhůty ke splnění povinnosti alespoň z části spadal do období od 1.3.2021 do 21.3.2021, a za podmínky, že ke splnění povinnosti došlo nejpozději dne 15.4.2021	13/2021	
správní poplatek za	vše	žádost musela být podána v době od 16.3.2020 do 31.7.2020	4/2020	

přijetí žádosti o prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky a za přijetí žádosti o prominutí pokuty za nepodání KH		žádost musela být podána od 1.8.2020 do 31.12.2020, nebo k vydání výzvy k podání KH došlo v době od 1.3.2020 do 31.7.2020 a žádost o prominutí pokuty byla podána v období od 1.8.2020 do 31.12.2020	9/2020	
správní poplatek za přijetí žádosti o povolení posečkaní úhrady daně	vše	žádost musela být podána v době od 16.3.2020 do 31.7.2020	4/2020	
		žádost musela být podána v době od 1.8.2020 do 31.12.2020	9/2020	
		žádost musela být podána v době od 1.1.2021 do 16.8.2021	38/2020	
správní poplatek za vydání potvrzení o bezdlužnosti	vše	žádost musela být podána v období od 15.4.2020 do 31.7.2020	7/2020	
		žádost musela být podána od 1.8.2020 do 31.12.2020	9/2020	
		žádost musela být podána v období od 1.1.2021 do 16.8.2021	38/2020	
správní poplatek za přijetí žádosti o prodloužení lhůt pro podání daňového přiznání	vše	žádost musela být podána od 1.1.2021 do 16.8.2021	10/2021	
správní poplatek za přijetí žádosti o prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky	vše	žádost musela být podána od 1.1.2021 do 16.8.2021	38/2020	
správní poplatek za přijetí žádosti o navrácení lhůt v předešlý stav	vše	žádost musela být podána od 1.1.2021 do 16.8.2021	6/2021	
záloha na daň z příjmů	daň z příjmů	na kalendářní rok 2020, splatnou k 15.6.2020	5/2020	neplatilo pro DS jejichž zdaňovacím obdobím je hospodářský rok

		převažující část příjmů bezprostředně pocházející z vyjmenovaných zakázaných či omezených činností v době od 1.6.2020 do 30.9.2020 v případě, že tuto skutečnost DS oznámil správci daně, pak byla prominuta záloha splatná v období od 15.10.2020 do 15.12.2020	22/2020	
		pro DS na něž nedopadalo předchozí rozhodnutí ministryně financí, přičemž jejich převažující část příjmů bezprostředně pocházela z maloobchodního prodeje a prodeje a poskytování služeb v provozovnách s výjimkou těch, které zůstaly povoleny v období od 22.10.2020, a to v době od 1.6.2020 do 30.9.2020 v případě, že tuto skutečnost DS oznámil správci daně, pak byla prominuta záloha splatná v období od 15.10.2020 do 15.12.2020	25/2020	

Zdroj: vlastní zpracování podle: Ministerstvo financí. *Finanční zpravodaj* č. 4/2020 až 16/2021.
ISSN 2464-5540

JAK LZE KOMBINOVAT COVID DOTAČNÍ PROGRAMY? MPO POMÁHÁ PODNIKATELŮM

Právníci osoba/OSVČ	Sektor/obor	Základní podmínka	Povolená kombinace programů	webové stránky
Jsem OSVČ se zaměstnanci a chci čerpat podporu z programu COVID 2021	Všechny sektory	Všichni podnikatelé při splnění podmínek programu (zpravidla musí prokázat pokles tržby/příjmů minimálně o 50 % za sledované období + podmínky konkrétní výzvy)	- COVID 2021 - MPO - Program „Ošetřovné“ pro OSVČ - MPO (pokud má i dítě) - Program Antivirus - MPSV - Program COVID Úbytkování II - MMR (lze kombinovat, COVID úbytkování do 22.1.2021, COVID 2021 od od 23. 1. 2021) - Program COVID Nájemné - MPO (aktuálně vyhlášená výzva za 4.Q. 2020 bude ukončena dne 8. 4. 2021 - program již nebude pokračovat) NELZE ČERPAT: - COVID Nepokryté náklady - MPO - Kompenzační bonus - MF	www.mpo.cz/covid-2021 www.mpo.cz/osetřovnoOSVČ www.mpsv.cz/antivirus www.mmr.cz/cv/uvod www.mpo.cz/najemne
Jsem Právnícká osoba se zaměstnanci a chci čerpat podporu z programu COVID 2021	Všechny sektory	Všichni podnikatelé při splnění podmínek programu (zpravidla musí prokázat pokles tržby/příjmů minimálně o 50 % za sledované období + podmínky konkrétní výzvy)	- COVID 2021 - MPO - Program Antivirus - MPSV - Program COVID Úbytkování II - MMR (lze kombinovat za období od 23.1. 2021) - Program COVID Nájemné - MPO (aktuálně vyhlášená výzva za 4.Q. 2020 bude ukončena dne 8. 4. 2021 - program již nebude pokračovat) NELZE ČERPAT: - COVID Nepokryté náklady - MPO - Kompenzační bonus - MF	www.mpo.cz/covid-2021 www.mmr.cz/cv/uvod www.mpo.cz/najemne
Jsem Právnícká osoba se zaměstnanci a chci čerpat podporu z programu COVID - Nepokryté náklady	Všechny sektory	Všichni podnikatelé při splnění podmínek programu (zpravidla musí prokázat pokles tržby/příjmů minimálně o 50 % za sledované období + podmínky konkrétní výzvy)	- COVID Nepokryté náklady - MPO - Program Antivirus - MPSV - Ošacení dosud běžící sektorové kompenzační programy lze čerpat, viz rozcestník MPO - dokompenzují se pouze nepokryté náklady NELZE ČERPAT: - Kompenzační bonus - MF - COVID 2021 - MPO	www.mpo.cz/naklady www.mpsv.cz/antivirus www.mmr.cz/cv/uvod www.mpo.cz/najemne www.mpo.cz/cz/rozcestnik/informace-o-koronavirusu/covid-dolacni-rozcestnik-259263/
Jsem Právnícká osoba, nechci čerpat kompenzační bonus pro malé či rodinné s.r.o. a chci čerpat podporu z programu COVID - Nepokryté náklady	Všechny sektory	Všichni podnikatelé při splnění podmínek programu (zpravidla musí prokázat pokles tržby/příjmů minimálně o 50 % za sledované období + podmínky konkrétní výzvy)	- COVID Nepokryté náklady - MPO - Ošacení dosud běžící sektorové kompenzační programy lze čerpat, viz rozcestník MPO - dokompenzují se pouze nepokryté náklady NELZE ČERPAT: - Kompenzační bonus - MF - COVID 2021 - MPO	www.mpo.cz/naklady www.mpo.cz/osetřovnoOSVČ www.mpsv.cz/antivirus www.mmr.cz/cv/uvod www.mpo.cz/najemne www.mpo.cz/cz/rozcestnik/informace-o-koronavirusu/covid-dolacni-rozcestnik-259263/
Jsem OSVČ bez zaměstnanců, nechci čerpat kompenzační bonus pro malé či rodinné s.r.o. a chci čerpat podporu z programu COVID - Nepokryté náklady	Všechny sektory	Všichni podnikatelé při splnění podmínek programu (zpravidla musí prokázat pokles tržby/příjmů minimálně o 50 % za sledované období + podmínky konkrétní výzvy)	- COVID Nepokryté náklady - MPO - Program „Ošetřovné“ pro OSVČ - MPO (pokud má i dítě) - Ošacení dosud běžící sektorové kompenzační programy lze čerpat, viz rozcestník MPO - dokompenzují se pouze nepokryté náklady NELZE ČERPAT: - Kompenzační bonus - MF - COVID 2021 - MPO	www.mpo.cz/kultura www.mpsv.cz/antivirus www.mpo.cz/osetřovnoOSVČ
Jsem OSVČ nebo „malé či rodinné s.r.o.“ se zaměstnanci nebo bez zaměstnanců a chci čerpat kompenzační bonus	Všechny sektory	Všichni podnikatelé při splnění podmínek programu (zpravidla musí prokázat pokles tržby/příjmů minimálně o 50 % za sledované období + podmínky konkrétní výzvy)	- Kompenzační bonus Ministerstva financí za podzim 2020 a začátek roku 2021 (OSVČ, malé s.r.o. se 2 jednáními či rodinné s.r.o.), - Program Antivirus - MPSV (pokud má i zaměstnanec) NELZE ČERPAT: - COVID Nepokryté náklady - MPO - COVID 2021 - MPO - Jednotlivý příspěvek z COVID Kultura - MPO/MK	www.financnioprava.cz www.mpsv.cz/antivirus
OSVČ na hlavní činnost i dítětem do 10 let, popř. pokud se stane o zdivožité postřehové osobě	Všechny sektory	Všichni při splnění podmínek programu, nicméně výzva za únor z Programu „Ošetřovné“ pro OSVČ nelze kombinovat s Kompenzačním bonusem Ministerstva financí, podnikatel si musí vybrat, který z programů bude čerpat	- Program „Ošetřovné“ pro OSVČ - MPO NELZE ČERPAT: - Kompenzační bonus - MF	www.mpo.cz/osetřovnoOSVČ
Právnícké osoby, OSVČ na hlavní činnost - Zrušené či přeložené akce v kultuře	Kulturní sektor - živé umění	Při splnění podmínek programu pořadatelé hudebních produkcí a festivalů, vývalných, divadelních či i anebních festivalů, představení a předehrádek; hudební kluby, jejichž hlavní funkcí je autorská živá hudební produkce, vyhlášení hudebního programu, dramaturgie (i. provozování hudebního programu je jejich hlavní činností); technické firmy a další ekonomická subjekty zajišťující kulturní akce a svou činností zabezpečují kulturní služby veřejnosti (poskytující služby, techniku, prostory pro kulturní program ap. - dle tohoto programu); umělecká díla, i. umělecké soubory, hudební tělesa či orchestry; pořadatelé cirkusů a nového cirkusu; umělecko-manažerské agentury, které zprostředkovávají či organizují kulturní programy; galerie a muzea na organizaci kulturní programy; divadla, národní národní organizace, které vykonávají vedlejší hospodářskou činnost v oblasti kultury (z.s., o.p.s., z.ú.).	- Program COVID Kultura - MPO/MK, - Kompenzační bonus Ministerstva financí (právnícké osoby i OSVČ se zaměstnanci) - Program Antivirus - MPSV (pokud má i zaměstnanec) - Program COVID Nájemné - MPO (aktuálně vyhlášená výzva za 4.Q. 2020 bude ukončena dne 8. 4. 2021 - program již nebude pokračovat) - Program „Ošetřovné“ pro OSVČ - MPO (dítě do 10 let, popř. opatrovní zdivožité postřehové osoby) NELZE ČERPAT: - COVID Nepokryté náklady - MPO - COVID 2021 - MPO - COVID Kultura - jednotlivý příspěvek	www.mpo.cz/kultura www.mpsv.cz/antivirus www.mpo.cz/najemne www.mpo.cz/osetřovnoOSVČ
OSVČ na hlavní činnost i výjimečně nezaspal-tených dětí - studentů, osob pobírající nějakou formu důchodu, rodičovský příspěvek či mateřskou a pečující osobě včetně pedagogických pracovníků do max. 0,5 úvazku - jednotlivý příspěvek	Kulturní sektor - živé umění	Při splnění podmínek programu pro udělení tzv. jednotlivé podpory (80 tis. Kč) individuální umělci a techniční pracovníci	- Program COVID Kultura - MPO - Program Antivirus - MPSV (pokud má i zaměstnanec) - Program COVID Nájemné - MPO (pokud nečerpal dříve na nájemné z programu COVID - Kultura) - Program „Ošetřovné“ pro OSVČ (pokud má i dítě) NELZE ČERPAT: - COVID Nepokryté náklady - MPO - COVID 2021 - MPO - Kompenzační bonus - MF	www.mpo.cz/kultura www.mpsv.cz/antivirus www.mpo.cz/najemne www.mpo.cz/osetřovnoOSVČ

→ www.mpo.cz/cz/covid-kalkulacka-mpo.html

Pro žadatele o podporu k dispozici přehled dotačních programů na www.mpo.cz a infolinka 1212, která je v provozu každý pracovní den od 8.00 do 16.00 hodin.

Tabulka č. 11: Přehled výsledků výzkumu

respondent	pohlaví	přechodová	ochlazení	dobrá práce v r.2021 v letech	set.č.č.1 - setkává se s statistickým opožďováním v práci	set.č.č.2 - jak vnímáte/a aplikace KS v práci	set.č.č.3-největší obtíž	set.č.č.4-žmíráte /a by podm./formu	práci	jak
1	Žena	Ne	VOP	8	NE	chcete, nepřipravenost, úplně nová situace řešení ve větší krizovém čas. Časová ztráta	přílišná komplexnost	ANO	spravedlivé rozdělení	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. způsobu podání žádostí jen die DR zpracování žádostí jen místně příslušným FÚ
2	Žena	Ne	VOP	4	NE	chcete	výpěstí nepříjemným nedostatkem kontrol	ANO	OSVČ reser. rinka	besedování nářky na sílu
3	Žena	Ne	VOP	26	NE	chybné organizace, stále změny, zmatky	žádost podání žádosti nedostatek kontrol	ANO	spravedlivé rozdělení	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. podání die DR
4	Muž	Ano	EX	28	NE	mnohá informovanost, učení "na suchu" => zmatky	nedostatek kontrol lak na rychlost, občasn.	ANO	spravedlivé rozdělení	náhrada KS nedost. sociální dávky
5	Žena	Ano	VOP	8	NE	chcete, řešení "na pochodu", neorganizovanost, nepropracovanost, informací, časová ztráta	průběžná vyřizování, nedostatečnost opožďování k neorganizovanému časovému, nedostatek kontrol, lak na rychlost	ANO	spravedlivé rozdělení	na formou kompenzaci, ale spíše odpuštění die hodnocení. Úvratky dle úřadu
6	Muž	Ne	KO	29	NE	chcete, nastáří změny, lovení pravidel až na základě masa	příliš klientový přístup nedostatek kontrol	ANO	aby našly kompenzace poskytovatelům i tam, kde není co kompenzovat	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. poskytovatel výpěstí až po možnosti kontrol sociální podmínky, změna způsobu podání
7	Muž	Ne	KO	7	NE	nastáří změny vyvolávající zmatky, nepřehledná informace	lak na rychlost výpěstí neochotnost řídit kontrolu úřad v žádostech ani žádosti	ANO	nejbyl plán pro SO pro jakoukoliv provázování, což bylo přínosem poskytovatel KS i tam, kterým nepříliš nebo nezabývali	výpěstí až po ověření žádosti výpěstí až po ověření splnění podmínek
8	Žena	Ano	VOP	29	NE	nepřehlednost, zmatek	lak na rychlost výpěstí způsob podání žádostí administrativní zábrán	ANO	pro odložení duplicit sledování kontrola poskytovatel časování	k žádosti rovnou dohledovat splnění podmínek, podání die DR, vyšetření programy pod kontrolu ministerstva
9	Žena	Ne	VOP	30	NE	jak roztříbovaná	lak na rychlost neorganizovanost neochotnost dostatečné kontrol	ANO	spravedlivé rozdělení	podpora zpracování die zábrana přehled na jiné stanovených podmínek
10	Žena	Ne	VOP	9	NE	nastáří změny, zmatky nedostatečné informace	stanovení podmínky lak na rychlost nepřehlednost	ANO	spravedlivé	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. zpracování všech podpr. v rámci jednot. úřadu
11	Žena	Ne	VOP	14	NE	neorganizovanost informací a z toho vznikající chaos	nepřehlednost lak na rychlost, nedostatek kontrol	ANO	spravedlivé	propracovníkové podmínky s ohledem na omezení, změna způsobu podání, výše podpory s ohledem na výše příjmů v minulosti
12	Žena	Ano	KO	28	NE	Zmatek, nedostupnost informací, špatné načasování	stanovení podmínky lak na rychlost organizace	ANO	spravedlivé, občasně	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. zpracování koncepce přehled dle úř. na organizaci
13	Žena	Ano	KO	28	NE	zrychlení aplikace na základě politického záměru, časová ztráta, programy MF, nekonstruktivní a korektivní zpracování, což se projevilo při zpracování nedostatečné informovanost	absoluce digitálnosti - propojení státní správy, die faktu sociální dávky zpracování FÚ, absence EET - neochotnost kontrol, chybné nastavení formality pro žádost	ANO	k nastáří rovnováhy - spravedlivost, možnost větší kontrol	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. a přehled datových prostředků, komunikace prostřednictvím přehledu die (v žádostech vložte mail i telefon, takže prostředky k tomu DS mají), místo kompenzaci náhrada výpěstí státní příjmy
14	Žena	Ne	EX	18	NE	stáří změny - zmatek	lak na rychlost neorganizovanost	ANO	spravedlivé, občasně, pro možnost větší kontrol	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. a dle úř. zjednodušení s DS
15	Žena	Ne	EX	18	NE	špatná organizace, nedostatek informací a metodiky, chaos - nedostatek kontakt	nedostatek přístupových práv zpracování nepřehledných údajů, lak na rychlost neochotnost kontrol	ANO	spravedlivé, pro možnost kontrol pro větší jednotnost	někdy jen pro ty, kteří mají svoje podmínky
16	Žena	Ne	KO	3	NE	nedostupnost informací, zmatky	scénáře a jiné programy, při neochotnosti kontrol scedibilit	ANO	spravedlivé	opozdně se žádostí představit úřadu, že aplikace podmínky, soubor za zmatčení - pokuty, výpěstí z jednoho místa
17	Žena	Ne	VOP	9	NE	Časová ztráta, zmatky nedostupnost informací	neorganizovanost, die "barkou jít" často chyběná informace ze strany DS, bez možnosti kontrol lak na rychlost	ANO	spravedlivé, občasně, možnost větší kontrol	systemová provázání a poskytování jiných programů - zpracování k tomu určených pracovníků, kteří barbu má k dispozici všechny potřebné informace a možnost změnit vyřiz.
18	Žena	Ne	KO	5	NE	nepřehlednost, nedostupnost informací	neorganizovanost ověřování údajů nedostatek přístupových práv způsob podání žádostí	ANO	spravedlivé, občasně, pro možnost kontrol	výpěstí až po ověření splnění podmínek - k řešení masu provázování splnění podmínek, podání jen die DR, propojení státní správy pro možnost ověření údajů
19	Žena	Ne	VOP	20	NE	nedostatek informací	neorganizovanost s osobními poskytovateli datové	ANO	spravedlivé	změna způsobu podání
20	Žena	Ne	KO	18	NE	nepřehlednost, chaos nedostatek informací neorganizovanost způsob podání	způsob podání žádostí, lak na rychlost, nedostatek kontrol	ANO	spravedlivé, možná má zmatčení	regist. o die - neorganizov. FÚ, výpěstí vědomí na předcházení ohrož. změna způsobu podání
21	Žena	Ne	VOP	14	NE	zmatky a časová ztráta	časová třída způsobující neochotnost řídit ověření způsob podání žádostí	ANO	spravedlivé, větší kontrol	výpěstí vědomí na předcházení ohrož. změna způsobu podání
22	Žena	Ne	REG	22	NE	nedostatek informací, chaos	neorganizovanost systémů, lak na rychlost a nedostatek kontrol	ANO	spravedlivé, regionálně rozložení podmínek	nejví
23	Žena	Ne	VOP	30	NE	nedostatek informací, neorganizovanost pracovníků, nepřehlednost způsobu podání	přílišná komplexnost, neorganizovanost systémů, neochotnost řídit kontrol	ANO	spravedlivé	sociální dávky místo kompenzaci tam, kde není co kompenzovat
24	Žena	Ano	REG	19	NE	nedostatek oficiálních informací, neorganizovanost způsobu podání	způsob podání žádostí, lak na rychlost, neochotnost řídit ověření	ANO	spravedlivé, občasně	důraz na splnění podmínek, výpěstí vědomí na předcházení ohrož. výpěstí pouze na registrované úř. výše bonusů die předcházení příjmů, průběžné splnění podmínek před výpěstí, podmínky nastáří státní správy
25						zmatky, nepřehlednost, nedostatečné informace	lak na rychlost, nedostatečné kontroly			výpěstí vědomí na předcházení ohrož. důležitá provázání splnění podmínek,